

English

Listen to the passage and answer questions 1 – 6.

Michelle Obama was born in 1964 and grew up in Chicago, Illinois with her parents and older brother. Michelle's mother taught her to read before Michelle had even started kindergarten. She studied at Harvard Law School and after graduating she became a lawyer. Michelle met her husband Barack Obama while working at a law company. They married and had two daughters. At first, Michelle didn't support her husband's political career. She was concerned about how it would affect their daughters. Once her husband, Barack Obama, became a president, Michelle became the first African American first lady. As the first lady, Michelle focused her attention on social issues such as poverty, healthy living and education. Michelle Obama shared the stories and difficulties of young women. She was hoping to encourage countries across the world to educate their young women. She was a role model for girls and women all across the world. Her book called "Becoming" discusses the experience she gained and her life from her childhood to the years she spent in the White House.

- 1) Which statement is true according to the passage?
- A) Michelle learned to read after she started kindergarten.
 - B) Michelle grew up with her parents and sister.
 - C) After Michelle became a lawyer, she studied at Harvard Law School.
 - D) Michelle always supported her husband's career.
 - E) Michelle Obama was the first African American first lady.

2)

The passage is mainly about ...

- A) the life of Michelle Obama in Chicago
- B) one of the inspiring first ladies
- C) the social issues in the world
- D) Michelle Obama's career as a lawyer
- E) the first African American President

3)

Complete the sentence according to the passage.

Her book called "Becoming" discusses ...

- 1. the experience she gained
- 2. the difficulties of young lawyers
- 3. the years Michelle spent in the White House
- 4. her daughters' interests

A) 2, 3 B) 2, 4 C) 1, 3 D) 3, 4 E) 1, 2

Fulfil the tasks number 4 – 6 in the "Answer sheets".

4)

Write the correct answer to the question according to the passage.

What social issues did Michelle focus her attention on as the first lady?

- 8) Choose the correct variant.
Christmas is celebrated on December 25, ... ?
A) didn't it B) isn't it C) doesn't it
D) is it E) did it
- 5) Complete the sentence according to the passage.
Michelle met her husband Barack Obama while ...
- 9) Choose the correct variant.
The tiger is as ... as the lion.
A) strongest B) stronger C) strong
D) the strongest E) more stronger
- 6) Write one adjective from the passage that describes the word "career".
- 7) Make up a sentence.
1. the wood
2. fifteen minutes
3. the boy
4. in the garden
5. has been cutting
6. for
A) 1, 4, 5, 6, 2, 3 B) 6, 2, 5, 3, 4, 1
C) 1, 4, 6, 5, 2, 3 D) 3, 5, 1, 4, 6, 2
E) 3, 5, 4, 1, 2, 6
- 10) Choose the correct variant.
... policemen's bravery spread all over the town, didn't ... ?
A) That, they B) These, it C) Each, they
D) Some, they E) This, it

11) Choose the correct exclamatory sentences.

1. What amazing shoes you have!
 2. How amazing your shoes are!
 3. What amazing shoes have you got!
 4. How amazing shoes have you got!
- A) 3, 4 B) 2, 3 C) 2, 4 D) 1, 2 E) 1, 3

14)

Which adjectives are close in meaning?

1. devoted 2. proud 3. fearful
 4. faithful 5. fairy
- A) 3, 4 B) 2, 5 C) 3, 5 D) 1, 4 E) 1, 2

12) Choose the correct variant.

I am looking forward to ... from you soon.

- A) heard B) hearing C) will hear
D) hear E) hears

15)

Choose the correct modal verb.

I ... to wash the dishes.

- A) should B) have C) must
D) haven't E) can

13) Choose the correct variant.

1. the chess player's mistake
2. the womans' hats
3. the children's rights
4. two hour's work
5. tomorrow's forecast

- A) 1, 3, 5 B) 1, 2 C) 2, 3, 4
D) 3, 4 E) 1, 2, 5

16)

Choose the correct variant.

Cattle ... considered sacred in India.

1. are
 2. were
 3. was
 4. is
- A) 1, 2 B) 2, 3 C) 2, 4 D) 1, 4 E) 1, 3

17) Choose the correct variant.

Sarah is looking ... the book that once belonged ... her father.

- A) for, at B) after, with C) –, at
D) in, to E) for, to

18) Choose the correct variant.

We ... to the country on Sunday if the weather ... windy.

- A) won't go, is B) went, will be
C) will go, will be D) will go, was
E) go, will be

19)

Choose the correct variant.

... Washington is a state in the Pacific Northwest region of ... United States, which is bordered on the west by ... Pacific Ocean.

- A) –, the, the B) The, –, – C) –, –, the
D) The, the, the E) –, the, –

20)

Choose the correct variant.

... she ... her sister lived in New Orleans.

- A) Neither, or B) Not only, but C) Both, and
D) Either, nor E) Both, or

21)

Choose the correct variant.

– Mr. Smith has to go to the conference.

– ...

- A) So do I. B) So have I.
C) Neither have I. D) Neither do I.
E) But I do.

- 22) Choose the correct Passive Voice version of the sentence.
Jane teaches English at this lyceum.
A) English taught by Jane at this lyceum.
B) Jane is taught English at this lyceum.
C) Jane was taught English at this lyceum.
D) English was taught by Jane at this lyceum.
E) English is taught by Jane at this lyceum.

**Read the passage and
answer questions 23 – 30.**

1. Morocco, situated in North Africa, is a colourful country with a diverse history and amazing culture. The origin of the name of the country comes from the Berber language, which means "Land of God". Chefchaouen, also known as the Blue Pearl of Morocco, is one of the most beautiful cities in this country. The entire city is painted in pale blue and it is one of the most popular tourist destinations. There is also a "red city", which is called Marrakesh, in Morocco. The red colour of the city comes from the clay and red sandstone which were used to construct most of the old buildings in Marrakesh.

2. Moroccan food is usually well-cooked. Knowing how to cook with spices is the most important part of the cuisine. The Moroccan cuisine is mainly influenced by other nations' cultures. The cuisine is typically a mixture of Arabic, Mediterranean and Andalusian cuisine with some European influence.

3. Besides Hollywood, Morocco is one of the most popular places to film major action movies. In fact, if you have seen a movie, or even a part of a movie set in a desert, then it was probably filmed in Morocco.

23)

The passage is mainly about ...

- A) the mixture of Arabic and Andalusian cuisine
- B) the city built of red sandstone
- C) a Moroccan city painted in pale blue
- D) a country with a great history and culture
- E) the origin of the name "Morocco"

24)

Choose the correct answer to the question according to the passage.

What is the crucial part of Moroccan cuisine?

- A) including some parts of European cuisine
- B) using mainly local products
- C) serving half-cooked dishes
- D) mixing Arabic and Andalusian cuisine
- E) using spices in cooking properly

25)

Choose the correct variant to complete the sentence according to the passage.

The old buildings of Marrakesh ...

- A) were constructed by the Europeans
- B) make the city look red
- C) were built of blue stones
- D) are restored by the government
- E) are used for filming movies

28)

Write the synonym of the word "*an effect*" from paragraph 2.

26)

Which statements are true according to the passage?

1. The city of Marrakesh is entirely painted in pale blue.
2. Morocco is situated in the northern part of the continent.
3. The word "Morocco" is derived from the Berber language.
4. The city of Chefchaouen is built of red sandstone.

A) 2, 3 B) 1, 3 C) 2, 4 D) 1, 2 E) 3, 4

29)

Complete the sentence by changing at least 2 words according to the passage.

30)

Answer the question by expressing your opinion. Write at least three sentences.

Which country is the most beautiful in the world and why?

Fulfil the tasks number 27 – 30 in the "Answer sheets".

- 27) Which word from paragraph 1 best fits the following definition "*to build something or make something such as a road, building or machine*"?

TAM (11 İLLİK) ORTA TƏHSİL SƏVİYYƏSİ ÜZRƏ 3 MART 2024-CÜ İL
TARİXİNDƏ KEÇİRİLƏN BURAXILIŞ İMTAHANINDA İSTİFADƏ
OLUNAN TEST TAPŞIRIQLAR

Azərbaycan dili

31) Cümlələrdə fərqləndirilmiş sözləri nəzərə alaraq, uyğunluğu müəyyən edin.

1. Söz **ilə** əməl ruhun güzgüsüdür.
2. Fırça **ilə** çəkilən tablo hamını valeh etdi.
 - a. Cümlə üzvləri arasında əlaqə yaradıb.
 - b. Leksik mənası olmasa da, sözə qoşularaq məna çaları yaradıb.
 - c. Bağlayıcıdır.
 - d. Söz birləşməsinin tərkibində işlənilib.
 - e. Fikrin təsirli ifadə olunmasına kömək etmişdir.

A) 1 – a, b; 2 – c, d	B) 1 – a, b; 2 – d, e
C) 1 – c, d; 2 – a, b	D) 1 – b, d; 2 – a, e
E) 1 – a, c; 2 – b, d	

2. Yazılışı ilə deyilişi arasında iki fərqli məqam var.

3. Yazılışı ilə deyilişi arasında üç fərqli məqam var.

- a. əzmkar
- b. rahatlıq
- c. səyyah
- d. şirniklənmək
- e. məftil

A) 1 – e; 2 – a, b; 3 – d	B) 1 – c; 2 – b; 3 – d
C) 1 – a, c; 2 – d; 3 – b	D) 1 – c; 2 – d; 3 – b
E) 1 – b, e; 2 – c, d; 3 – a	

32) Uyğunluğu müəyyən edin.

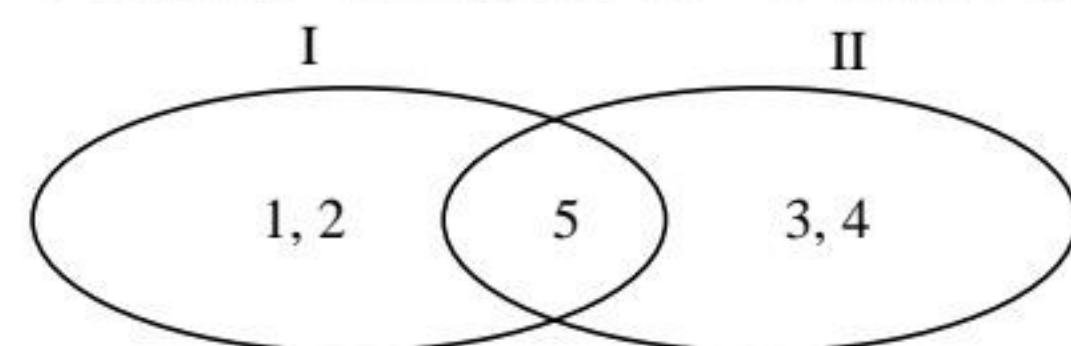
1. Yazılışı ilə deyilişi arasında fərq yoxdur.

33)

Eyler-Venn diaqramının tələblərini nəzərə alaraq, cümlələrlə bağlı doğru fikirləri müəyyən edin.

I Bu ana kimi gözləyir?

II Yeni üsullar tətbiq etdikcə məhsuldarlığı artırdı.

1. Sintaktik təhlilini müxtəlif cür düşünmək mümkündür.
2. Feili xəbərlə müəyyən şəxslə sadə cümlədir.
3. Xəbərin ifadə vasitəsi quruluşca iki cür düşünülə bilər.

4. Kökü və yarandığı nitq hissəsi isim olan düzəltmə söz işlənib.
5. Mübtəda işləndiyini əminliklə demək olmur.
- A) 3, 5 B) 1, 2 C) 3, 4 D) 1, 4 E) 2, 5

34)

Hansı nümunədə ümumiləşdirici sözlə bağlı tire işarəsi işlənməlidir?

- A) Biz onu Fərhadı görəndə xeyli sevinmişdik.
B) Fəhlələr bayaqdan kərpicləri, daşları, alətləri hər şeyi kənara yığdılar.
C) Hamı bütün dostlarım onun dediklərinə inanmaq istəyirdi.
D) İndi bütün regionlarda, yəni dağlıq zonalarda, düzən ərazilərdə, dağətəyi məskənlərdə yenidənqurma işləri aparılırdı.
E) Hər kəs müəllimlər, şagirdlər, valideynlər tədbirdən razı qaldı.

35)

Sözlərdən hansının tərkibinə görə təhlilində *səhvə* yol verilmişdir?

- A) $\overline{\text{iz}}\widehat{\text{l}}\widehat{\text{e}}\widehat{\text{d}}\widehat{\text{i}}\widehat{\text{k}}$ B) $\overline{\text{qal}}\widehat{\text{d}}\widehat{\text{i}}\widehat{\text{r}}\widehat{\text{i}}\widehat{\text{l}}\widehat{\text{a}}\widehat{\text{r}}$
C) $\overline{\text{qopard}}\widehat{\text{i}}\widehat{\text{l}}\widehat{\text{m}}\widehat{\text{i}}\widehat{\text{s}}\widehat{\text{d}}\widehat{\text{i}}\widehat{\text{r}}$ D) $\widehat{\text{üz}}\widehat{\text{ü}}\widehat{\text{n}}\widehat{\text{ü}}$
E) $\overline{\text{burul}}\widehat{\text{ğ}}\widehat{\text{a}}\widehat{\text{n}}$

37)

Tünd-qara hərflərlə verilmiş sözlərin təhlili ilə bağlı cədvəldəki uyğun fikirləri müəyyən edin.

▲ *Yekun konsertdə tarzən "Şur" muğamı çalmalı idi.*

■ *Başı ağ çalmalı adam hamıdan öndə dayanmışdı.*

	Doğrudur	Yanlışdır
▲	1. Vacib şəklindədir.	4. Məlum növdədir. 5. Düzəltmə feildir.
■	2. Gələcək zaman məzmunlu feili sifətdir. 3. Quruluşca düzəltmədir.	6. Cümlənin həmcins təyiniidir.

A) 2, 4, 5

B) 1, 3, 4

C) 1, 2, 4, 6

D) 1, 3, 5, 6

E) 2, 3, 5

36) Biri yalnız baş üzvlərdən ibarət müəyyən şəxslə sadə cümlədir:

A) Ətraflı müzakirə etdikdən sonra təklifləri düşünüb razılığa gəldik.

B) Kəndin kənarında səfalı bir yer, göy çəmənlik, hər tərəf gül-çiçək, gözəl mənzərə.

C) Bir az səbir etmək, səhərin açılmasını gözləmək lazım idi.

D) Ulduzlar günəş şəfəq saçıanda yoxa çıxır.

E) Səyahətə çıxan uşaqları dünən yola saldılar.

38) “Əgər şairsənsə, gəl eyləyək bəhs” (Aşıq Ələsgər) cümləsi haqqında fikirlərdən biri *səhvdir*:

- A) Tərkibindəki hər iki cümlədə köməkçi nitq hissəsi işlənmişdir.
- B) □←○ sxeminə uyğundur.
- C) Baş cümlə feili xəbərlidir.
- D) Tərkibindəki cümlələr müəyyən şəxsi sadə cümlədir.
- E) Budaq cümlə baş cümləyə müxtəlif vasitələrlə bağlanıb.

40)

Çoxaltma dərəcəsində olan sıfətlər cərgəsini müəyyən edin.

- A) gödəkçə, ən maraqlı, qızılca
- B) çox nəhəng, göydələn, tündxasiyyət
- C) uzun, yüksək, gömgöy
- D) yekəpər, hündürboy, dümqara
- E) lap kiçik, dosdoğma, tünd-qara

39) “Gəldiyev isti və sakit otaqda nə üçünsə narahat idi” (Mir Cəlal) cümləsinin sintaktik təhlil sxemini müəyyən edin.

- A) — ~~~~~ ——— ———
- B) — ~~~~~ ~~~~~ ———
- C) — ~~~~~ ~~~~~ ———
- D) — ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ ———
- E) — ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ ———

**41 – 50 sayılı tapşırıqları
aşağıdakı mətnə əsasən cavablandırın.**

Yenilməz insanlar

Min illər öncə geniş bir ərazidə Qurtuluş tayfası yaşayırdı. Bu tayfa öz mərd və mübariz insanları ilə digərlərindən seçilirdi. Ən gözəl yerlər, münbit torpaqlar, həyat mənbəyi olan çaylar onların ixtiyarında idi. Bu insanlar ən işlək yollara, ən əlverişli ərazilərə də nəzarət edirdilər. Tayfanın yaşadığı ərazinin girişində ucalan söyüd ağacından üzərində "Həyat, sadəcə, yüksəklikdən bir tullanışdır" yazısı olan lövhə asılmışdı. **1.** Lövhənin nə zamandan bəri burada olduğunu isə kimsə bilmirdi.

Əvvəllər adı "Qorxu" olan bu tayfa ən zəif və qorxaq tayfa hesab olunurmuş. **2.** Bir gün tayfadan bir gənc bundan utanaraq Müdriklik dağında yaşayan qocadan məsləhət almaq üçün oraya gedir və üzərində yazı olan lövhə ilə qayıdır. **3.** Onu balaca bir söyüd ağacından asır. Tayfanın adını dəyişərək "Qurtuluş" qoyan gənc Zülmət qayasına qalxaraq oradan Nur gölünə tullanır. **4.** O gündən tayfada belə bir adət yaranır: tayfanın oğlanları ən azı bir dəfə Zülmət qayasından Nur gölünə tullanmalıydılar.

Bu insanlar hesab edirdilər ki, ən dəhşətli qorxu yüksəklik qorxusudur və bunu yenmək digər bütün qorxuları da yenməyə səbəb olur.

5. Qurtuluş tayfasının var-dövləti qonşu tayfaların yuxusuna haram qatmağa, gücü isə ▲ *kürklərinə birə salmağa* başladığı üçün bir gün tayfa başçıları bir yerə toplanıb Qurtuluş tayfasını məhv etmək barədə ■ *məşvərət edirlər*. Düşmən tayfalardan birinin ən qoca kahini dillənir:

– Onların gücü öz adətlərindədir. Bu adəti əllərindən almaq lazımdır. Elə etmək lazımdır ki, qayadan tullanmaq istəyən oğlanın ayağı sürüşsün, qayalara çırpılsın. Bunun üçün həmin qayanın üzərindəki daşlardan birini yerindən oynatmalıyıq.

Lövhənin asıldığı gündən qeyd edilən Ümid bayramında oğlanlar gölə tullanmaq üçün Zülmət qayasına çıxırlar. Tullanan ilk oğlan daşlara dəyərək ağır zədələnir. Artıq oğlanlardan heç biri tullanmağa cürət etmir.

Bu zaman qayanın yanında dayanmış bir oğlanın anası ona yaxınlaşaraq qulağına nəşə pıçıldayır. Bayaq dostuna görə

gözlərindən oğlan yanağında iz qoyan damlaları silərək qürurla qayadan tullanır.

● *Ağızları açıla qalaraq* mənzərəni izləyənlər övladını fərəhlə qucaqlayan qadından ona nə dediyini soruşurlar. Ana cavabında deyir:

– Səni çox sevirəm, oğlum. Ancaq Qurtuluş tayfasının gələcəyi sənin qərarından asılıdır. Sən öz elinin aciz duruma düşməyinin qarşısını almalısən.

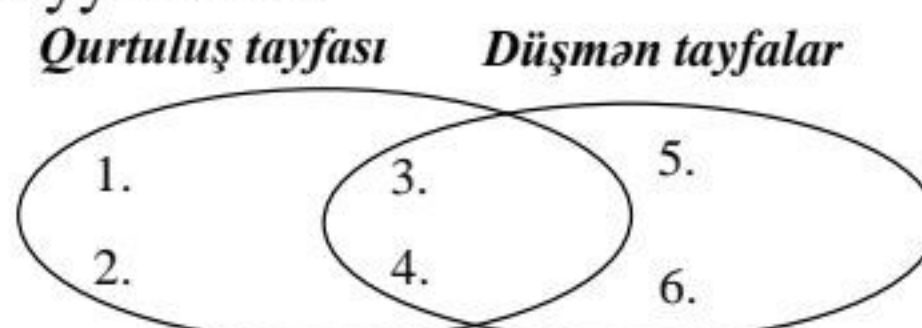
41)

Mətnə çərçivə daxilində verilmiş söz cümlələrin birində kontekstdəki mənasına uyğun işlənmişdir:

- A) Kiçik qızlar gəlinciklərini, oğlanlar isə maşınlarını oynadırdılar.
- B) O, deyəsən, bu yerlərdə at oynadır.
- C) Stolu oynatdıqlarından üstündəki əşyalar yerə dağıldı.
- D) Ana yuxudan yenicə oyanmış körpəsini oynadırdı.
- E) Rəqs etməyi sevməyən qonağı toyda oynatdılar.

42)

Eyler-Venn diaqramına əsasən doğru fikirləri müəyyən edin.

1. Nümayəndələri güclərinə görə üstündürlər.
2. Zəif xüsusiyyətlərinə qalib gələ bilirlər.
3. Rəqiblərinə qarşı plan qururlar.
4. Özünəməxsus bayramları var.
5. Başqa tayfanın zəngin olmasını gözləri götürmür.
6. Etdikləri səhvi dərk edib peşman olurlar.

- A) 3, 4, 5 B) 1, 2, 3, 6 C) 2, 4, 5
D) 1, 3, 4, 6 E) 1, 2, 5

D) 1 – a, b; 2 – c, e; 3 – d

E) 1 – b, e; 2 – a; 3 – c, d

- 43) Mətnin tərkib hissələrini genişləndirə bilən cümlələrə əsasən uyğunluğu müəyyən edin.

1. Giriş 2. Əsas hissə 3. Nəticə
- a. Onlar illər keçdikcə öyrəndilər ki, erkən yaşlarında bütün qorxulardan azad olan şəxs böyüyəndə yenilməz və möhkəm iradəli olacaq.
- b. Budaqları az qala yerə dəyən bu nəhəng ağaca tayfa adamları xüsusi sevgi ilə yanaşırdılar.
- c. Əgər ən azı bir nəfər bu cür yığılarsa, o zaman digərlərinə qayadan tullanmaq daha dəhşətli gələcək, qorxuları daha da böyüyəcək.
- d. Unutma ki, cəsarət ən çətin məqamda üzə çıxır.
- e. Bu cavab yenilməz ruhun qələbəsi idi.

- A) 1 – b; 2 – a, c; 3 – d, e
B) 1 – c; 2 – a, d; 3 – b, e
C) 1 – a; 2 – c, d; 3 – b, e

44)

Əvvəlcədən rəqəm yazılmış hansı cümlələr mətndən çıxarılsa, məzmunu *xəlal gəlməz*?

- A) 1, 2, 4 B) 1, 5 C) 1, 3 D) 2, 5 E) 2, 3, 4

45)

Mətnə əsasən cədvəldəki uyğun tıqırları müəyyən edin.

<i>Mətnə məlumat var</i>	<i>Mətnə məlumat yoxdur</i>
1. Qurtuluş tayfasının qüdrəti digər tayfalara rahatlıq vermir.	4. Ağacdən lövhə asan gənc əvvəllər düşmən tayfasının təzyiqlərinə məruz qalmışdı.
2. Qurtuluş tayfasını zəiflətməyin yolunu göstərən kahin tayfanın öz içindəki xaindən məsləhət almışdır.	5. Oğluna təsir etməyə çalışan ananın yaxınları düşmən hücumlarının qurbanı olmuşdur.
3. Tayfadan olan gəncin hərəkəti yeni bir ənənənin başlanğıcı olur.	6. Tayfanın əvvəlki adı sonradan dəyişdirilmişdir.

A) 1, 3, 4, 5

B) 2, 3, 5

C) 1, 4, 5, 6

D) 1, 2, 6

E) 3, 4, 6

47)

Mətnə əvvəlində işarə qoyulmuş söz və ifadələrin qarşılığını (ifadə etdiyi mənanı) müəyyən edib yazın.

48)

46 – 50 sayılı tapşırıqları “Cavab vərəqləri”ndə cavablandırın.

Mətnəki ana obrazının xarakteri ilə bağlı 2 xüsusiyyət yazın.

46)

Mətnə əsasən cədvəli doldurun.

49)

Mətnə nöqtələrin yerinə mətnin aid olduğu üslubun səciyyəvi xüsusiyyətlərinə uyğun ifadə yazmaqla cümləni tamamlayın.

50)

“Hər bir hissə özündən daha güclü hissəni köməyi ilə qalib gəlmək olar” fikrini mətnlə əlaqələndirib fikrinizi yazın.

**51 – 60 sayılı tapşırıqları
aşağıdakı mətnə əsasən cavablandırın.**

Azərbaycan kəhrizləri

Azərbaycan qədim dövrlərdən suvarma əkinçiliyi mədəniyyətinə malik bir ölkə olmuşdur. Çay şəbəkəsi zəif inkişaf etmiş ərazilərdə böyük miqdarda münbit torpaqlar olduğundan onların suvarma suyu ilə təmin olunması, əsasən, kəhrizlər hesabına ödənilirdi.

Kəhriz lay sularını toplamaq, yer səthinə çıxarmaq üçün yeraltı mənbədir. [1] Məli kəhriz lağımları bir-biri ilə şaquli quyular vasitəsilə birləşdirilir. Peşəkar quyucular tərəfindən əvvəlcə baş quyru, sonra isə digər quyular qazılır. Kəhriz lağımı daş və ya bişmiş kərpiclə hörülür. ▲ *Təmiz* kəhriz suyundan əhalinin su təchizatında, xüsusilə də əkin sahələrinin suvarılmasında istifadə olunur. Kəhrizlər fəsillərdən asılı olmayaraq, müntəzəm şəkildə eyni miqdarda sərin su verir.

[2]

Ordubaddakı kəhriz lağımlarında tikilən xüsusi yerlərdə müxtəlif ərzaqlar da saxlanılırdı. Yay aylarında kəhrizlərdə temperatur mənfi 10 və müsbət 8 dərəcə arasında olurdu, bu da ərzaq məhsullarını soyuducudakı kimi saxlamağa imkan verirdi. Buradakı kəhrizlər əhaliyə içməli su verməklə yanaşı, şəhərsalmanın ən mühüm ■ *elementlərindən* biri kimi də maraq doğurur.

Azərbaycanda kəhrizlərin qazılma tarixi haqqında ilk məlumatlara eradan əvvəl yazılmış əsərlərdə rast gəlinir. Məsələn, eradan 705 il öncə Assuriya padşahı II Sarqonun əsgərlərinin təcavüzkar yürüşləri zamanı Urmiya ətrafındakı ərazilərdə kəhrizləri dağıtmaqlarını arxeoloqlar da təsdiq edir.

1938-ci ildə Gəncə şəhərindən cənubda Şəmkir çayı vadisində arxeoloji qazıntı aparılarkən qədim kəhriz qalıqları aşkar edilmişdir. Belə kəhrizlər Qəbələdə də tapılmışdır. [3] Tarixi məlumatlar Azərbaycanın cənubunda, xüsusilə Təbriz və onun ətrafında 900 kəhriz olduğunu göstərir. Ölkənin hər yerində təbrizli ustaların bu işdə məharətli olduğu haqqında məlumatlar əsasında Azərbaycan ərazisindəki kəhrizlərin eyni quruluşda olduğunu güman etmək olar.

Qazıntıların nəticələri nümayiş etdirir ki, Bakıda hələ IX əsrdən kəhriz sistemi hərəkətdə olmuşdur. Burada kəhriz quyuları şəhərin su tələbatını təmin edə bilirdi.

Sovet hakimiyyəti illərində Azərbaycanda kəhriz sistemlərinin köhnə dünyanın nişanəsi kimi diqqətdən kənarda saxlanması kəhrizlərin əksəriyyətinin sıradan çıxmasına gətirmiş, artezian quyularının geniş tətbiqi kəhrizlərdən istifadəni arxa plana çəkmişdi.

[4] Lakin son zamanlarda aparılmış elmi araşdırmalar kəhriz suyu ilə suvarılan torpaqların verimliliyinin artezianlarla suvarılan torpaqlara nisbətən daha çox olduğunu göstərir. Artezian suyu daha çox qədim laylardan çıxdığı üçün tərkibinin duzluluq səviyyəsi yüksəkdir. [5] Ona görə də müstəqillik illərində, xüsusilə son zamanlarda kəhrizlərin təmiri və onlardan istifadə olunmasına diqqət artırılmışdır.

51) Kəhrizlərlə bağlı tarixi-arxeoloji araşdırmalar hansı faktları müəyyən etməyə imkan verir?

1. Artezian quyularının son dövrlərdə çoxalmasını.
2. Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində kəhrizlər qazılmasına önəm verildiyini.
3. İşğalçıların hücumlarının su sistemə dağıdıcı təsirini.
4. Azərbaycanda torpaqların az hissəsinin çay suları ilə suvarıldığını.

A) 1, 2 B) 1, 4 C) 1, 3 D) 3, 4 E) 2, 3

52)

Mətnə əsasən uyğunluğu müəyyən edin.

1. Doğrudur.
2. Yanlıştır.
3. Ehtimaldır.
 - a. Ustaları təbrizli olduğu üçün ölkə ərazisindəki kəhrizlər eyni quruluşda olmuşdur.
 - b. Azərbaycanın çay şəbəkəsi zəif olan ərazilərində də münbit torpaqlar var.
 - c. Kəhrizlər son dövrlərdə öz əhəmiyyətini tamamilə itirmişdir.
 - d. Kəhrizlərin məqsədi şəhər əhalisinin su təminatı ilə məhdudlaşmışdır.
 - e. Yay fəslində kəhrizlərin suyu öz sərinliyini qoruyub saxlayır.

A) 1 – b, d; 2 – c, e; 3 – a

B) 1 – a, e; 2 – b; 3 – c, d

C) 1 – a; 2 – b, e; 3 – c, d

D) 1 – b, e; 2 – c, d; 3 – a

E) 1 – c, e; 2 – d; 3 – a, b

- 53) Mətnə altından xətt çəkilmiş sözlərdən heç birinin şərhinə uyğun **deyil**:
- A) bir şeyin üst tərəfi
 - B) ardıcıl olaraq, daimi
 - C) üfüqi vəziyyətdə bir-birinin üstündə yerləşən təbəqələrdən hər biri
 - D) maddi ehtiyacları təmin etmək üçün lazım olanlar
 - E) yerin altında qazılmış üstüörtülü xəndək

55)

Mətnin sonuncu abzası ilə bağlı doğru fikirləri müəyyən edin.

1. Su obyektlərinin müqayisəsinə yer verilmişdir.
2. İnformativ funksiya daşıyan sözlər üstünlük təşkil edir.
3. Əslində, üç abzasə bölünməlidir.
4. Fərqli siyasi hakimiyyətlər dövründə kəhrizlərə münasibət də əksini tapmışdır.
5. Üslubi xüsusiyyətlərinə görə digər tərkib hissələrdən kəskin fərqlənir.

- A) 2, 3, 4 B) 1, 3, 5 C) 1, 2, 5
D) 1, 2, 4 E) 3, 4, 5

- 54) “*Bu ərazilərdə kəhrizlərdən istifadəni Strabon da təsdiq edir*” cümləsi mətndəki nömrələnmiş hansı çərçivənin yerinə artırıla bilər?
- A) 5 B) 1 C) 4 D) 3
E) 2

56 – 60 sayılı tapşırıqları “Cavab vərəqləri”ndə cavablandırın.

56) Mətnə əsasən kəhrizlərin sayının azalmasının 2 səbəbini müəyyən edib yazın.

58) Mətnə çərçivəyə alınmış cümlədə uyğun düzəlişlər (yalnız qüsurlu məqamlarda) etməklə cümləni yenidən yazın.

57) Mətnin II və III abzasları əsasında cədvəli doldurun.

Əsas müddəə	Faktlar
	Əkin sahələrini kəhrizlər vasitəsilə suvarırlar.
	Kəhriz lağımlarında tikilən xüsusi yerlərdə müxtəlif ərzaqlar saxlanılırdı.

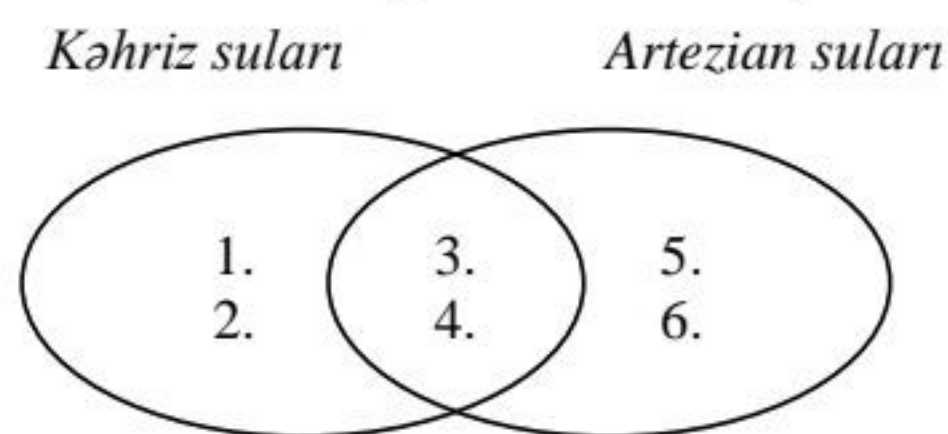
59)

Mətnə əvvəlində işarə qoyulmuş ifadələr əsasında cədvəli doldurun.

İnformativ funksiyadadır (✓)	Poetik funksiyadadır (✓)	Terminoloji funksiyadadır (✓)	İfadənin mətndəkindən fərqli funksiyada cümlədə işlədilməsi

Riyaziyyat

60) Mətnə əsasən Eyler-Venn diaqramını doldurun.

61)

$x^2 + (y+4)^2 = 25$ çevrəsinin absis oxu ilə kəsişmə nöqtələrinin koordinatlarını tapın.

- A) $(0; \sqrt{5})$ və $(0; -\sqrt{5})$ B) $(1; 0)$ və $(-1; 0)$
 C) $(3; 0)$ və $(-3; 0)$ D) $(4; 0)$ və $(-4; 0)$
 E) $(0; 3\sqrt{5})$ və $(0; -3\sqrt{5})$

62)

$\frac{8b^3}{a^2} \cdot \frac{a^3}{8b^2}$ ifadəsini sadələşdirin.

- A) $\frac{a}{b}$ B) ab C) $\frac{ab}{2}$ D) $\frac{b}{a}$ E) $2ab$

63) $2\cos\left(\frac{\pi}{2}-x\right)=\sqrt{3}$ tənliyini həll edin.

A) $(-1)^k \cdot \frac{3\pi}{4} + \pi k, k \in Z$

B) $(-1)^k \cdot \frac{2\pi}{5} + \pi k, k \in Z$

C) $(-1)^k \cdot \frac{\pi}{4} + \pi k, k \in Z$

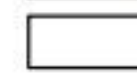
D) $(-1)^k \cdot \frac{\pi}{3} + \pi k, k \in Z$

E) $(-1)^k \cdot \frac{\pi}{5} + \pi k, k \in Z$

65)

Kinoteatrda yerlərin yerləşmə sxeminə əsasən növbəti alıcının təsadüfən seçdiyi yerin A və ya B sırasından olması hadisəsinin ehtimalını tapın.

A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10
B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10
C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10

 – bilet alınmış yerlər
 – bilet alınmamış yerlər

A) $\frac{9}{16}$ B) $\frac{7}{12}$ C) $\frac{5}{11}$ D) $\frac{13}{25}$ E) $\frac{13}{18}$

64) Hündürlüyü 4 sm, orta xətti 13 sm olan trapesiyanın sahəsini tapın.

A) 44 sm^2

B) 48 sm^2

C) 46 sm^2

D) 52 sm^2

E) 42 sm^2

- 66) $3^{4+x} = 9$ tənliyini həll edin.
 A) -3 B) -2 C) 3 D) 4 E) 2

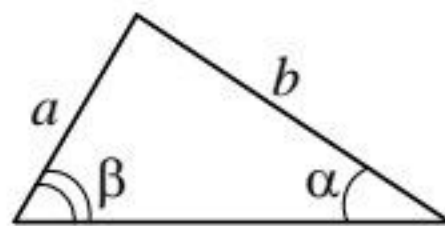
- 67) $36 \leq x < 46$ bərabərsizliyinin neçə natural həlli var?
 A) 6 B) 8 C) 7 D) 9 E) 10

69)

$1\frac{5}{12} : \left(-\frac{5}{6} + \frac{2}{3}\right)$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

- A) 8,5 B) 7,5 C) -6,5 D) -7,5 E) -8,5

- 68) Üçbucaqda $a = 12$ sm, $\alpha = 30^\circ$,
 $\beta = 60^\circ$ olarsa, b -ni tapın.

- A) 14 sm B) $18\sqrt{3}$ sm C) 16 sm
 D) 13 sm E) $12\sqrt{3}$ sm

70)

Taxıl üyüdüldükdə çəkisinin 90%-i qədər un alınır. Nə qədər taxıl üyütmək lazımdır ki, 1260 kq un alınsın?

- A) 1400 kq B) 1300 kq C) 1500 kq
 D) 1200 kq E) 1000 kq

- 71) Müstəvidən 6 dm məsafədə olan nöqtədən bu müstəviyə uzunluğu 12 dm olan mail çəkilmişdir. Mailin müstəvi ilə əmələ gətirdiyi bucağı tapın.
A) 80° B) 50° C) 30° D) 60° E) 45°

73)

(a_n) ədədi silsiləsində $a_4+a_5+a_6=27$ olarsa, a_5 -i tapın.

- A) 11 B) 6 C) 8 D) 7 E) 9

74)

$x^2 - 6x = 1$ olarsa,

$\sqrt[3]{(x-4)^5 \cdot (x-2)^2} \cdot \sqrt[3]{(x-4)^2 \cdot (x-2)^5}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

- 72) Radian ölçüsü $-\frac{3\pi}{5}$ olan bucağın dərəcə ölçüsünü tapın.
A) -108° B) -106° C) -112°
D) -98° E) -110°

- 75) Perimetri 156 və daxili bucaqlarının cəmi 1800° olan düzgün çoxbucaqlının tərəfinin uzunluğunu tapın.

- 76) $\frac{z^2+9}{z-3i} = 3+5i$ bərabərliyini ödəyən z kompleks ədədinin $\operatorname{Im} z$ -nin qiymətini tapın (i -xəyali vahiddir).

- 77) A və B sonlu çoxluqları üçün $n(A) = 5 \cdot n(B)$,
 $n(A \setminus B) = 26$ və $n(A \cap B) = 4$ olarsa, $n(A \cup B)$ -ni tapın.

- 78) $3 \lg 5 + \frac{1}{2} \lg 64$ ifadəsinin qiymətini tapın.

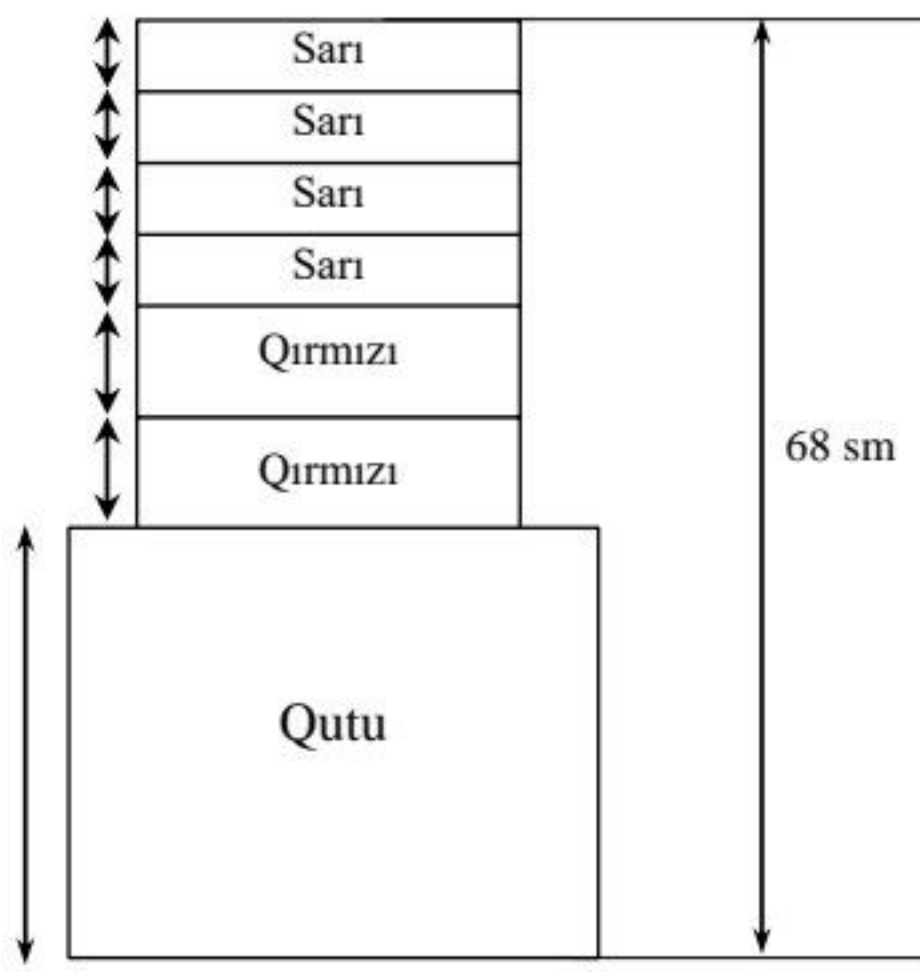
79 – 85 sayılı tapşırıqları “Cavab vərəqləri”ndə cavablandırın.

- 79) Ox kəsiyi kvadrat olan silindrin həcmi $54\pi \text{ sm}^3$ olarsa, hündürlüyünü tapın.

- 80) Turistlər iki məntəqə arasındakı məsafəni hər gün eyni qədər məsafə qət etməklə 18 günə getməli idilər. Lakin onlar hər gün nəzərdə tutulduğundan 2 km çox gedərək, bu məsafəni 15 günə qət etdilər. Məntəqələr arasındakı məsafəni tapın.

81)

Bir qutunun üzərinə 2 qırmızı, 4 sarı qovluq qoyulmuşdur. Qutu ilə bu qovluqların birlikdə hündürlüyü 68 sm-dir. Qırmızı qovluğun qalınlığı sarı qovluğun qalınlığının 2 misindən 2 sm böyük, qutunun hündürlüyü bütün qovluqların qalınlıqları cəmindən 12 sm çox olarsa, qutunun hündürlüyünü tapın (eyni rəngli qovluqların qalınlıqları bərabərdir).

82)

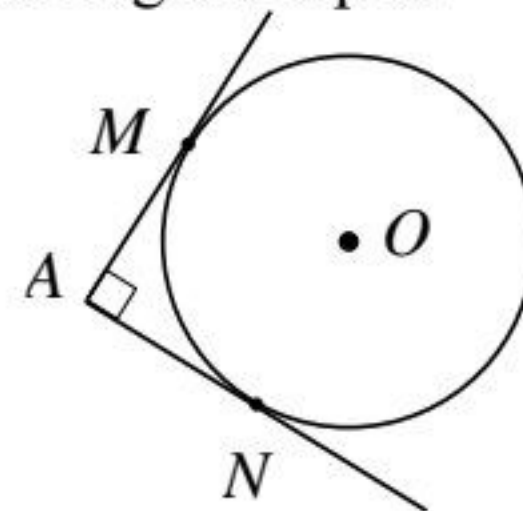
$f(x)$ və $g(x)$ cüt, $p(x)$ və $q(x)$ tək funksiyalardır.

$f(-5)=3$, $g(-7)=8$, $p(4)=3$, $q(-2)=-3$ olarsa,

$\frac{f(5) \cdot g(7) + p(-4)}{q(2)}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

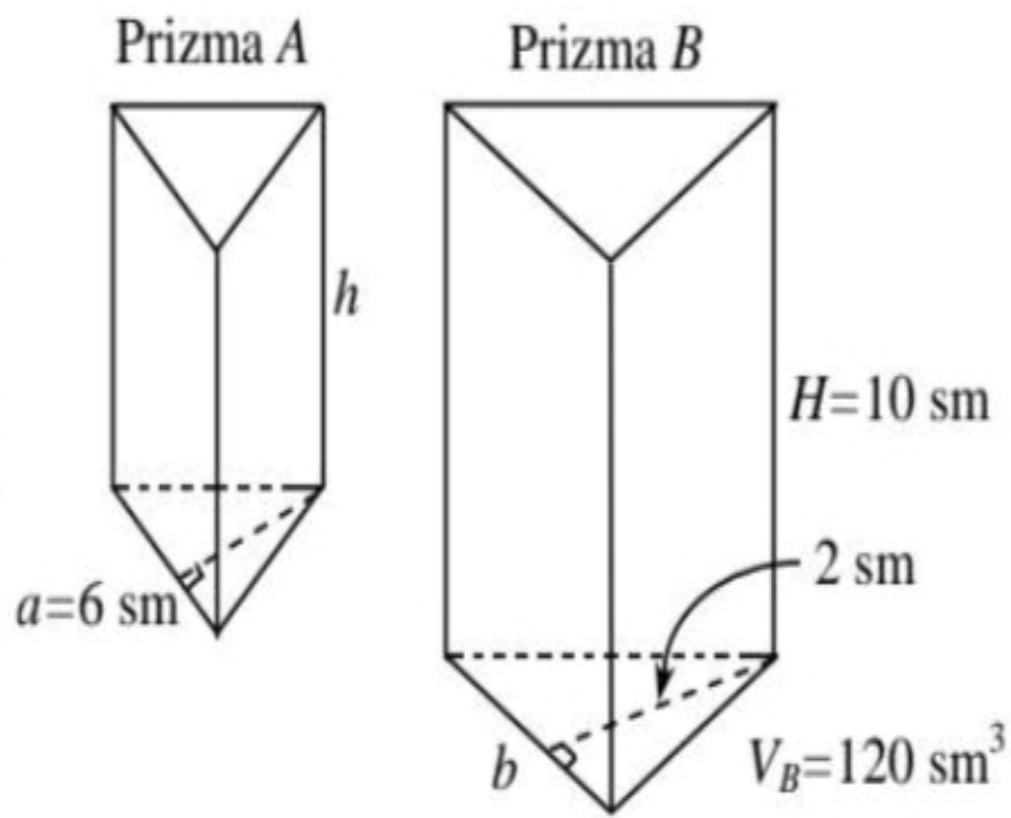
83)

A nöqtəsindən çevrəyə düz bucaq əmələ gətirən iki toxunan çəkilmişdir. A nöqtəsindən çevrənin O mərkəzinə qədər məsafə $3\sqrt{2}$ sm olarsa, çevrənin uzunluğunu tapın.

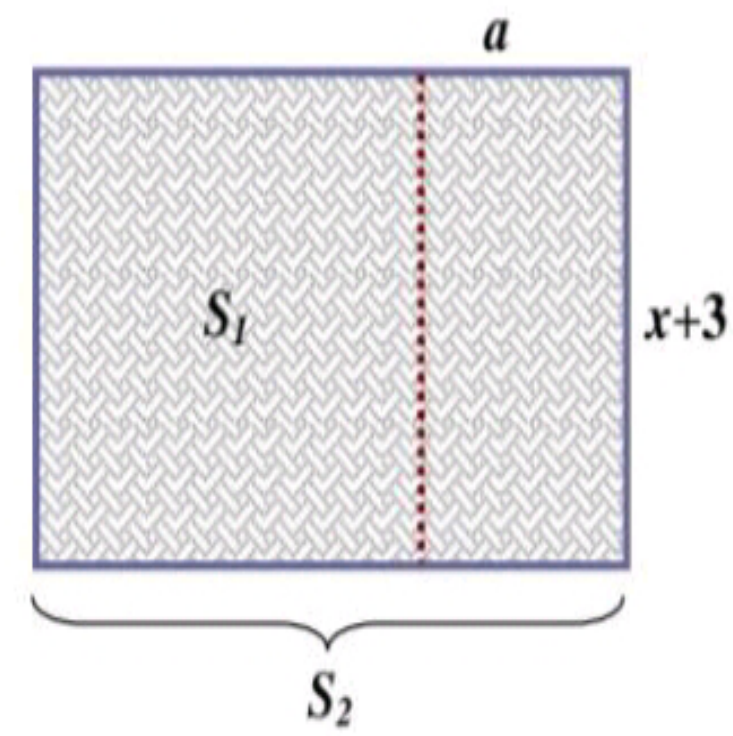
84)

A və B düz prizmaları oxşar olarsa, A prizmasının hündürlüyünü tapın (a və b prizmaların oturacaqlarının uyğun tərəfləridir).

85)

Sahəsi $S_2 = 2x^2 + 7x + 3$ düsturu ilə verilən düzbucaqlı formasında metal lövhədən sahəsi $S_1 = x^2 + 7x + 12$ düsturu ilə verilən düzbucaqlı formasında hissə kəsildi. Şəkildə verilənlərə əsasən qalan hissənin enini ($a-n$) x ilə ifadə edin.

CAVABLAR

(tədris dilləri və riyaziyyat)

Azərbaycan dili

A variantı 31 saylı test tapşırığı

B variantı 36 saylı test tapşırığı

C variantı 33 saylı test tapşırığı

D variantı 37 saylı test tapşırığı

Cümlələrdə fərqləndirilmiş sözləri nəzərə alaraq, uyğunluğu müəyyən edin.

- Söz **ilə** əməl ruhun güzgüsüdür.
 - Fırça **ilə** çəkilən tablo hamını valeh etdi.
 - Cümlə üzvləri arasında əlaqə yaradıb.
 - Leksik mənası olmasa da, sözə qoşularaq mənə çaları yaradıb.
 - Bağlayıcıdır.
 - Söz birləşməsinin tərkibində işlənib.
 - Fikrin təsirli ifadə olunmasına kömək etmişdir.
- A) 1 – a, b; 2 – c, d B) 1 – a, b; 2 – d, e
C) 1 – c, d; 2 – a, b D) 1 – b, d; 2 – a, e
E) 1 – a, c; 2 – b, d

Mövzu: Köməkçi nitq hissələri

Sinif: 7

Standart: 4.1.2. Sözləri ümumi qrammatik mənalara görə fərqləndirir.

İzah: Söz **ilə** əməl ruhun güzgüsüdür cümləsində **ilə** bağlayıcıdır və həmcins mübtədaları əlaqələndirmişdir.

Fırça **ilə** çəkilən tablo hamını valeh etdi cümləsində fərqləndirilmiş hissə sözə qoşularaq vasitə bildirdiyi üçün qoşmadır və fırça **ilə** çəkilən feili birləşməsinin tərkibində işlənmişdir. Fərqləndirilmiş heç bir söz ədat deyil, yəni fikrin təsirli ifadə olunmasında rolu yoxdur.

Doğru cavab: 1 – a, c; 2 – b, d

A variantı 32 saylı test tapşırığı

B variantı 39 saylı test tapşırığı

C variantı 37 saylı test tapşırığı

D variantı 32 saylı test tapşırığı

Uyğunluğu müəyyən edin.

- Yazılışı ilə deyilişi arasında fərq yoxdur.

2. Yazılışı ilə deyilişi arasında iki fərqli məqam var.

3. Yazılışı ilə deyilişi arasında üç fərqli məqam var.

a. əzmkar

b. rahatlıq

c. səyyah

d. şirniklənmək

e. məftil

A) 1 – e; 2 – a, b; 3 – d B) 1 – c; 2 – b; 3 – d

C) 1 – a, c; 2 – d; 3 – b D) 1 – c; 2 – d; 3 – b

E) 1 – b, e; 2 – c, d; 3 – a

Mövzu: Fonetika

Sinif: 5

Standart: 4.1.2. Sözlərin səs tərkibini, semantik xüsusiyyətlərini, tərkibini, yaranma üsullarını və qrammatik mənasını (ad, əlamət, hərəkət bildirməsini) izah edir.

İzah: Səyyah sözünün yazılışı və deyilişi eynidir. Əzmkar [əzɪmkar] və məftil [məfɪdɪl] sözlərinin tələffüzündə bir, rahatlıq [rahatɫɪq] sözündə iki, şirniklənmək [ʃirniχ'ləmməχ] sözünün tələffüzündə isə üç fərqli məqam var.

Doğru cavab: 1 – c; 2 – b; 3 – d

A variantı 33 saylı test tapşırığı

B variantı 40 saylı test tapşırığı

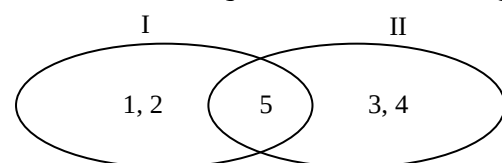
C variantı 31 saylı test tapşırığı

D variantı 38 saylı test tapşırığı

Eyler-Venn diaqramının tələblərini nəzərə alaraq, cümlələrlə bağlı doğru fikirləri müəyyən edin.

I Bu ana kimi gözləyir?

II Yeni üsullar tətbiq etdikcə məhsuldarlığı artırıldı.

- Sintaktik təhlilini müxtəlif cür düşünmək mümkündür.
- Feili xəbərlə müəyyən şəxslə sadə cümlədir.
- Xəbərin ifadə vasitəsi quruluşca iki cür düşünülə bilər.

4. Kökü və yarandığı nitq hissəsi isim olan düzəltmə söz işlənib.
 5. Mübtədə işləndiyini əminliklə demək olmur.
 A) 3, 5 B) 1, 2 C) 3, 4 D) 1, 4 E) 2, 5

Mövzu: Mövzulararası əlaqə

Sinif: 7, 8

Standart: 4.1.2. Sözləri ümumi qrammatik mənalara görə fərqləndirir. 4.1.2. Söz və söz birləşmələrinin sintaktik vəzifəsini müəyyən edir;
İzah: Hər iki cümlənin sintaktik təhlilini müxtəlif cür düşünmək olar:

I *Bu ana kimi (nə vaxta kimi?) gözləyir?*

Bu (hansı?) ana (kim?) kimi gözləyir (nə edir?)?

II *Yeni üsullar tətbiq etdikcə məhsuldarlığı (nəyi?) artırdı (nə etdi?).* - *~~~~~*

Xəbər keçmiş zamanda olan feillə ifadə olunmuşdur.

Yeni üsullar tətbiq etdikcə məhsuldarlığı (nə?) artırdı (nə edirdi?). *~~~~~*

Xəbər indiki zamanda olan feillə ifadə olunmuşdur.

Hər iki cümləni sintaktik cəhətdən iki cür təhlil etmək mümkün olduğundan və hər iki cümlə feili xəbərlə müəyyən şəxslə sadə cümlə olduğundan 1-ci və 2-ci fikirlər Eyler-Venn diaqramının kəsişməsində olmalıdır.

İkinci cümlənin xəbərinin ifadə vasitəsi quruluşca iki cür düşünülə bildiyi üçün (*artırdı – nə etdi?* düzəltmə, *artırdı – nə edirdi?* sadə) doğrudur.

Kökü və yarandığı nitq hissəsi isim olan düzəltmə söz işlənib fikri 1-ci cümlədəki *gözləyir* sözünə aid olduğu üçün müddəanın 2-ci cümləyə aid edilməsi yanlışdır. Həmçinin 2-ci cümlədəki *məhsuldarlığı* sözünün kökü isim olsa da, sifətdən yaranıb.

Mübtədə işləndiyini əminliklə demək olmur fikri hər iki cümləyə aid olduğundan düzgün yerləşmişdir. Belə ki, hər iki cümləni 2 cür düşünmək mümkündür:

I *Bu ana kimi gözləyir?* – Kim kimi gözləyir? Ana sözü mübtədədir.

I *Bu ana kimi gözləyir?* – cümləsində O mübtədəsi təsəvvür olunsa da, işlənməmişdir.

II *Yeni üsullar tətbiq etdikcə məhsuldarlığı artırdı.* – Nə artırdı? Məhsuldarlığı artırdı.

II *Yeni üsullar tətbiq etdikcə məhsuldarlığı artırdı.* – Nəyi artırdı? Cümlədə “o” mübtədəsi işlənməyə də, təsəvvür olunur.

Doğru cavab: 3, 5

A variantı 34 sayılı test tapşırığı

B variantı 31 sayılı test tapşırığı

C variantı 34 sayılı test tapşırığı

D variantı 35 sayılı test tapşırığı

Hansı nümunədə ümumiləşdirici sözlə bağlı tire işarəsi işlənməlidir?

- A) Biz onu Fərhadı görəndə xeyli sevinmişdik.
 B) Fəhlələr bayaqdan kərpicləri, daşları, alətləri hər şeyi kənara yığdılar.
 C) Hamı bütün dostlarım onun dediklərinə inanmaq istəyirdi.
 D) İndi bütün regionlarda, yəni dağlıq zonalarda, düzən ərazilərdə, dağətəyi məskənlərdə yenidənqurma işləri aparılırdı.
 E) Hər kəs müəllimlər, şagirdlər, valideynlər tədbirdən razı qaldı.

Mövzu: Durğu işarələri

Sinif: 8

Standart: 4.1.3. Həmcins üzvlər, əlavələr, xitab və ara sözlərlə bağlı durğu işarələrindən istifadə edir.

İzah: *Fəhlələr bayaqdan kərpicləri, daşları, alətləri hər şeyi kənara yığdılar* cümləsində *hər şeyi* ifadəsi həmcins tamamlıqları ümumiləşdirən sözdür və aid olduğu həmcins üzvlərdən sonra işləndiyindən ondan əvvəl tire işarəsi qoyulmalıdır. *Hər kəs müəllimlər, şagirdlər, valideynlər tədbirdən razı qaldı; İndi bütün regionlarda, yəni dağlıq zonalarda, düzən ərazilərdə, dağətəyi məskənlərdə yenidənqurma işləri aparılırdı* cümlələrində ümumiləşdirici ifadələr (*hər kəs* və *bütün regionlarda*) həmcins üzvlərdən əvvəl işləndiyindən onlardan sonra qoşa nöqtə qoyulmalıdır. *Biz onu Fərhadı görəndə xeyli sevinmişdik; Hamı bütün dostlarım onun dediklərinə inanmaq istəyirdi* cümlələrində cümlə üzvlərinin əlavəsi ilə bağlı tire işarəsi qoyulmalıdır.

Doğru cavab: Fəhlələr bayaqdan kərpicləri, daşları, alətləri hər şeyi kənara yığdılar.

A variantı 35 sayılı test tapşırığı

B variantı 35 sayılı test tapşırığı

C variantı 36 sayılı test tapşırığı

D variantı 36 sayılı test tapşırığı

Sözlərdən hansının tərkibinə görə təhlilində *səhvə* yol verilmişdir?

- A) $\overline{\text{iz}}\widehat{\text{l}}\widehat{\text{ə}}\widehat{\text{d}}\widehat{\text{i}}\widehat{\text{k}}$ B) $\overline{\text{qaldır}}\widehat{\text{ı}}\widehat{\text{l}}\widehat{\text{ə}}\widehat{\text{r}}$
 C) $\overline{\text{qopard}}\widehat{\text{ı}}\widehat{\text{l}}\widehat{\text{m}}\widehat{\text{i}}\widehat{\text{ş}}\widehat{\text{d}}\widehat{\text{ı}}\widehat{\text{r}}$ D) $\overline{\text{üz}}\widehat{\text{ü}}\widehat{\text{n}}\widehat{\text{t}}\widehat{\text{ü}}$
 E) $\overline{\text{burul}}\widehat{\text{ğ}}\widehat{\text{a}}\widehat{\text{n}}$

Mövzu: Söz yaradıcılığı

Sinif: 5, 7

Standart: 4.1.2. Sözün səs tərkibini, semantik xüsusiyyətlərini, tərkibini, yaranma üsullarını və qrammatik mənasını (ad, əlamət, hərəkət bildirməsini) izah edir; 4.1.2. Sözləri ümumi qrammatik mənasına görə fərqləndirir.

İzah: Üzüntü sözündə -üntü feildən isim düzəltdiyindən leksik; izlədik sözündə -lə isimdən feil düzəltdiyindən leksik, -di keçmiş zaman şəkilçisi, -k şəxs sonluğu olduğundan qrammatik; qaldırılar sözündə qaldır sözün kökü, -ıl leksik, -ar zaman şəkilçisi olduğundan qrammatik; burulğan sözündə -ul feildən feil, -ğan isə isim düzəldən leksik şəkilçidir. Qopardılmışdır sözündə isə sözün kökü qopar deyil, qop sözüdür, -ar,-t, -ıl şəkilçiləri leksik, -mış, -dır isə qrammatik şəkilçilərdir.

Doğru cavab: $\overbrace{\text{qopardılmışdır}}$

A variantı 36 sayılı test tapşırığı

B variantı 37 sayılı test tapşırığı

C variantı 39 sayılı test tapşırığı

D variantı 33 sayılı test tapşırığı

Biri yalnız baş üzvlərdən ibarət müəyyən şəxslə sadə cümlədir:

- A) Ətraflı müzakirə etdikdən sonra təklifləri düşünüb razılığa gəldik.
- B) Kəndin kənarında səfalı bir yer, göy çəmənlilik, hər tərəf gül-çiçək, gözəl mənzərə.
- C) Bir az səbir etmək, səhərin açılmasını gözləmək lazım idi.
- D) Ulduzlar günəş şəfəq saçıanda yoxa çıxır.
- E) Səyahətə çıxan uşaqları dünən yola saldılar.

Mövzu: Sintaksis

Sinif: 8

Standart: 4.1.1. Sadə cümlənin növlərini fərqləndirir; 4.1.2. Söz və söz birləşməsinin sintaktik vəzifəsini müəyyən edir.

İzah: Bir az səbir etmək, səhərin açılmasını gözləmək lazım idi cümləsi yalnız baş üzvlərdən: həmcins mübtədalardan və xəbərdən ibarət müəyyən şəxslə sadə cümlədir.

Ulduzlar günəş şəfəq saçıanda yoxa çıxır və Ətraflı müzakirə etdikdən sonra təklifləri düşünüb razılığa gəldik cümlələrində baş üzvlərlə yanaşı, ikinci dərəcəli üzv də işlənib. Səyahətə çıxan uşaqları dünən yola saldılar və Kəndin kənarında səfalı bir yer, göy çəmənlilik, hər tərəf gül-çiçək, gözəl mənzərə cümlələri həm baş üzvlərdən birinin əsasında yaranıb, həm də onlarda ikinci dərəcəli üzvlər işlənib.

Doğru cavab: Bir az səbir etmək, səhərin açılmasını gözləmək lazım idi.

A variantı 37 sayılı test tapşırığı

B variantı 32 sayılı test tapşırığı

C variantı 35 sayılı test tapşırığı

D variantı 39 sayılı test tapşırığı

Tünd-qara hərflərlə verilmiş sözlərin təhlili ilə bağlı cədvəldəki uyğun fikirləri müəyyən edin.

▲ Yekun konsertdə tarzən "Şur" muğamı **çalmalı idi**.

■ Baş ağ **çalmalı** adam hamıdan öndə dayanmışdı.

	Doğrudur	Yanlışdır
▲ 1. Vacib şəklindədir.		4. Məlum növdədir. 5. Düzəltmə feildir.
■ 2. Gələcək zaman məzmunlu feili sifətdir. 3. Quruluşca düzəltmədir.		6. Cümlənin həmcins təyiniidir.

A) 2, 4, 5

B) 1, 3, 4

C) 1, 2, 4, 6

D) 1, 3, 5, 6

E) 2, 3, 5

Mövzu: Feil

Sinif: 6-8

Standart: 4.1.2. Sözün qrammatik mənasını kontekstə uyğun izah edir; 4.1.2. Sözləri ümumi qrammatik mənalara görə fərqləndirir; 4.1.2. Söz və söz birləşmələrinin sintaktik vəzifəsini müəyyən edir.

İzah: Cədvəldə cümlələrdəki tünd-qara hərflərlə verilmiş hər sözə aid həm doğru, həm də yanlış fikirlər müəyyən edilməlidir. Yekun konsertdə tarzən "Şur" muğamı **çalmalı idi** cümləsində **çalmalı idi** feili quruluşca sadə, vacib şəklində, məlum növdədir. Məlumdur ki, Yanlışdır xanasında yanlış fikir olmalıdır. Buradakı Məlum növdədir fikri doğru olduğu üçün uyğun olmayan xanadadır. Düzəltmə feildir fikri yanlış olduğu üçün doğru xanadadır.

Baş ağ **çalmalı** adam hamıdan öndə dayanmışdı cümləsində çalma ismindən sifət yarandığı üçün Quruluşca düzəltmədir fikri uyğun xanadadır. Cümlədə bərabərhüquqlu üzv, yəni həmcins təyin işlənmədiyindən Cümlənin həmcins təyiniidir müddəasının Yanlışdır xanasında verilməsi doğrudur.

Doğru cavab: 1, 3, 5, 6

A variantı 38 sayılı test tapşırığı

B variantı 34 sayılı test tapşırığı

C variantı 40 sayılı test tapşırığı

D variantı 34 sayılı test tapşırığı

“Əgər şairsənsə, gəl eyləyək bəhs” (Aşıq Ələsgər) cümləsi haqqında fikirlərdən biri *səhvdir*:

- A) Tərkibindəki hər iki cümlədə köməkçi nitq hissəsi işlənmişdir.
- B) ☐ ← ☐ sxeminə uyğundur.
- C) Baş cümlə feili xəbərlidir.
- D) Tərkibindəki cümlələr müəyyən şəxslə sadə cümlədir.
- E) Budaq cümlə baş cümləyə müxtəlif vasitələrlə bağlanıb.

Mövzu: Tabeli mürəkkəb cümlələr

Sinif: 9

Standart: 4.1.1. Mürəkkəb cümlənin növlərini fərqləndirir. 4.1.2. Sözləri və söz birləşmələrini müxtəlif sintaktik vəzifələrdə işlədir.

İzah: Əgər şairsənsə, gəl eyləyək bəhs tabeli mürəkkəb cümləsində birinci tərkib hissə ikinci tərkib hissədən qrammatik cəhətdən asılıdır, yəni budaq cümlə baş cümlədən əvvəl işlənmişdir. Buna görə də ☐ ← ☐ sxeminə deyil, ☐ → ☐ sxeminə uyğundur. Budaq cümlə baş cümləyə tabelilik bağlayıcısı və -sa ilə bağlanmışdır. Həm baş, həm də budaq cümlədə köməkçi nitq hissəsi işlənmişdir: *əgər* – bağlayıcı, *gəl* – ədat. Hər iki tərkib hissə mübtədası buraxılmış müəyyən şəxslə sadə cümlədir (*Sən şairsən; Gəl biz bəhs eyləyək*). Baş cümlə feili xəbərlidir (*bəhs eyləyək*)

Doğru cavab: ☐ ← ☐ sxeminə uyğundur.

A variantı 39 sayılı test tapşırığı

B variantı 33 sayılı test tapşırığı

C variantı 32 sayılı test tapşırığı

D variantı 40 sayılı test tapşırığı

“Gəldiyev isti və sakit otaqda nə üçünsə narahat idi” (Mir Cəlal) cümləsinin sintaktik təhlil sxemini müəyyən edin.

- A) — ~~~~~ ——— =
- B) — ~~~~~ ~~~~~ =
- C) — ~~~~~ ——— ——— =
- D) — ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ =
- E) — ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ =

Mövzu: Cümlə üzvləri

Sinif: 8

Standart: 4.1.2. Söz və söz birləşməsinin sintaktik vəzifəsini müəyyən edir.

İzah: Gəldiyev isti və sakit otaqda nə üçünsə narahat idi cümləsində Gəldiyev mübtəda, narahat idi ifadəsi xəbər, isti və sakit həmcins təyinlər, otaqda zərflilik, nə üçünsə ifadəsi səbəb zərfliliyidir.

Doğru cavab: — ~~~~~ ~~~~~ ~~~~~ =

A variantı 40 sayılı test tapşırığı

B variantı 38 sayılı test tapşırığı

C variantı 38 sayılı test tapşırığı

D variantı 31 sayılı test tapşırığı

Çoxaltma dərəcəsində olan sifətlər cərgəsini müəyyən edin.

- A) gödəkçə, ən maraqlı, qızılca
- B) çox nəhəng, göydələn, tündxasiyyət
- C) uzun, yüksək, gömgöy
- D) yekəpər, hündürboy, dümqara
- E) lap kiçik, dosdoğma, tünd-qara

Mövzu: Sifət

Sinif: 5

Standart: 4.1.2. Sözü səs tərkibini, semantik xüsusiyyətlərini, tərkibini, yaranma üsullarını və qrammatik mənasını (ad, əlamət, hərəkət bildirməsini) izah edir.

İzah: lap kiçik, dosdoğma, tünd-qara sifətlərində əlamət və keyfiyyət müxtəlif yollarla (lap ədatı, s ünsürü, tünd sözü) çoxaldılmışdır. Digər cərgələrdə yekəpər, hündürboy, uzun, yüksək, tündxasiyyət sifətləri adi dərəcədədir, gödəkçə, qızılca, göydələn sözləri isə isimdir.

Doğru cavab: lap kiçik, dosdoğma, tünd-qara

**41 – 50 sayılı tapşırıqları
aşğıdaki mətnə əsasən cavablandırın.**

Yenilməz insanlar

Min illər öncə geniş bir ərazidə Qurtuluş tayfası yaşayırdı. Bu tayfa öz mərd və mübariz insanları ilə digərlərindən seçilirdi. Ən gözəl yerlər, münbit torpaqlar, həyat mənbəyi olan çaylar onların ixtiyarında idi. Bu insanlar ən işlək yollara, ən əlverişli ərazilərə də nəzarət edirdilər. Tayfanın yaşadığı ərazinin girişində ucalan söyüd ağacından üzərində “Həyat, sadəcə, yüksəklikdən bir tullanışdır” yazısı olan lövhə asılmışdı. **1.** Lövhənin nə zamandan bəri burada olduğunu isə kimsə bilmirdi.

Əvvəllər adı “Qorxu” olan bu tayfa ən zəif və qorxaq tayfa hesab olunurmuş. **2.** Bir gün tayfadan bir gənc bundan utanaraq Müdriklik dağında yaşayan qocadan məsləhət almaq üçün oraya gedir və üzərində yazı olan lövhə ilə qayıdır. **3.** Onu balaca bir söyüd ağacından asır. Tayfanın adını dəyişərək “Qurtuluş” qoyan gənc Zülmət qayasına qalxaraq oradan Nur gölünə tullandır. **4.** O gündən tayfada belə bir adət yaranır: tayfanın oğlanları ən azı bir dəfə Zülmət qayasından Nur gölünə tullanmalıydılar.

Bu insanlar hesab edirdilər ki, ən dəhşətli qorxu yüksəklik qorxusudur və bunu yenmək digər bütün qorxuları da yenməyə səbəb olur.

5. Qurtuluş tayfasının var-dövləti qonşu tayfaların yuxusuna haram qatmağa, gücü isə ▲ *kürklərinə birə salmağa* başladığı üçün bir gün tayfa başçıları bir yerə toplanıb Qurtuluş tayfasını məhv etmək barədə ■ *məşvərət edirlər*. Düşmənin tayfalardan birinin ən qoca kahini dillənir:

– Onların gücü öz adətlərindədir. Bu adəti əllərindən almaq lazımdır. Elə etmək lazımdır ki, qayadan tullanmaq istəyən oğlanın ayağı sürüşsün, qayalara çırpılsın. Bunun üçün həmin qayanın üzərindəki daşlardan birini yerindən oynatmalıyıq.

Lövhənin asıldığı gündən qeyd edilən Ümid bayramında oğlanlar gölə tullanmaq üçün Zülmət qayasına çıxırlar. Tullanan ilk oğlan daşlara dəyərək ağır zədələnir. Artıq oğlanlardan heç biri tullanmağa cürət etmir.

Bu zaman qayanın yanında dayanmış bir oğlanın anası ona yaxınlaşaraq qulağına nəşə pıçıldayır. Bayaq dostuna görə

gözlərindən oğlan yanağında iz qoyan damlaları silərək qürurla qayadan tullandır.

● *Ağızları açıla qalaraq* mənzərəni izləyənlər övladını fərəhlə qucaqlayan qadından ona nə dediyini soruşurlar. Ana cavabında deyir:

– Səni çox sevirəm, oğlum. Ancaq Qurtuluş tayfasının gələcəyi sənin qərarından asılıdır. Sən öz elinin aciz duruma düşməyinin qarşısını almalısın.

A variantı 41 sayılı test tapşırığı

B variantı 41 sayılı test tapşırığı

C variantı 41 sayılı test tapşırığı

D variantı 43 sayılı test tapşırığı

Mətnə çərçivə daxilində verilmiş söz cümlələrin birində kontekstdəki mənasına uyğun işlənmişdir:

- A) Kiçik qızlar gəlinciklərini, oğlanlar isə maşınlarını oynadırdılar.
- B) O, deyəsən, bu yerlərdə at oynadır.
- C) Stolu oynatdıqlarından üstündəki əşyalar yerə dağıldı.
- D) Ana yuxudan yenicə oyanmış körpəsini oynadırdı.
- E) Rəqs etməyi sevməyən qonağı toyda oynatdılar.

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 9

Standart: 2.1.1. Tanış olmayan söz və ifadələrin kontekstə uyğun mənasını şərh edir.

İzah: Tapşırıqda mətnə çərçivə daxilində verilmiş sözün kontekstdəki mənasına uyğun işləndiyi cümləni tapmaq tələb olunur. Söz kontekstə görə *tərpətmək* mənasını verir. Həmin mənaya uyğun söz isə “*Stolu oynatdıqlarından üstündəki əşyalar yerə dağıldı*” cümləsində verilmişdir.

Doğru cavab: Stolu oynatdıqlarından üstündəki əşyalar yerə dağıldı.

A variantı 42 sayılı test tapşırığı

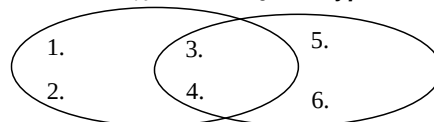
B variantı 43 sayılı test tapşırığı

C variantı 43 sayılı test tapşırığı

D variantı 44 sayılı test tapşırığı

Eyler-Venn diaqramına əsasən doğru fikirləri müəyyən edin.

Qurtuluş tayfası *Düşmənin tayfalar*

1. Nümayəndələri güclərinə görə üstüdürlər.
 2. Zəif xüsusiyyətlərinə qalib gələ bilirlər.
 3. Rəqiblərinə qarşı plan qururlar.
 4. Özünəməxsus bayramları var.
 5. Başqa tayfanın zəngin olmasını gözləri götürmür.
 6. Etdikləri səhvi dərk edib peşman olurlar.
- A) 3, 4, 5 B) 1, 2, 3, 6 C) 2, 4, 5
D) 1, 3, 4, 6 E) 1, 2, 5

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 6

Standart: 2.2.1. Mətndəki əsas fikri nəzərə cərpdirmaq məqsədi ilə mühüm məqamları vurğulayır.

İzah: Tapşırıqda Eyler-Venn diaqramına əsasən doğru fikirləri müəyyən etmək tələb olunur. *Nümayəndələri güclərinə görə üstüdürlər və Zəif xüsusiyyətlərinə qalib gələ bilirlər* fikirləri Qurtuluş tayfasına *Başqa tayfanın zəngin olmasını gözləri götürmür* fikri isə Düşmənin tayfalara aiddir. *Rəqiblərinə qarşı plan qururlar* fikri ortaq sayıla bilməz, çünki yalnız düşmənin tayfalara aiddir. *Özünəməxsus bayramları var* fikri isə yalnız Qurtuluş tayfasına aiddir, buna görə də ortaq deyil.

Doğru cavab: 1, 2, 5

A variantı 43 sayılı test tapşırığı

B variantı 42 sayılı test tapşırığı

C variantı 44 sayılı test tapşırığı

D variantı 41 sayılı test tapşırığı

Mətnin tərkib hissələrini genişləndirə bilən cümlələrə əsasən uyğunluğu müəyyən edin.

1. Giriş 2. Əsas hissə 3. Nəticə
 - a. Onlar illər keçdikcə öyrəndilər ki, erkən yaşlarında bütün qorxulardan azad olan şəxs böyüyəndə yenilməz və möhkəm iradəli olacaq.
 - b. Budaqları az qala yerə dəyən bu nəhəng ağaca tayfa adamları xüsusi sevgi ilə yanaşırdılar.
 - c. Əgər ən azı bir nəfər bu cür yığılarsa, o zaman digərlərinə qayadan tullanmaq daha dəhşətli gələcək, qorxuları daha da böyüyəcək.
 - d. Unutma ki, cəsarət ən çətin məqamda üzə çıxır.
 - e. Bu cavab yenilməz ruhun qələbəsi idi.
- A) 1 – b; 2 – a, c; 3 – d, e
B) 1 – c; 2 – a, d; 3 – b, e
C) 1 – a; 2 – c, d; 3 – b, e

D) 1 – a, b; 2 – c, e; 3 – d

E) 1 – b, e; 2 – a; 3 – c, d

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 9

Standart: 2.2.2. Tərkib hissələri arasında əlaqəni gözləməklə mətni genişləndirir.

İzah: Tapşırıqda mətnin tərkib hissələrini genişləndirə bilən cümlələrə əsasən uyğunluğu müəyyən etmək tələb olunur. *Onlar illər keçdikcə öyrəndilər ki, erkən yaşlarında bütün qorxulardan azad olan şəxs böyüyəndə yenilməz və möhkəm iradəli olacaq* cümləsi mətnin əsas hissəsini, *Budaqları az qala yerə dəyən bu nəhəng ağaca tayfa adamları xüsusi sevgi ilə yanaşırdılar* cümləsi giriş hissəsini, *Əgər ən azı bir nəfər bu cür yığılarsa, o zaman digərlərinə qayadan tullanmaq daha dəhşətli gələcək, qorxuları daha da böyüyəcək* cümləsi əsas hissəni, *Unutma ki, cəsarət ən çətin məqamda üzə çıxır* cümləsi nəticə hissəsini, *Bu cavab yenilməz ruhun qələbəsi idi* cümləsi nəticə hissəsini genişləndirə bilər.

Doğru cavab: 1 – b; 2 – a, c; 3 – d, e

A variantı 44 sayılı test tapşırığı

B variantı 44 sayılı test tapşırığı

C variantı 45 sayılı test tapşırığı

D variantı 42 sayılı test tapşırığı

Əvvəlcədən rəqəm yazılmış hansı cümlələr mətndən çıxarılsa, məzmunu *xələl gəlməz*?

A) 1, 2, 4 B) 1, 5 C) 1, 3 D) 2, 5 E) 2, 3, 4

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 6

Standart: 3.1.3. Mətnin hissələrini, abzaslarını əlaqələndirir.

İzah: Tapşırıqda mətnin məzmununa xələl gəlmədən hansı cümlələrin çıxarılmasının mümkün olduğunu tapmaq tələb olunur. *Lövhanin nə zamandan bəri burada olduğunu isə kimsə bilmirdi və Onu balaca bir söyüd ağacından asır* cümlələrinin mətndən çıxarılması məzmunu xələl gətirmir.

Doğru cavab: 1, 3

A variantı 45 sayılı test tapşırığı

B variantı 45 sayılı test tapşırığı

C variantı 42 sayılı test tapşırığı

D variantı 45 sayılı test tapşırığı

Mətnə əsasən cədvəldəki uyğun fikirləri müəyyən edin.

<i>Mətnə məlumat var</i>	<i>Mətnə məlumat yoxdur</i>
1. Qurtuluş tayfasının qüdrəti digər tayfalarə rahatlıq vermir.	4. Ağacdən lövhə asan gənc əvvəllər düşmənlə tayfasının təzyiqlərinə məruz qalmışdı.
2. Qurtuluş tayfasını zəiflətməyin yolunu göstərən kahin tayfanın öz içindəki xaindən məsləhət almışdır.	5. Oğluna təsir etməyə çalışan ananın yaxınları düşmənlə hücumlarının qurbanı olmuşdur.
3. Tayfadan olan gəncin hərəkəti yeni bir ənənənin başlanğıcı olur.	6. Tayfanın əvvəlki adı sonradan dəyişdirilmişdir.

- A) 1, 3, 4, 5 B) 2, 3, 5 C) 1, 4, 5, 6
D) 1, 2, 6 E) 3, 4, 6

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 9

Standart: 2.2.3. Mətnə irəli sürülmüş fikirləri dəyərləndirir.

İzah: Tapşırıqda mətnə əsasən cədvəldəki uyğun fikirləri müəyyən etmək tələb olunur. Mətnə *Qurtuluş tayfasının qüdrəti digər tayfalarə rahatlıq vermir* və *Tayfadan olan gəncin hərəkəti yeni bir ənənənin başlanğıcı olur* fikri ifadə olunduğu üçün cədvəlin **Mətnə məlumat var** hissəsinə, *Ağacdən lövhə asan gənc əvvəllər düşmənlə tayfasının təzyiqlərinə məruz qalmışdı* və *Oğluna təsir etməyə çalışan ananın yaxınları düşmənlə hücumlarının qurbanı olmuşdur* fikirləri isə mətnə əksini tapmadığı üçün **Mətnə məlumat yoxdur** hissəsinə aiddir.

Doğru cavab: 1, 3, 4, 5

46 – 50 sayılı tapşırıqları “Cavab vərəqləri”ndə cavablandırın.

A variantı 46 sayılı test tapşırığı

B variantı 46 sayılı test tapşırığı

C variantı 46 sayılı test tapşırığı

D variantı 46 sayılı test tapşırığı

Mətnə əsasən cədvəli doldurun.

Tənqid olunan xüsusiyyət

<i>Qurtuluş tayfasında</i>	
<i>Düşmənlə tayfasında</i>	

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 9

Standart: 2.2.3. Mətnə irəli sürülmüş fikirləri dəyərləndirir.

Ehtimal olunan cavablar:

Qurtuluş tayfasında: *qorxu* (*qorxaqlıq*), *cəsarətsizlik* (*cürətsizlik*), *özünəinamsızlıq* və s.

Düşmənlə tayfasında: *paxıllıq*, *xəbislik*, *gözügötürməzlik*, *dargözlük*, *xudbinlik*, *hiyləgərlik*, *məkrilik*, *biclik*, *namərdlik* və s.

A variantı 47 sayılı test tapşırığı

B variantı 47 sayılı test tapşırığı

C variantı 47 sayılı test tapşırığı

D variantı 47 sayılı test tapşırığı

Mətnə əvvəlində işarə qoyulmuş söz və ifadələrin qarşılığını (ifadə etdiyi mənanı) müəyyən edib yazın.

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 9

Standart: 2.1.1. Tanış olmayan söz və ifadələrin kontekstə uyğun mənasını şərh edir.

Ehtimal olunan cavablar:

▲ *kürklərinə birə salmaq* – qorxutmaq, narahat etmək, təşvişə salmaq;

■ *məşvərət etmək* – məsləhətləşmək, müzakirə etmək, gənəşmək;

● *ağızları açılaraq qalaraq* – heyrat içində, heyratla, heyratdən donaraq, təəccüblə, böyük diqqətlə baxaraq, heyran-heyran baxaraq, hayıl-mayıl olaraq və s.

A variantı 48 sayılı test tapşırığı

B variantı 48 sayılı test tapşırığı

C variantı 48 sayılı test tapşırığı

D variantı 48 sayılı test tapşırığı

Mətnəki ana obrazının xarakteri ilə bağlı 2 xüsusiyyət yazın.

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 6

Standart: 2.2.1. Mətnəki əsas fikri nəzərə çarpdırmaq məqsədilə mühüm məqamları vurğulayır.

Ehtimal olunan cavablar:

müdrük (uzaqgörən), yurdsevər (vətənpərvər, elini sevən, xalqsevər), ləyaqətli (qeyrətli), fədakar, möhkəm (mətanətli) və s.

A variantı 49 sayılı test tapşırığı

B variantı 49 sayılı test tapşırığı

C variantı 49 sayılı test tapşırığı

D variantı 49 sayılı test tapşırığı

Mətnə nöqtələrin yerinə mətnin aid olduğu üslubun səciyyəvi xüsusiyyətlərinə uyğun ifadə yazmaqla cümləni tamamlayın.

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 11

Standart: 3.1.3. Mətni üslubi və struktur cəhətdən təkmilləşdirir.

Ehtimal olunan cavablar:

- *sellər kimi yaş axan;*
- *inci kimi bərq vuran göz yaşları süzülən;*
- *qanlı (acı) göz yaşları axan;*
- *bahar (payız) buludu kimi yaş axıdan;*
- *yanağını yandıran yaşlar axan;*
- *mirvari dənələri kimi yaşlar süzülən*
- *kədər yağan və s.*

A variantı 50 sayılı test tapşırığı

B variantı 50 sayılı test tapşırığı

C variantı 50 sayılı test tapşırığı

D variantı 50 sayılı test tapşırığı

“Hər bir hissə özündən daha güclü hissənin köməyi ilə qalib gəlmək olar” fikrini mətnlə əlaqələndirib fikrinizi yazın.

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 8

Standart: 3.1.2. Sitatlardan istifadə etməklə fikir və mülahizələrini qüvvətləndirir.

Ehtimal olunan cavablar:

- *Oğlanın yurd (xalq, el) sevgisi, (şəraf duyğusu) can qorxusuna üstün gəlir.*
- *Cavan oğlanın tayfasına olan bağlılığı onu fədakarlığa sövq edir və bu bağlılıq qorxu hissəsinə qalib gəlməklə nəticələnir.*
- *Ananın yurd (xalq, el) sevgisi, (şəraf duyğusu) analıq hissəsinə üstün gəlir.*
- *Ana sözünün qüdrəti oğlanın qayadan tullanmaq qorxusuna qalib gəlir və s.*

51 – 60 sayılı tapşırıqları aşağıdakı mətnə əsasən cavablandırın.

Azərbaycan kəhrizləri

Azərbaycan qədim dövrlərdən suvarma əkinçiliyi mədəniyyətinə malik bir ölkə olmuşdur. Çay şəbəkəsi zəif inkişaf etmiş ərazilərdə böyük miqdarda münbit torpaqlar olduğundan onların suvarma suyu ilə təmin olunması, əsasən, kəhrizlər hesabına ödənilirdi.

Kəhriz lay sularını toplamaq, yer səthinə çıxarmaq üçün yeraltı mənbədir. [1] Məili kəhriz lağımları bir-biri ilə şaquli quyular vasitəsilə birləşdirilir. Peşəkar quyuzəqanlar tərəfindən əvvəlcə baş quyru, sonra isə digər quyular qazılır. Kəhriz lağımı daş və ya bişmiş kərpiclə hörülür. ▲ *Təmiz* kəhriz suyundan əhalinin su *təchizatında*, xüsusilə də əkin sahələrinin suvarılmasında istifadə olunur. Kəhrizlər fəsillərdən asılı olmayaraq, müntəzəm şəkildə eyni miqdarda sərini su verir.

[2] Ordubaddakı kəhriz lağımlarında tikilən xüsusi yerlərdə müxtəlif ərzaqlar da saxlanılırdı. Yay aylarında kəhrizlərdə temperatur mənfi 10 və müsbət 8 dərəcə arasında olurdu, bu da ərzaq məhsullarını soyuducudakı kimi saxlamağa imkan verirdi. Buradakı kəhrizlər əhaliyə içməli su verməklə yanaşı, şəhərsalmanın ən mühüm ■ *elementlərindən* biri kimi də maraq doğurur.

Azərbaycanda kəhrizlərin qazılma tarixi haqqında ilk məlumatlara eradan əvvəl yazılmış əsərlərdə rast gəlinir. Məsələn, eradan 705 il öncə Assuriya padşahı II Sarqonun əsgərlərinin təcavüzkar yürüşləri zamanı Urmiya ətrafındakı ərazilərdə kəhrizləri dağıtmaqlarını arxeoloqlar da təsdiq edir.

1938-ci ildə Gəncə şəhərindən cənubda Şəmkir çayı vadisində arxeoloji qazıntı aparılarkən qədim kəhriz qalıqları aşkar edilmişdir. Belə kəhrizlər Qəbələdə də tapılmışdır. [3] Tarixi məlumatlar Azərbaycanın cənubunda, xüsusilə Təbriz və onun ətrafında 900 kəhriz olduğunu göstərir. Ölkənin hər yerində təbrizli ustaların bu işdə məharətli olduğu haqqında məlumatlar əsasında Azərbaycan ərazisindəki kəhrizlərin eyni quruluşda olduğunu güman etmək olar.

Qazıntıların nəticələri nümayiş etdirir ki, Bakıda hələ IX əsrdən kəhriz sistemi hərəkətdə olmuşdur. Burada kəhriz quyuları şəhərin su tələbatını təmin edə bilirdi.

Sovet hakimiyyəti illərində Azərbaycanda kəhriz sistemlərinin köhnə dünyanın nişanəsi kimi diqqətdən kənarda saxlanması kəhrizlərin əksəriyyətinin sıradan çıxmasına gətirmiş, artezian quyularının geniş tətbiqi kəhrizlərdən istifadəni arxa plana çəkmişdi. [4] Lakin son zamanlarda aparılmış elmi araşdırmalar kəhriz suyu ilə suvarılan torpaqların verimliliyinin artezianlarla suvarılan torpaqlara nisbətən daha çox olduğunu göstərir. Artezian suyu daha çox qədim laylardan çıxdığı üçün tərkibinin duzluluq səviyyəsi yüksəkdir. [5] Ona görə də müstəqillik illərində, xüsusilə son zamanlarda kəhrizlərin təmiri və onlardan istifadə olunmasına diqqət artırılmışdır.

A variantı 51 sayılı test tapşırığı

B variantı 51 sayılı test tapşırığı

C variantı 51 sayılı test tapşırığı

D variantı 51 sayılı test tapşırığı

Kəhrizlərlə bağlı tarixi-arxeoloji araşdırmalar hansı faktları müəyyən etməyə imkan verir?

1. Artezian quyularının son dövrlərdə çoxalmasını.
2. Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində kəhrizlər qazılmasına önəm verildiyini.
3. İşğalçıların hücumlarının su sistemə dağıdıcı təsirini.
4. Azərbaycanda torpaqların az hissəsinin çay suları ilə suvarıldığını.

A) 1, 2 B) 1, 4 C) 1, 3 D) 3, 4 E) 2, 3

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 9

Standart: 2.2.3. Mətnə irəli sürülmüş fikirləri dəyərləndirir.

İzah: Tapşırıqda kəhrizlərlə bağlı tarixi-arxeoloji araşdırmaların hansı faktları müəyyən etməyə imkan verdiyini müəyyən etmək tələb olunur. *Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində kəhrizlər qazılmasına önəm verildiyini* fikri doğrudur, çünki mətnə tarixi-arxeoloji araşdırmalar zamanı Urmiyada, Gəncə ətrafında, Təbrizdə, Bakıda, Qəbələdə kəhrizlərin aşkarlanması barədə məlumatlar əksini tapmışdır. *İşğalçıların hücumlarının su sistemə dağıdıcı təsirini* fikri də doğrudur, çünki mətnə tarixi-arxeoloji araşdırmalar nəticəsində eradan 705 il öncə Assuriya padşahı II Sarqonun əsgərlərinin təcavüzkar yürüşləri zamanı Urmiya ətrafındakı ərazilərdə kəhrizləri dağıtmaqları faktının üzə çıxması göstərilmişdir. Tapşırığın digər

bəndlərindəki məlumatların isə tarixi-arxeoloji araşdırmalarla əlaqəsi yoxdur.

Doğru cavab: 2, 3

A variantı 52 sayılı test tapşırığı

B variantı 55 sayılı test tapşırığı

C variantı 53 sayılı test tapşırığı

D variantı 55 sayılı test tapşırığı

Mətnə əsasən uyğunluğu müəyyən edin.

1. Doğrudur.
 2. Yanlıştır.
 3. Ehtimaldır.
 - a. Ustaları təbrizli olduğu üçün ölkə ərazisindəki kəhrizlər eyni quruluşda olmuşdur.
 - b. Azərbaycanın çay şəbəkəsi zəif olan ərazilərində də münbit torpaqlar var.
 - c. Kəhrizlər son dövrlərdə öz əhəmiyyətini tamamilə itirmişdir.
 - d. Kəhrizlərin məqsədi şəhər əhalisinin su təminatı ilə məhdudlaşmışdır.
 - e. Yay fəslində kəhrizlərin suyu öz sərinliyini qoruyub saxlayır.
- A) 1 – b, d; 2 – c, e; 3 – a
B) 1 – a, e; 2 – b; 3 – c, d
C) 1 – a; 2 – b, e; 3 – c, d
D) 1 – b, e; 2 – c, d; 3 – a
E) 1 – c, e; 2 – d; 3 – a, b

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 9

Standart: 2.2.3. Mətnə irəli sürülmüş fikirləri dəyərləndirir.

İzah: Tapşırıqda mətnə əsasən uyğunluğu müəyyən etmək tələb olunur. *Ustaları təbrizli olduğu üçün ölkə ərazisindəki kəhrizlər eyni quruluşda olmuşdur* fikri ehtimaldır, çünki mətnə ölkənin hər yerində təbrizli ustaların bu işdə məharətli olduğu haqqında məlumatlara istinad edilərək Azərbaycan ərazisindəki kəhrizlərin eyni quruluşda olduğu, sadəcə, təxmin edilir. *Azərbaycanın çay şəbəkəsi zəif olan ərazilərində də münbit torpaqlar var* fikri doğrudur, bu barədə girişdə məlumat verilmişdir. *Kəhrizlər son dövrlərdə öz əhəmiyyətini tamamilə itirmişdir* fikri yanlıştır, çünki mətnə artezian quyularının kəhrizləri üstələdiyi fikri olsa da, son dövrlərdə kəhrizlərə diqqətin artdığı da əksini tapmışdır. *Kəhrizlərin məqsədi şəhər əhalisinin su təminatı ilə məhdudlaşmışdır* fikri yanlıdır, çünki mətnə kəhrizlərin, əsasən, əkinçilikdə suvarma məqsədilə qazıldığı göstərilmişdir. *Yay fəslində kəhrizlərin suyu öz sərinliyini qoruyub saxlayır* fikri

doğrudur, çünki kəhrizlərin fəsillərdən asılı olmayaraq, müntəzəm şəkildə sərin su verdiyi, həmçinin yay fəslində belə temperaturun kəhrizlərdə çox aşağı olması fikri mətndə əksini tapmışdır.

Doğru cavab: 1 – b, e; 2 – c, d; 3 – a

A variantı 53 sayılı test tapşırığı

B variantı 54 sayılı test tapşırığı

C variantı 54 sayılı test tapşırığı

D variantı 53 sayılı test tapşırığı

Mətnə altından xətt çəkilmiş sözlərdən heç birinin şərhinə uyğun **deyil**:

- A) bir şeyin üst tərəfi
- B) ardıcıl olaraq, daimi
- C) üfüqi vəziyyətdə bir-birinin üstündə yerləşən təbəqələrdən hər biri
- D) maddi ehtiyacları təmin etmək üçün lazım olanlar
- E) yerin altında qazılmış üstüörtülü xəndək

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 8

Standart: 2.1.1. Tanış olmadığı söz və ifadələrin mənasını müvafiq qarşılığını tapmaqla şərh edir.

İzah: Mətnə altından xətt çəkilmiş sözlərdən heç birinin şərhinə uyğun gəlməyən bəndi tapmaq tələb olunur.

- səth – bir şeyin üst tərəfi
 - lay – üfüqi vəziyyətdə bir-birinin üstündə yerləşən təbəqələrdən hər biri
 - təchizat – maddi ehtiyacları təmin etmək üçün lazım olanlar
 - müntəzəm – ardıcıl olaraq, daimi
- yerin altında qazılmış üstüörtülü xəndək isə heç bir sözün şərhinə uyğun deyil.

Doğru cavab: yerin altında qazılmış üstüörtülü xəndək

A variantı 54 sayılı test tapşırığı

B variantı 52 sayılı test tapşırığı

C variantı 52 sayılı test tapşırığı

D variantı 54 sayılı test tapşırığı

“Bu ərazilərdə kəhrizlərdən istifadəni Strabon da təsdiq edir” cümləsi mətndəki nömrələnmiş hansı çərçivənin yerinə artırıla bilər?

- A) 5
- B) 1
- C) 4
- D) 3
- E) 2

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 9

Standart: 2.2.2. Tərkib hissələri arasında əlaqəni gözləməklə mətni genişləndirir.

İzah: Tapşırıqda *Bu ərazilərdə kəhrizlərdən istifadəni Strabon da təsdiq edir* cümləsinin mətndəki nömrələnmiş hansı çərçivənin yerinə artırıla bildiyini müəyyən etmək tələb olunur. Fikir 3-cü çərçivənin yerinə artırıla bilər, çünki yalnız həmin hissədə kəhrizlər olan konkret ərazilərdən söhbət açılır.

Doğru cavab: 3

A variantı 55 sayılı test tapşırığı

B variantı 53 sayılı test tapşırığı

C variantı 55 sayılı test tapşırığı

D variantı 52 sayılı test tapşırığı

Mətnin sonuncu abzası ilə bağlı doğru fikirləri müəyyən edin.

1. Su obyektlərinin müqayisəsinə yer verilmişdir.
 2. İnformativ funksiya daşıyan sözlər üstünlük təşkil edir.
 3. Əslində, üç abzasla bölünməlidir.
 4. Fərqli siyasi hakimiyyətlər dövründə kəhrizlərə münasibət də əksini tapmışdır.
 5. Üslubi xüsusiyyətlərinə görə digər tərkib hissələrdən kəskin fərqlənir.
- A) 2, 3, 4 B) 1, 3, 5 C) 1, 2, 5
D) 1, 2, 4 E) 3, 4, 5

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 6, 7, 11

Standart: 3.1.3. Mətnin hissələrini, abzaslarını əlaqələndirir. 2.2.3. Mətndəki fikrə münasibətini əlavə fakt və məlumatlarla zənginləşdirir. 2.1.2. Söz və ifadələrə əsasən oxuduğu mətnləri üslubi xüsusiyyətlərinə görə müqayisə edir, qiymətləndirir.

İzah: Tapşırıqda mətnin sonuncu abzası ilə bağlı doğru fikirləri müəyyən etmək tələb olunur. *Su obyektlərinin müqayisəsinə yer verilmişdir* fikri doğrudur, çünki burada kəhriz və artezian suları müqayisə edilir. *İnformativ funksiya daşıyan sözlər üstünlük təşkil edir* fikri doğrudur, çünki mətn publisistik üslubdadır və hamı tərəfindən başa düşülən həqiqi mənalı sözlər daha çoxdur. *Fərqli siyasi hakimiyyətlər dövründə kəhrizlərə münasibət də əksini tapmışdır* fikri də doğrudur, çünki abzasda sovet hakimiyyəti və ölkəmizin müstəqilliyi illərində kəhrizlərə münasibətdən söz açılmışdır. *Əslində, üç abzasla bölünməlidir* fikri yanlışdır, çünki abzasda eyni məsələdən danışılır və cümlələr bir-birilə məzmun baxımından

qırılmaz şəkildə bağlıdır. *Üslubi xüsusiyyətlərinə görə digər tərkib hissələrdən kəskin fərqlənir* fikri yanlışdır, çünki mətnin bütün abzaslarında üslub eyniliyi gözlənməmişdir.

Doğru cavab: 1, 2, 4

56 – 60 sayılı tapşırıqları “Cavab vərəqləri”ndə cavablandırın.

A variantı 56 sayılı test tapşırığı

B variantı 56 sayılı test tapşırığı

C variantı 56 sayılı test tapşırığı

D variantı 56 sayılı test tapşırığı

Mətnə əsasən kəhrizlərin sayının azalmasının 2 səbəbini müəyyən edib yazın.

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 6

Standart: 2.2.1. Mətndəki əsas fikri nəzərə çarpdırmaq məqsədilə mühüm məqamları vurğulayır.

Ehtimal olunan cavablar:

- Sovet hakimiyyəti illərində Azərbaycanda kəhriz sistemlərinin köhnə dünyanın nişanəsi sayılması (köhnəmiş sistem kimi baxılması);
- Sovet hakimiyyəti illərində Azərbaycanda kəhriz sistemlərinin diqqətdən kənarda saxlanması (insanların marağında olmaması);
- Artezian quyularından geniş istifadə edilməsi;
- Assuriya padşahı II Sarqonun əsgərlərinin kəhrizləri dağıtması (Ölkənin xarici işğallara məruz qalması)

A variantı 57 sayılı test tapşırığı

B variantı 57 sayılı test tapşırığı

C variantı 57 sayılı test tapşırığı

D variantı 57 sayılı test tapşırığı

Mətnin II və III abzasları əsasında cədvəli doldurun.

Əsas müddəə	Faktlar
	Əkin sahələrini kəhrizlər vasitəsilə suvarırlar.
	Kəhriz lağımlarında tikilən xüsusi yerlərdə müxtəlif ərzaqlar saxlanılırdı.

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 10

Standart: 2.2.2. Mətnin hissələrini tezislər şəklində ifadə edir.

Ehtimal olunan cavablar:

Əsas müddəə:

Kəhriz sularından müxtəlif məqsədlərlə istifadə edilir.

Kəhriz suları insanların müxtəlif tələbatlarını ödəyir.

Faktlar:

Əhalinin su təchizatında istifadə edilir.

Əhali içməli su ilə təmin edilir.

Kəhrizlərdən soyuducu kimi istifadə edilir.

Şəhərsəlmada istifadə olunur.

A variantı 58 sayılı test tapşırığı

B variantı 58 sayılı test tapşırığı

C variantı 58 sayılı test tapşırığı

D variantı 58 sayılı test tapşırığı

Mətnə çərçivəyə alınmış cümlədə uyğun düzəlişlər (yalnız qüsurlu məqamlarda) etməklə cümləni yenidən yazın.

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 10

Standart: 3.1.3. Mətnin üslubu üzərində işləməklə yazıya düzəlişlər edir.

Ehtimal olunan cavablar:

Qazıntıların nəticələri göstərir (bildirir, məlumat verir, düşünməyə əsas verir, üzə çıxarır, aydınlaşdırır, müəyyən edir) ki, Bakıda hələ IX əsrdən kəhriz sistemi mövcud olmuşdur (olmuşdur, fəaliyyətdə olmuşdur, fəaliyyət göstərmişdir).

A variantı 59 sayılı test tapşırığı

B variantı 59 sayılı test tapşırığı

C variantı 59 sayılı test tapşırığı

D variantı 59 sayılı test tapşırığı

Mətnə əvvəlcədən işarə qoyulmuş ifadələr əsasında cədvəli doldurun.

	İnformativ funksiyadadır (✓)	Poetik funksiyadadır (✓)	Terminoloji funksiyadadır (✓)	İfadənin mətndəkindən fərqli funksiyada cümlədə işlədilməsi
▲				
■				

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 11

Standart: 2.1.2. Söz və ifadələrə əsasən mətnləri üslubi xüsusiyyətlərinə görə müqayisə edir, qiymətləndirir.

Ehtimal olunan cavablar:

▲ *İnformativ funksiya daşıyır (√); təmiz niyyət, təmiz duyğular, təmiz vicdan, təmiz adam və s. ifadələri cümlədə işlədilir.*

■ *İnformativ funksiya daşıyır (√); kimyəvi element, dəmir elementi kimi ifadələr cümlədə işlədilir.*

A variantı 60 sayılı test tapşırığı

B variantı 60 sayılı test tapşırığı

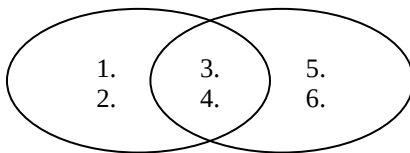
C variantı 60 sayılı test tapşırığı

D variantı 60 sayılı test tapşırığı

Mətnə əsasən Eyler-Venn diaqramını doldurun.

Kəhriz suları

Artezian suları

Mövzu: Mətn üzərində iş

Sinif: 9

Standart: 2.2.3. Mətnə irəli sürülmüş fikirləri dəyərləndirir.

Ehtimal olunan cavablar:

Kəhriz suları:

- *Qədim dövrlərdən bəri istifadə edilir.*
- *Quyular şəbəkəsidir.*
- *Sovet hakimiyyəti illərində əksəriyyəti sıradan çıxmışdır.*
- *Sovet hakimiyyəti illərində köhnəlik nişanəsi sayılmışdır.*
- *Onunla suvarılan torpaqların verimliliyi çoxdur.*
- *Sovet hakimiyyəti illərində diqqətdən kənarda qalmışdır.*
- *Yürüşlər, müharibələr zamanı dağıntılara məruz qalmışdır.*

Oxşar cəhətlər:

- *Torpağın dərin laylarından çıxarılır.*
- *Quyu qazmaqla əldə edilir.*
- *Suvarmada istifadə edilir və s.*
- *Lay sularıdır.*
- *Azərbaycanda istifadə edilir.*
- *Suyunun tərkibi yoxlanılmışdır.*

Artezian suları:

- *Sovet hakimiyyəti illərində geniş istifadə edilmişdir.*
- *Daha qədim laylardan çıxarılır.*
- *Tərkibində duzluluq səviyyəsi yüksəkdir.*
- *Onunla suvarılan torpaqların verimliliyi azdır.*

Riyaziyyat

A variantı 61 sayılı test tapşırığı

B variantı 66 sayılı test tapşırığı

C variantı 67 sayılı test tapşırığı

D variantı 72 sayılı test tapşırığı

$x^2 + (y+4)^2 = 25$ çevrəsinin absis oxu ilə kəsişmə nöqtələrinin koordinatlarını tapın.

- A) $(0; \sqrt{5})$ və $(0; -\sqrt{5})$ B) $(1; 0)$ və $(-1; 0)$
 C) $(3; 0)$ və $(-3; 0)$ D) $(4; 0)$ və $(-4; 0)$
 E) $(0; 3\sqrt{5})$ və $(0; -3\sqrt{5})$

Mövzu: Vektorlar. Koordinatlar metodu

Sinif: 9

Standart: 3.2.3. Verilmiş iki nöqtə arasındakı məsafə düsturunu bilir, mərkəzinin koordinatlarına və radiusuna görə çevrənin tənliyini yazır.

İzah: Məlumdur ki, çevrənin absis oxu ilə kəsişmə nöqtələrinin ordinatı sıfıra bərabərdir. Bu fakt çevrənin tənliyində nəzərə alınarsa, $x^2 + 4^2 = 25 \Rightarrow x^2 = 9 \Rightarrow x = \pm 3$ olar. Deməli, çevrənin absis oxu ilə kəsişmə nöqtələri $(3; 0)$ və $(-3; 0)$ olacaqdır.

Doğru cavab: $(3; 0)$ və $(-3; 0)$

A variantı 62 sayılı test tapşırığı

B variantı 70 sayılı test tapşırığı

C variantı 61 sayılı test tapşırığı

D variantı 67 sayılı test tapşırığı

$\frac{8b^3}{a^2} \cdot \frac{a^3}{8b^2}$ ifadəsini sadələşdirin.

- A) $\frac{a}{b}$ B) ab C) $\frac{ab}{2}$ D) $\frac{b}{a}$ E) $2ab$

Mövzu: Rəşional kəsrlər

Sinif: 8

Standart: 2.2.1. Rəşional ifadələr üzərində əməlləri yerinə yetirir.

İzah: $\frac{8b^3}{a^2} \cdot \frac{a^3}{8b^2} = \frac{b}{1} \cdot \frac{a}{1} = ab$

Doğru cavab: ab

A variantı 63 sayılı test tapşırığı
B variantı 65 sayılı test tapşırığı
C variantı 62 sayılı test tapşırığı
D variantı 66 sayılı test tapşırığı

$$2 \cos\left(\frac{\pi}{2} - x\right) = \sqrt{3} \text{ tənliyini həll edin.}$$

A) $(-1)^k \cdot \frac{3\pi}{4} + \pi k, k \in \mathbb{Z}$

B) $(-1)^k \cdot \frac{2\pi}{5} + \pi k, k \in \mathbb{Z}$

C) $(-1)^k \cdot \frac{\pi}{4} + \pi k, k \in \mathbb{Z}$

D) $(-1)^k \cdot \frac{\pi}{3} + \pi k, k \in \mathbb{Z}$

E) $(-1)^k \cdot \frac{\pi}{5} + \pi k, k \in \mathbb{Z}$

Mövzu: Triqonometrik tənliklər və bərabərsizliklər

Sinif: 10

Standart: 2.3.1. Triqonometrik tənliklər və bərabərsizlikləri həll edir.

İzah:

$$2 \cos\left(\frac{\pi}{2} - x\right) = \sqrt{3} \Rightarrow$$

$$\cos\left(\frac{\pi}{2} - x\right) = \frac{\sqrt{3}}{2} \Rightarrow$$

$$\sin x = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$x = (-1)^k \cdot \arcsin \frac{\sqrt{3}}{2} + \pi k, k \in \mathbb{Z}$$

$$x = (-1)^k \cdot \frac{\pi}{3} + \pi k, k \in \mathbb{Z}$$

Doğru cavab: $(-1)^k \cdot \frac{\pi}{3} + \pi k, k \in \mathbb{Z}$

A variantı 64 sayılı test tapşırığı
B variantı 73 sayılı test tapşırığı
C variantı 63 sayılı test tapşırığı
D variantı 65 sayılı test tapşırığı

Hündürlüyü 4 sm, orta xətti 13 sm olan trapesiyanın sahəsini tapın.

A) 44 sm² B) 48 sm² C) 46 sm²
D) 52 sm² E) 42 sm²

Mövzu: Fiqurların sahəsi

Sinif: 8

Standart: 3.1.4. Üçbucağın, paraleloqramın, rombun, trapesiyanın sahəsini tapır.

İzah: Trapesiyanın sahə düsturuna görə $S = l \cdot h$, burada l - trapesiyanın orta xətti, h isə hündürlüyüdür. $S = 13 \cdot 4 = 52 (\text{sm}^2)$

Doğru cavab: 52 sm²

A variantı 65 sayılı test tapşırığı

B variantı 61 sayılı test tapşırığı

C variantı 68 sayılı test tapşırığı

D variantı 69 sayılı test tapşırığı

Kinoteatrda yerlərin yerləşmə sxeminə əsasən növbəti alıcının təsadüfən seçdiyi yerin A və ya B sırasından olması hadisəsinin ehtimalını tapın.

A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A10
B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9	B10
C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10
D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10

 – bilet alınmış yerlər
 – bilet alınmamış yerlər

A) $\frac{9}{16}$ B) $\frac{7}{12}$ C) $\frac{5}{11}$ D) $\frac{13}{25}$ E) $\frac{13}{18}$

Mövzu: Ehtimal nəzəriyyəsi

Sinif: 7

Standart: 5.2.3. Ehtimalların toplanması düsturunu tətbiq edir.

İzah: Əvvəlcə şərtə uyğun olaraq bütün mümkün halların sayı tapılır. Növbəti alıcı bileti alınmamış yerlərdən (ağ xana ilə verilmiş yerlər) seçdiyi üçün bütün mümkün halların sayı $n = 25$ olar. Növbəti alıcının təsadüfən seçdiyi bir biletin A sırasından olması hadisəsini Q ilə, B sırasından olması hadisəsini isə R ilə işarə edək. Q və R hadisələri eyni zamanda baş verə bilmədiyi üçün uyşmayan hadisələrdir. Ona görə də ehtimalların toplanması düsturu tətbiq edilir.

Q hadisəsi üçün əlverişli halların sayı $n(Q) = 8$,

bütün mümkün halların sayı $n = 25$ olduğundan

$$P(Q) = \frac{n(Q)}{n} = \frac{8}{25}$$

R hadisəsi üçün əlverişli halların sayı $n(R) = 5$,

bütün mümkün halların sayı $n = 25$ olduğundan

$$P(R) = \frac{n(R)}{n} = \frac{5}{25}$$

Ehtimalların toplanması düsturuna görə

$$P(Q \text{ və ya } R) = P(Q) + P(R) = \frac{8}{25} + \frac{5}{25} = \frac{13}{25}$$

Doğru cavab: $\frac{13}{25}$

A variantı 66 sayılı test tapşırığı
B variantı 71 sayılı test tapşırığı
C variantı 71 sayılı test tapşırığı
D variantı 68 sayılı test tapşırığı

$3^{4+x} = 9$ tənliyini həll edin.

A) -3 B) -2 C) 3 D) 4 E) 2

Mövzu: Üstlü, loqarifmik tənliklər və bərabərsizliklər

Sınıf: 10

Standart: 2.3.2. Üstlü, loqarifmik tənlikləri və bərabərsizlikləri həll edir.

İzah: $3^{4+x} = 9 \Rightarrow 3^{4+x} = 3^2 \Rightarrow 4+x = 2 \Rightarrow x = -2$

Doğru cavab: -2

A variantı 67 sayılı test tapşırığı
B variantı 68 sayılı test tapşırığı
C variantı 73 sayılı test tapşırığı
D variantı 63 sayılı test tapşırığı

$36 \leq x < 46$ bərabərsizliyinin neçə natural həlli var?

A) 6 B) 8 C) 7 D) 9 E) 10

Mövzu: Bərabərsizliklər və bərabərsizliklər sistemi

Sınıf: 5

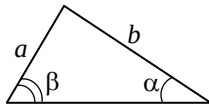
Standart: 2.2.3. Sadə bərabərsizliklərin natural həllərini tapır.

İzah: Bu bərabərsizliyin natural həlləri 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45 olduğundan onların sayı 10-dur.

Doğru cavab: 10

A variantı 68 sayılı test tapşırığı
B variantı 72 sayılı test tapşırığı
C variantı 69 sayılı test tapşırığı
D variantı 62 sayılı test tapşırığı

Üçbucaqda $a = 12$ sm, $\alpha = 30^\circ$,
 $\beta = 60^\circ$ olarsa, b -ni tapın.

A) 14 sm B) $18\sqrt{3}$ sm C) 16 sm
D) 13 sm E) $12\sqrt{3}$ sm

Mövzu: Üçbucaqlar

Sınıf: 8,10

Standart: 8-3.1.3. Pifaqor teoremini tətbiq edir, iti bucağın triqonometrik funksiyalarının təriflərini bilir və bəzi bucaqların triqonometrik funksiyalarının qiymətini tapır.

10-3.1.1. Sinuslar və kosinuslar teoremlərinin tətbiqi ilə üçbucaqları həll edir.

İzah: **I üsul.** $\alpha + \beta = 30^\circ + 60^\circ = 90^\circ$ olduğundan, verilən üçbucaq düzbucaqlı üçbucaqdır. Məlum teoremə görə iti bucaqlarından biri 30° olan düzbucaqlı üçbucaqda böyük katet kiçik katetdən $\sqrt{3}$ dəfə böyükdür. Onda $b = a \cdot \sqrt{3} \Rightarrow b = 12\sqrt{3}$

II üsul. Sinuslar teoreminə görə

$$\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} \Rightarrow \frac{12}{\sin 30^\circ} = \frac{b}{\sin 60^\circ} \Rightarrow$$

$$b = \frac{12 \cdot \sin 60^\circ}{\sin 30^\circ} = \frac{12 \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}}{\frac{1}{2}} = 12\sqrt{3}$$

$$b = 12\sqrt{3}$$

Doğru cavab: $12\sqrt{3}$ sm

A variantı 69 sayılı test tapşırığı
B variantı 63 sayılı test tapşırığı
C variantı 65 sayılı test tapşırığı
D variantı 71 sayılı test tapşırığı

$1\frac{5}{12} : \left(-\frac{5}{6} + \frac{2}{3}\right)$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

A) 8,5 B) 7,5 C) -6,5 D) -7,5 E) -8,5

Mövzu: Adi və onluq kəsrlər

Sınıf: 6

Standart: 1.2.4. Adi və onluq kəsrlər üzərində hesab əməllərini yerinə yetirir.

İzah:

$$1\frac{5}{12} : \left(-\frac{5}{6} + \frac{2}{3}\right) = \frac{17}{12} : \left(-\frac{5}{6} + \frac{4}{6}\right) = \frac{17}{12} : \left(-\frac{1}{6}\right) = \frac{17}{12} \cdot (-6) = -8,5$$

Doğru cavab: -8,5

A variantı 70 sayılı test tapşırığı
B variantı 67 sayılı test tapşırığı
C variantı 64 sayılı test tapşırığı
D variantı 73 sayılı test tapşırığı

Taxıl üyüdüldükdə çəkisinin 90%-i qədər un alınır. Nə qədər taxıl üyütmək lazımdır ki, 1260 kq un alınsın?

A) 1400 kq B) 1300 kq C) 1500 kq
D) 1200 kq E) 1000 kq

Mövzu: Faiz. Nisbət. Tənasüb

Sınıf: 6

Standart: 1.2.5. Nisbət, tənəsüb, düz mütənəsib, tərs mütənəsib kəmiyyətlərə və faizə aid sadə məsələləri həll edir.

İzah: $1260 \cdot \frac{100}{90} = 1400 \text{ kq}$

Doğru cavab: 1400 kq

A variantı 71 sayılı test tapşırığı

B variantı 64 sayılı test tapşırığı

C variantı 70 sayılı test tapşırığı

D variantı 70 sayılı test tapşırığı

Müstəvidən 6 dm məsafədə olan nöqtədən bu müstəviyə uzunluğu 12 dm olan mail çəkilmişdir. Mailin müstəvi ilə əmələ gətirdiyi bucağı tapın.

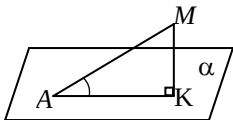
- A) 80° B) 50° C) 30° D) 60° E) 45°

Mövzu: Fəzada düz xətt və müstəvilər

Sinif: 10

Standart: 3.1.2. Fəzada düz xətlərin və müstəvilərin qarşılıqlı vəziyyətinə aid məsələlər həll edir. 3.1.3. Fəzada düz xətlə müstəvi arasındakı bucağın, iki müstəvi arasındakı bucağın necə təyin olunduğunu bilir və məsələlər həllində onlardan istifadə edir.

İzah:

Şərtə görə müstəviyə aid olmayan nöqtədən bu müstəviyə çəkilmiş perpendikulyar $MK=6 \text{ dm}$, həmin nöqtədən çəkilmiş mail isə $MA=12 \text{ dm}$ -dir. Məlum teoremə görə mail ilə müstəvi arasında qalan bucaq dedikdə mail ilə onun müstəvi üzərindəki proyeksiyası arasındakı bucaq, yəni $\angle MAK$ bucağı başa düşülür. MKA üçbucağı düzbucaqlı üçbucaq olduğundan, burada 30° -li bucağın qarşısındakı katetin xassəsindən istifadə

edilir. Yəni, şərtə görə $MK = \frac{1}{2} MA$ olduğundan

$\angle MAK = 30^\circ$.

Doğru cavab: 30°

A variantı 72 sayılı test tapşırığı

B variantı 69 sayılı test tapşırığı

C variantı 72 sayılı test tapşırığı

D variantı 64 sayılı test tapşırığı

Radian ölçüsü $-\frac{3\pi}{5}$ olan bucağın dərəcə ölçüsünü tapın.

- A) -108° B) -106° C) -112°
D) -98° E) -110°

Mövzu: Triqonometrik funksiyalar

Sinif: 10

Standart: 2.1.1. Bucağın radian ölçüsü anlayışını və istənilən bucağın triqonometrik funksiyalarının tərifini bilir, məsələlər həllində onlardan istifadə edir.

İzah: Məlumdur ki, $\pi \text{ rad} = 180^\circ$. Onda

$$-\frac{3\pi}{5} = -\frac{3 \cdot 180^\circ}{5} = -108^\circ.$$

Doğru cavab: -108°

A variantı 73 sayılı test tapşırığı

B variantı 62 sayılı test tapşırığı

C variantı 66 sayılı test tapşırığı

D variantı 61 sayılı test tapşırığı

(a_n) ədədi silsiləsində $a_4 + a_5 + a_6 = 27$ olarsa, a_5 -i tapın.

- A) 11 B) 6 C) 8 D) 7 E) 9

Mövzu: Ədədi ardıcılıqlar. Silsilələr

Sinif: 9

Standart: 2.1.3. Ardıcılıqların, ədədi və həndəsi silsilənin xassələrini məsələ həllinə tətbiq edir.

İzah: Ədədi silsilənin hədlərinin $a_n = \frac{a_{n-1} + a_{n+1}}{2}$

xassəsinə əsasən $a_5 = \frac{a_4 + a_6}{2}$ olduğundan

$a_4 + a_6 = 2a_5$. Tapşırığın şərtində alınan nəticə nəzərə alınarsa, $3a_5 = 27 \Rightarrow a_5 = 9$ olar.

Doğru cavab: 9

A variantı 74 sayılı test tapşırığı

B variantı 78 sayılı test tapşırığı

C variantı 77 sayılı test tapşırığı

D variantı 77 sayılı test tapşırığı

$x^2 - 6x = 1$ olarsa,

$\sqrt[7]{(x-4)^5 \cdot (x-2)^2} \cdot \sqrt[7]{(x-4)^2 \cdot (x-2)^5}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

Mövzu: Kvadrat köklər. Həqiqi üstlü qüvvət

Sinif: 9

Standart: 1.2.3. n -ci ($n > 2$) dərəcədən kök daxil olan ifadələri sadələşdirir.

İzah:

$$\begin{aligned} & \sqrt[7]{(x-4)^5 \cdot (x-2)^2} \cdot \sqrt[7]{(x-4)^2 \cdot (x-2)^5} = \\ & = \sqrt[7]{(x-4)^5 \cdot (x-2)^2 \cdot (x-4)^2 \cdot (x-2)^5} = \\ & = \sqrt[7]{(x-4)^7 \cdot (x-2)^7} = \\ & = (x-4)(x-2) = x^2 - 6x + 8 = 1 + 8 = 9 \end{aligned}$$

Doğru cavab: 9**A variantı 75 sayılı test tapşırığı****B variantı 76 sayılı test tapşırığı****C variantı 74 sayılı test tapşırığı****D variantı 78 sayılı test tapşırığı**

Perimetri 156 və daxili bucaqlarının cəmi 1800° olan düzgün çoxbucaqlının tərəfinin uzunluğunu tapın.

Mövzu: Çoxbucaqlılar. Döndübucaqlılar**Sinif:** 9

Standart: 3.1.1. Sınıq xətt və çoxbucaqlı anlayışını bilir və düzgün çoxbucaqlını təsvir edir.

İzah: Məlumdur ki, qabarıq n -bucaqlının daxili bucaqlarının cəmi $180^\circ \cdot (n-2)$ -yə bərabərdir.

Onda şərtə görə

$$180^\circ \cdot (n-2) = 1800^\circ \Rightarrow n-2 = 10 \Rightarrow n = 12$$

Düzgün çoxbucaqlının tərəflərinin sayı 12 olduğundan, onun tərəfinin uzunluğu

$$a = \frac{P}{n} = \frac{156}{12} = 13 \text{ kimi tapılır.}$$

Doğru cavab: 13**A variantı 76 sayılı test tapşırığı****B variantı 75 sayılı test tapşırığı****C variantı 78 sayılı test tapşırığı****D variantı 75 sayılı test tapşırığı**

$$\frac{z^2 + 9}{z - 3i} = 3 + 5i \text{ bərabərliyini ödəyən } z \text{ kompleks ədədinin } \operatorname{Im} z \text{-nin qiymətini tapın (} i \text{-xəyali vahiddir).}$$

Mövzu: Kompleks ədədlər**Sinif:** 10

Standart: 1.1.2. Kompleks ədədi cəbri və triqonometrik şəkildə təqdim edir. 1.2.1. Cəbri şəkildə verilmiş kompleks ədədlər üzərində hesab əməllərini yerinə yetirir.

İzah:

$$\begin{aligned} \frac{z^2 + 9}{z - 3i} &= 3 + 5i \Rightarrow \frac{z^2 - 9i^2}{z - 3i} = 3 + 5i \Rightarrow \\ &\Rightarrow \frac{(z - 3i)(z + 3i)}{z - 3i} = 3 + 5i \Rightarrow \\ &\Rightarrow z + 3i = 3 + 5i \Rightarrow z = 3 + 2i \\ &z = 3 + 2i \Rightarrow \operatorname{Im} z = 2 \end{aligned}$$

Doğru cavab: 2**A variantı 77 sayılı test tapşırığı****B variantı 77 sayılı test tapşırığı****C variantı 76 sayılı test tapşırığı****D variantı 74 sayılı test tapşırığı**

A və B sonlu çoxluqları üçün $n(A) = 5 \cdot n(B)$,

$n(A \setminus B) = 26$ və $n(A \cap B) = 4$ olarsa, $n(A \cup B)$ -ni tapın.

Mövzu: Çoxluqlar**Sinif:** 6, 7

Standart: 1.1.4. İki sonlu çoxluğun fərqi tapır.

1.1.4. Çoxluqların birləşməsi və kəsişməsi xassələrini məsələlər həllinə tətbiq edir.

İzah: Məlumdur ki,

$$n(A) = n(A \setminus B) + n(A \cap B) = 26 + 4 = 30$$

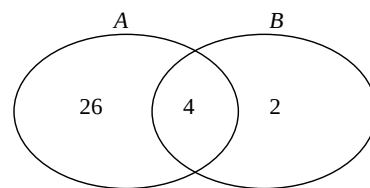
$$\text{Onda şərtə görə } n(B) = \frac{n(A)}{5} = \frac{30}{5} = 6$$

Buradan

$$n(B \setminus A) = n(B) - n(A \cap B) = 6 - 4 = 2.$$

Məlum düstura görə

$$n(A \cup B) = n(A \setminus B) + n(A \cap B) + n(B \setminus A) = 26 + 4 + 2 = 32$$

Doğru cavab: 32**A variantı 78 sayılı test tapşırığı****B variantı 74 sayılı test tapşırığı****C variantı 75 sayılı test tapşırığı****D variantı 76 sayılı test tapşırığı**

$$3 \lg 5 + \frac{1}{2} \lg 64 \text{ ifadəsinin qiymətini tapın.}$$

Mövzu: Üstlü və loqarifmik funksiyalar**Sinif:** 10

Standart: 2.2.7. Ədədin loqarifminin tərifini, loqarifmləmə qaydalarını bilir və onları tətbiq edir.

İzah: $3\lg 5 + \frac{1}{2}\lg 64 = \lg 5^3 + \lg 64^{\frac{1}{2}} = \lg 125 + \lg 8 =$
 $= \lg(125 \cdot 8) = \lg 1000 = 3$

Doğru cavab: 3

79 – 85 sayılı tapşırıqları “Cavab vərəqləri”ndə cavablandırın.

A variantı 79 sayılı test tapşırığı

B variantı 79 sayılı test tapşırığı

C variantı 79 sayılı test tapşırığı

D variantı 79 sayılı test tapşırığı

Ox kəsiyi kvadrat olan silindrin həcmi $54\pi \text{ sm}^3$ olarsa, hündürlüyünü tapın.

Mövzu: Fırlanma cisimləri

Sinif: 11

Standart: 3.2.3. Silindrin yan səthinin, tam səthinin və həcmnin tapılmasına aid məsələlər həll edir.

İzah: Məlumdur ki, ox kəsiyi kvadrat olan silindrdə $H = 2 \cdot R$ (burada H silindrin hündürlüyü, R isə oturacağının radiusudur). Silindrin $V = \pi R^2 H$ həcm düsturunda $H = 2 \cdot R$ olduğu nəzərə alınarsa, $V = 2\pi R^3$ olar. Digər tərəfdən şərtə görə $V = 54\pi$ olduğundan, $2\pi R^3 = 54\pi \Rightarrow R^3 = 27 \Rightarrow R = 3$. Onda $H = 2 \cdot R = 2 \cdot 3 = 6$ olduğu tapılar.

Doğru cavab: 6

A variantı 80 sayılı test tapşırığı

B variantı 80 sayılı test tapşırığı

C variantı 80 sayılı test tapşırığı

D variantı 80 sayılı test tapşırığı

Turistlər iki məntəqə arasındakı məsafəni hər gün eyni qədər məsafə qət etməklə 18 günə getməli idilər. Lakin onlar hər gün nəzərdə tutulduğundan 2 km çox gedərək, bu məsafəni 15 günə qət etdilər. Məntəqələr arasındakı məsafəni tapın.

Mövzu: Birməchullu tənliklər və məsələlər

Sinif: 7

Standart: 2.1.1. Həyati situasiyaya uyğun xətti və ya ikidəyişənli iki xətti tənliklər sistemini tərtib edir.

2.2.2. Birdəyişənli xətti tənliyi, modul işarəsi daxilində dəyişəni olan tənliyi və ikidəyişənli iki xətti tənliklər sistemini həll edir.

İzah: I üsul. Fərz edək ki, turistlər hər gün $x \text{ km}$ məsafəni qət etməyi nəzərdə tutublar. Onda onlar 18 gün ərzində $18x \text{ km}$ yol gedərlər. Turistlər hər gün nəzərdə tutulandan 2 km çox məsafə qət etdikdə 15 günə $15(x+2) \text{ km}$ yol gedərlər. Beləliklə, iki məntəqə arasındakı məsafə $18x \text{ km}$ və ya $15(x+2) \text{ km}$ olar. Şərtə görə aşağıdakı tənlik qurulur və həll edilir:

$$18x = 15(x+2) \Rightarrow 3x = 30 \Rightarrow x = 10 \text{ (km)}$$

Beləliklə, turistlər hər gün 10 km getməyi nəzərdə tutduqları üçün iki məntəqə arasındakı məsafə $18x = 18 \cdot 10 = 180 \text{ (km)}$ (və ya $15(x+2) = 15 \cdot 12 = 180 \text{ (km)}$) olar.

II üsul. Fərz edək ki, turistlər əvvəlcədən hər gün $x \text{ km}$ məsafə qət etməyi nəzərdə tuturlar. Onda şərtə görə onlar bu iki məntəqə arasındakı məsafəni 18 günə getdiklərindən $18x \text{ km}$ məsafə qət etmiş olurlar. Lakin, onların hər gün nəzərdə tutulmuş məsafədən artıq qət etdikləri məsafə $y \text{ km}$ işarə edilərsə, məntəqələr arasındakı məsafə şərtə görə $15y \text{ km}$ olar. Qeyd olunanlar nəzərə alınaraq ikidəyişənli tənliklər sistemi qurulur və həll edilir:

$$\begin{cases} y - x = 2, \\ 18x = 15y \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} y = x + 2, \\ 18x = 15y \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} y = x + 2, \\ 18x = 15(x + 2) \end{cases}$$

$$18x = 15(x + 2) \Rightarrow 18x = 15x + 30 \Rightarrow 3x = 30 \Rightarrow x = 10, y = 12$$

Yəni, turistlər hər gün 10 km məsafə qət etməyi planlaşdırmışdır. Deməli, turistlər 18 gün ərzində $18 \cdot 10 = 180 \text{ km}$ məsafə gedər.

Doğru cavab: 180 (km)

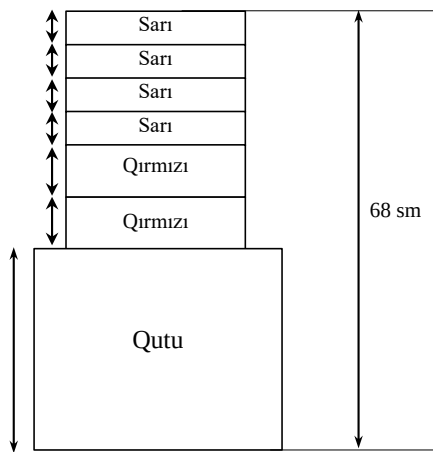
A variantı 81 sayılı test tapşırığı

B variantı 81 sayılı test tapşırığı

C variantı 81 sayılı test tapşırığı

D variantı 81 sayılı test tapşırığı

Bir qutunun üzərinə 2 qırmızı, 4 sarı qovluq qoyulmuşdur. Qutu ilə bu qovluqların birlikdə hündürlüyü 68 sm-dir. Qırmızı qovluğun qalınlığı sarı qovluğun qalınlığının 2 mislindən 2 sm böyük, qutunun hündürlüyü bütün qovluqların qalınlıqları cəmindən 12 sm çox olarsa, qutunun hündürlüyünü tapın (eyni rəngli qovluqların qalınlıqları bərabərdir).

Mövzu: Tənliklər sistemi

Sınıf: 7

Standart: 2.2.2. Birdəyişənli xətti tənliyi, modul işarəsi daxilində dəyişəni olan tənliyi və ikidəyişənli iki xətti tənliklər sistemini həll edir.

İzah: I üsul. Fərz edək ki, bir sarı qovluğun qalınlığı x sm-dir. Onda şərtə görə bir qırmızı qovluğun qalınlığı $(2 \cdot x + 2)$ sm, qutunun hündürlüyü isə $4 \cdot x + 2 \cdot (2 \cdot x + 2) + 12$ sm olacaqdır. Şərtə görə qutu ilə bu qovluqların birlikdə hündürlüyü 68 sm olduğundan aşağıdakı tənlik qurulur və həll edilir:

$$\begin{aligned} 4 \cdot x + 2 \cdot (2 \cdot x + 2) + 4 \cdot x + 2 \cdot (2 \cdot x + 2) + 12 &= 68 \\ 16 \cdot x + 20 &= 68 \\ 16 \cdot x &= 48 \\ x &= 3 \text{ (sm)} \end{aligned}$$

Deməli, sarı qovluğun qalınlığı 3 sm-dir. Onda qutunun hündürlüyü $8 \cdot x + 16 = 8 \cdot 3 + 16 = 40$ (sm) olar.

II üsul. Fərz edək ki, sarı qovluğun qalınlığı x sm, qırmızı qovluğun qalınlığı isə y sm-dir. Onda şərtə görə qırmızı qovluğun qalınlığı sarı qovluğun qalınlığının 2 misindən 2 sm çox olduğundan, $y = 2 \cdot x + 2$ və ya $y - 2 \cdot x = 2$ tənliyi qurular. Digər tərəfdən, şərtə görə qutunun hündürlüyü bütün qovluqların qalınlıqları cəmindən 12 sm çox olduğundan hündürlüyü $4 \cdot x + 2 \cdot y + 12$ sm olacaqdır. Buradan şərtə görə tənliklər sisteminin ikinci tənliyi qurulur: $4 \cdot x + 2 \cdot y + 4 \cdot x + 2 \cdot y + 12 = 68$ və ya $4 \cdot y + 8 \cdot x = 56$.

Tənliklər sistemi qurulur və həll edilir:

$$\begin{aligned} \begin{cases} y - 2x = 2, \\ 4y + 8x = 56 \end{cases} &\Rightarrow \begin{cases} y - 2x = 2, \\ 4y + 8x = 56 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} y - 2x = 2, \\ y + 2x = 14 \end{cases} \Rightarrow \\ &\Rightarrow \begin{cases} y - 2x = 2, \\ 2y = 16 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = 3, \\ y = 8 \end{cases} \end{aligned}$$

Beləliklə, sarı qovluğun qalınlığı 3 sm, qırmızı qovluğun qalınlığı 8 sm olduğundan, qutunun hündürlüyü

$$4 \cdot x + 2 \cdot y + 12 = 4 \cdot 3 + 2 \cdot 8 + 12 = 40 \text{ sm tapılar.}$$

Doğru cavab: 40 sm

A variantı 82 sayılı test tapşırığı

B variantı 82 sayılı test tapşırığı

C variantı 82 sayılı test tapşırığı

D variantı 82 sayılı test tapşırığı

$f(x)$ və $g(x)$ cüt, $p(x)$ və $q(x)$ tək funksiyalardır.

$$f(-5) = 3, g(-7) = 8, p(4) = 3, q(-2) = -3 \text{ olarsa,}$$

$$\frac{f(5) \cdot g(7) + p(-4)}{q(2)} \text{ ifadəsinin qiymətini tapın.}$$

Mövzu: Funksiyalar və qrafiklər

Sınıf: 10

Standart: 2.2.2. Funksiyanın qrafiki anlayışını

bilir, funksiyanın dövriliyini, təkliyini, cütlüyünü, monotonluğunu araşdırır, qrafikləri çevirməyi bacarır.

İzah: $f(x)$ və $g(x)$ cüt funksiyalar olduğundan

$$f(-x) = f(x), g(-x) = g(x) \text{ olar. Həmçinin } p(x)$$

və $q(x)$ tək funksiyalar olduğundan

$$p(-x) = -p(x), q(-x) = -q(x) \text{ olar. Başqa}$$

$$\text{sözlə, } f(-5) = f(5) = 3, g(-7) = g(7) = 8,$$

$$p(-4) = -p(4) = -3, q(2) = -q(-2) = 3$$

olar.

Beləliklə,

$$\frac{f(5) \cdot g(7) + p(-4)}{q(2)} = \frac{3 \cdot 8 + (-3)}{3} = 7$$

Doğru cavab: 7

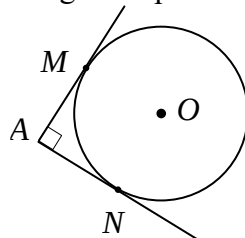
A variantı 83 sayılı test tapşırığı

B variantı 83 sayılı test tapşırığı

C variantı 83 sayılı test tapşırığı

D variantı 83 sayılı test tapşırığı

A nöqtəsindən çevrəyə düz bucaq əmələ gətirən iki toxunan çəkilmişdir. A nöqtəsindən çevrənin O mərkəzinə qədər məsafə $3\sqrt{2}$ sm olarsa, çevrənin uzunluğunu tapın.

Mövzu: Çevrə və dairə

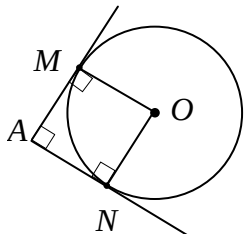
Sınıf: 8, 9

Standart: 9-3.1.3. Çevrəyə toxunanın və kəsənin xassələrini tətbiq edir.

8–3.1.5. Dördbucaqlının təsnifatını (paraleloqram, düzbucaqlı, romb və trapesiya) və xassələrini bilir və fiqurların çevrilməsinə onu tətbiq edir.

8–3.1.3. Pifaqor teoremini tətbiq edir, iti bucağın triqonometrik funksiyalarının təriflərini bilir və bəzi bucaqların triqonometrik funksiyalarının qiymətini bilir.

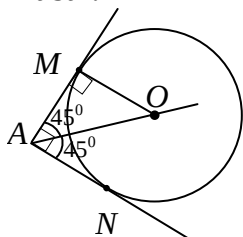
İzah: I üsul.

Çevrə xaricində götürülmüş nöqtədən çevrəyə çəkilən toxunanların xassəsinə görə $AM = AN$. Çevrənin mərkəzindən toxunma nöqtələrinə çəkilmiş radiuslar uyğun toxunanlara perpendikulyar olduğundan və toxunanlar düz bucaq altında kəsişdiyindən $AMON$ dördbucaqlısı düzbucaqlıdır. Digər tərəfdən $OM = ON = R$ olduğundan, $AMON$ düzbucaqlısı tərəfi R olan kvadrattır. Şərtə görə kvadratin diaqonalı $3\sqrt{2}$ olduğu üçün məlum fakta görə $R\sqrt{2} = 3\sqrt{2} \Rightarrow R = 3$ alınır. Çevrənin uzunluğu tapılır:

$$C = 2\pi R = 2\pi \cdot 3 = 6\pi$$

II üsul.

Məlumdur ki, AO toxunanlar arasında qalan bucağın tənbölənidir. Yəni,

$\angle MAO = \angle NAO = 45^\circ$. Digər tərəfdən, çevrənin mərkəzindən toxunma nöqtəsinə çəkilmiş radius toxunana perpendikulyar olduğundan $\triangle AMO$ düzbucaqlı üçbucaqdır. İti bucaqlarından biri 45° olduğundan, $\triangle AMO$ düzbucaqlı üçbucağında $AM = MO = R$. Bərabəryanlı düzbucaqlı üçbucağın tərəfləri arasında olan münasibətə görə $AO = R\sqrt{2} = 3\sqrt{2} \Rightarrow R = 3$. Çevrənin uzunluq düsturunda onun radiusu nəzərə alınsa, $C = 2\pi R = 2\pi \cdot 3 = 6\pi$ olduğu tapılar.

Doğru cavab: 6π

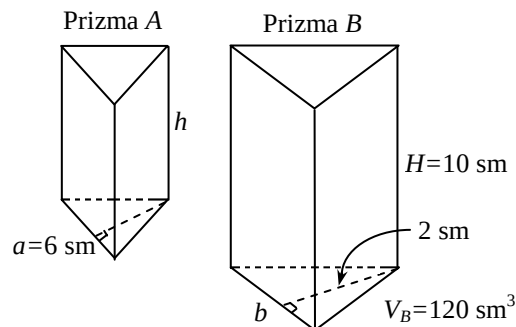
A variantı 84 sayılı test tapşırığı

B variantı 84 sayılı test tapşırığı

C variantı 84 sayılı test tapşırığı

D variantı 84 sayılı test tapşırığı

A və B düz prizmaları oxşar olarsa, A prizmasının hündürlüyünü tapın (a və b prizmaların oturacaqlarının uyğun tərəfləridir).

Mövzu: Çoxüzlülər, onların səthi və həcmi

Sinif: 10, 8

Standart: 10- 3.2.3. Prizmanın yan səthinin, tam səthinin və həcmnin tapılmasına aid məsələlər həll edir.

8- 3.1.4. Üçbucağın, paraleloqramın, rombun, trapesiyanın sahəsini hesablayır.

10 - 3.2.6. Oxşar çoxüzlülərin səthlərinin sahələrinin və həcmələrinin hesablanmasına aid məsələlər həll edir.

İzah: Prizmanın həcmi oturacağının sahəsi ilə hündürlüyü hasilinə bərabər olduğundan B prizmasının oturacağının sahəsi

$$S_{otr} = \frac{V_B}{H} = \frac{120}{10} = 12 \text{ sm}^2 \text{ olar. Məlumdur ki,}$$

üçbucağın sahəsi tərəf və bu tərəfə çəkilmiş hündürlük hasilinin yarısına bərabərdir. B prizmasının oturacağındakı üçbucağın b tərəfinə çəkilmiş hündürlük 2 sm olduğundan

$$12 = \frac{1}{2} \cdot b \cdot 2. \text{ Buradan, } b = 12 \text{ sm. A və B}$$

prizmalarında a və b oturacaqların uyğun tərəfləri, h və H uyğun hündürlüklərdir. Oxşar prizmalarda uyğun xətti ölçülərin nisbəti bərabər olduğundan

$$\frac{b}{a} = \frac{H}{h} \Rightarrow \frac{12}{6} = \frac{10}{h} \Rightarrow h = 5 \text{ tapılar. Deməli, A}$$

prizmasının hündürlüyü $h = 5 \text{ sm}$ -dir.

Doğru cavab: 5 sm

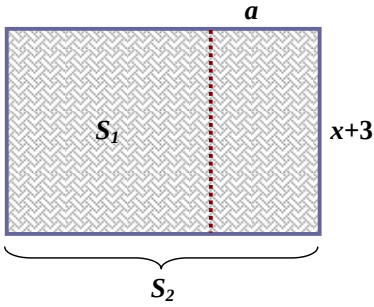
A variantı 85 sayılı test tapşırığı

B variantı 85 sayılı test tapşırığı

C variantı 85 sayılı test tapşırığı

D variantı 85 sayılı test tapşırığı

Sahəsi $S_2 = 2x^2 + 7x + 3$ düsturu ilə verilən düzbucaqlı formasında metal lövhədən sahəsi $S_1 = x^2 + 7x + 12$ düsturu ilə verilən düzbucaqlı formasında hissə kəsildi. Şəkində verilənlərə əsasən qalan hissənin enini (a -nı) x ilə ifadə edin.

Mövzu: Çoxhədlilərin vuruqlara ayrılması

Sinif: 7, 8

Standart: 7. 2.2.1. Çoxhədlilər üzərində toplama, çıxma və vurma əməllərini yerinə yetirir.

8. 2.2.2. Kvadrat tənlikləri həll edir.

İzah:

I üsul. Verilən dəmir lövhənin sahəsi

$$S_2 = 2x^2 + 7x + 3, \text{ kəsilən hissənin sahəsi}$$

$$S_1 = x^2 + 7x + 12 \text{ olduğundan qalan hissənin sahəsi}$$

$$S_{qalan} = S_2 - S_1 = 2x^2 + 7x + 3 - (x^2 + 7x + 12) = 2x^2 + 7x + 3 - x^2 - 7x - 12 = x^2 - 9$$

olar. Digər tərəfdən $S_{qalan} = a \cdot (x+3)$ olduğundan

$$a = \frac{S_{qalan}}{x+3} = \frac{x^2 - 9}{x+3} = x - 3 \text{ kimi tapılar. Yəni,}$$

qalan hissənin a tərəfi $a = x - 3$ kimi ifadə olunur.

II üsul.

$$S_1 = x^2 + 7x + 12 = x^2 + 3x + 4x + 12 =$$

$$= x(x+3) + 4(x+3) = (x+3)(x+4)$$

olduğundan kəsilən hissənin eni $(x+3)$, uzunluğu isə $(x+4)$ -dür.

$$S_2 = 2x^2 + 7x + 3 = 2x^2 + 6x + x + 3 =$$

$$= 2x(x+3) + 1(x+3) = (x+3)(2x+1)$$

olduğundan verilən dəmir lövhənin eni $(x+3)$, uzunluğu isə $(2x+1)$ -dir.

Beləliklə, $a = (2x+1) - (x+4) = x - 3$ olar.

Doğru cavab: $x - 3$

Русский язык

Вариант А 31 тестовое задание

Вариант В 32 тестовое задание

Вариант С 39 тестовое задание

Вариант D 31 тестовое задание

Последовательно происходящие явления

перечисляются в предложении

А) Сейчас пройдёт дождь, и всё в природе освежится.

В) В полях снег не тает, и в лесу он ещё лежит на ветках деревьев.

С) За окном дождь шумит и печально ноет осенний ветер.

Д) Сквозь серый камень вода сочилась, и было душно в ущелье тёмном.

Е) В ярком золоте день утопает, и ручьи по оврагам шумят.

Тема: Сложносочинённое предложение

Класс: 9, 11

Подстандарт: 11 кл. 4.1.1. Целенаправленно использует предложения различных конструкций.

Объяснение: Смысловые отношения между частями ССП могут быть различными: соединительный союз *и* указывает на одновременность явлений (части предложения можно переставить) и последовательность явлений (части предложения нельзя переставить). Из представленных вариантов только в предложении «Сейчас пройдёт дождь, и всё в природе освежится.» смысловые отношения последовательности, так как части нельзя переставить.

Верный ответ: Сейчас пройдёт дождь, и всё в природе освежится.

Вариант А 32 тестовое задание

Вариант В 31 тестовое задание

Вариант С 36 тестовое задание

Вариант D 39 тестовое задание

Простая форма сравнительной степени наречия в предложении выступает в роли

А) дополнения

В) подлежащего

С) обстоятельства

Д) сказуемого

Е) определения

Тема: Наречие

Класс: 7, 10

Подстандарт: 7 кл. 4.1.2. Различает слова по их общему грамматическому значению.

10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: Простая форма сравнительной степени наречия в предложении выступает в роли обстоятельства.

Верный ответ: обстоятельства

Вариант А 33 тестовое задание

Вариант В 36 тестовое задание

Вариант С 40 тестовое задание

Вариант D 40 тестовое задание

Укажите вид, наклонение и спряжение глагола в предложении *«Девочка входит в комнату»*.

А) совершенный вид, условное наклонение, II спряжение

В) совершенный вид, повелительное наклонение, I спряжение

С) несовершенный вид, изъявительное наклонение, I спряжение

Д) несовершенный вид, условное наклонение, II спряжение

Е) несовершенный вид, изъявительное наклонение, II спряжение

Тема: Глагол

Класс: 5, 6, 10

Подстандарт: 10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: Глагол – самостоятельная часть речи, которая обозначает действие или состояние предмета. Глагол в предложении *«Девочка входит в комнату»* отвечает на вопрос *что делает?* (несовершенного вида), выражает реальное действие в настоящем (изъявительного наклонения), имеет окончание *-ит* (II спряжения).

Верный ответ: несовершенный вид, изъявительное наклонение, II спряжение

Вариант А 34 тестовое задание

Вариант В 37 тестовое задание

Вариант С 31 тестовое задание

Вариант D 32 тестовое задание

Сколько звуков речи в русском языке?

А) 10 В) 36 С) 42 Д) 6 Е) 33

Тема: Фонетика

Класс: 5, 10

Подстандарт: 5 кл. 4.1.2. Объясняет звуковой состав, лексические особенности слов, способы их образования и грамматическое значение слов.

10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: В русском языке 42 звука речи.

Верный ответ: 42

Вариант А 35 тестовое задание

Вариант В 34 тестовое задание

Вариант С 34 тестовое задание

Вариант D 34 тестовое задание

Укажите существительные, имеющие особенности при склонении:

1. прачечная 2. санаторий 3. акация
4. насекомое 5. течение 6. пламя

А) 5, 6 В) 1, 4, 6 С) 2, 3, 5 Д) 1, 2 Е) 3, 4, 5

Тема: Имя существительное

Класс: 5, 6, 10

Подстандарт: 10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: Существительные мужского рода на

-ий, женского рода на *-ия* и среднего рода на *-ие* имеют особенности при склонении.

Существительные мужского рода на *-ий* и среднего рода на *-ие* в предложном падеже и существительные на *-ия* в родительном, дательном и предложном падежах имеют окончание *-и*.

Верный ответ: 2, 3, 5

Вариант А 36 тестовое задание

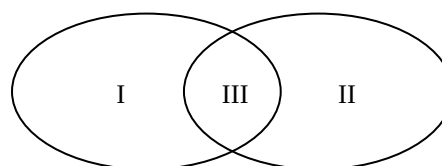
Вариант В 40 тестовое задание

Вариант С 33 тестовое задание

Вариант D 38 тестовое задание

Определите пункты, соответствующие диаграмме Эйлера-Венна, сравнив слова

мужестве...ый *прочита...ый*

А) I – суффикс *-енн-*; II – суффикс *-нн-*;

III – отглагольные прилагательные

В) I – относительное прилагательное;

II – отглагольное прилагательное; III – пишутся *нн*

С) I – отглагольное прилагательное;

II – действительное причастие прошедшего времени; III – имеют одинаковый суффикс

- Д) I – качественное прилагательное;
II – страдательное причастие настоящего времени; III – пишется *н*
- Е) I – имя прилагательное; II – страдательное причастие прошедшего времени; III – пишутся *nn*

Тема: Сопоставительные задания

Класс: 6, 7, 10

Подстандарт: 10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: Слово *мужественный* является прилагательным, образованным от существительного *мужество* при помощи суффикса *-енн-*. Слово *прочитанный* – это страдательное причастие прошедшего времени, образованное от глагола *прочитать* при помощи суффикса *-nn-*.

Верный ответ: I – имя прилагательное; II – страдательное причастие прошедшего времени;
III – пишутся *nn*

Вариант А 37 тестовое задание

Вариант В 38 тестовое задание

Вариант С 32 тестовое задание

Вариант D 35 тестовое задание

Буква *о* пишется в слове

- А) досыт... В) изредк... С) снов...
Д) справ... Е) засветл...

Тема: Орфография (правописание гласных в корнях, приставках, окончаниях, суффиксах)

Класс: 7, 10

Подстандарт: 7 кл. 4.1.4. Следует правилам правописания частей речи.

10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: Задание связано с правописанием гласных *а/о* в суффиксах наречий. В наречиях с приставками *из-*, *до-*, *с-* на конце пишется *а*, если они образованы приставочно-суффиксальным способом от прилагательных, в которых не было этих приставок. В наречиях с приставками *в-*, *на-*, *за-* на конце пишется *о*, если они образованы приставочно-суффиксальным способом от прилагательных (*засветло* образовано приставочно-суффиксальным способом от

прилагательного *светлый* при помощи приставки *за-*).

Верный ответ: засветл...

Вариант А 38 тестовое задание

Вариант В 33 тестовое задание

Вариант С 37 тестовое задание

Вариант D 37 тестовое задание

Укажите *неверное* утверждение.

- А) Суффикс – значимая часть слова, которая стоит перед корнем и служит для образования слов.
- В) Корень – главная значимая часть слова, в которой заключено общее лексическое значение всех однокоренных слов.
- С) Морфемика – раздел науки о языке, который занимается изучением значимых частей слова.
- Д) Основа – часть слова без окончания, в которой заключается его лексическое значение.
- Е) Окончание – изменяемая значимая часть слова, которая служит для образования форм слов.

Тема: Состав слова

Класс: 5, 10

Подстандарт: 5 кл. 4.1.2. Объясняет звуковой состав, лексические особенности слов, способы их образования и грамматическое значение слов.

10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: Слова имеют свой состав, то есть состоят из определённых значимых частей слова – морфем.

Морфемика – раздел науки о языке, который занимается изучением значимых частей слова.

Корень – главная значимая часть слова, в которой заключено общее лексическое значение всех однокоренных слов.

Окончание – изменяемая значимая часть слова, которая служит для образования форм слов.

Основа – часть слова без окончания, в которой заключается его лексическое значение.

Суффикс – значимая часть слова, которая стоит после корня и служит для образования новых слов, а также форм слова.

Верный ответ: Суффикс – значимая часть слова, которая стоит перед корнем и служит для образования слов.

Вариант А 39 тестовое задание

Вариант В 39 тестовое задание

Вариант С 38 тестовое задание

Вариант D 36 тестовое задание

Выделенные слова в предложении “Русский язык *богат и могуч*.” являются

- А) дополнениями
Б) обстоятельствами
С) подлежащими
D) сказуемыми
Е) определениями

Тема: Главные и второстепенные члены предложения

Класс: 5, 8, 11

Подстандарт: 8 кл. 4.1.1. Различает виды и типы простых предложений.

11 кл. 4.1.1. Целенаправленно использует предложения различных конструкций.

Объяснение: В предложении «Русский язык *богат и могуч*.» выделенные слова являются сказуемыми, так как сказуемое – главный член предложения, связанный с подлежащим, обозначающий его действие, состояние, признак. Сказуемое чаще всего выражается глаголом, но может выражаться и другими частями речи, как в данном предложении (краткими прилагательными, отвечающими на вопрос *каков предмет?*).

Верный ответ: сказуемыми

Вариант А 40 тестовое задание

Вариант В 35 тестовое задание

Вариант С 35 тестовое задание

Вариант D 33 тестовое задание

В каком предложении выделенное слово *не является* союзом?

- А) Мои родственники поехали в деревню, я *то(же)* присоединился к ним.
Б) Мама – врач, я *то(же)* хочу стать врачом.
С) Мы ходим в школу напротив дома, подруга *то(же)* здесь учится.
D) Он не произнёс ни слова, она *то(же)* молчала.
Е) Я выучил *то(же)* стихотворение, что и мой друг.

Тема: Союз

Класс: 7, 10

Подстандарт: 7 кл. 4.1.4. Следует правилам правописания частей речи.

10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: Соединительный сочинительный союз *тоже* следует отличать от местоимения *то* с частицей *же*. Союз *тоже* можно заменить союзом *и*. В предложении «Я выучил *то(же)* стихотворение, что и мой друг.» частицу *же* можно опустить: «Я выучил *то* стихотворение, что и мой друг.»

Следовательно, это местоимение с частицей.

Верный ответ: Я выучил *то(же)* стихотворение, что и мой друг.

Прочитайте текст и выполните задания 41 – 50.

Легенда о старом плаще

1. ... 2. Учёный и врач были *умными* и талантливыми людьми; вскоре они стали уважаемыми и известными. 3. Учёный сделал много открытий. 4. Врач умел лечить даже самые тяжёлые болезни.

5. Почтальон не имел особых *талантов*, но был человеком необыкновенной доброты. 6. Его уважали и любили. 7. ... каждого находилось у него доброе слово и улыбка. 8. Малыши всегда могли отыскать в кармане его старого плаща конфету или пряник. 9. Старики ждали прихода почтальона, потому что только он терпеливо и с сочувствием слушал их воспоминания о прошлом и жалобы. 10. Ведь старым людям часто не с кем поговорить, потому что молодым некогда, да и неинтересно слушать стариков.

11. Марио жил скромно: ведь *жалованье* почтальона невелико. 12. Но он не отчаивался и никому не завидовал. 13. Однажды почтальон появился на улице без хорошо знакомого всем плаща. 14. И больше не надевал его. 15. Долгое время никто не знал, что Марио отдал свой единственный плащ мальчишке из бедной семьи.

16. Прошло много лет. 17. Никого из братьев уже не было в живых. 18. Открытия учёного продолжали служить людям. 19. Помнили жители городка и о чудесном докторе. 20. При помощи его методов в

городской больнице *возвращали здоровье* тяжёлым больным. 21. Но самую светлую память сохранили горожане о почтальоне, о его умении приносить людям радость. 22. И, конечно, о единственном плаще, который Марио подарил бедному пареньку. 23. Говорят, что, став взрослым, этот парнишка отдал плащ маленькой девочке, которую встретил в лесу. 24. Девочка была легко одета, так как пошла за грибами днём, когда было тепло. 25. Но к вечеру наступила холодина. 26. Девочка не знала, где живёт добрый человек, отдавший ей свой плащ, поэтому она не смогла вернуть его. 27. Однажды девочка встретила одетого старика в лохмотья. 28. Она набросила плащ на его озябшие плечи.

29. Так этот плащ переходил из рук в руки по цепочке добра. 30. Именно поэтому теперь он и хранится в городском музее как дорогая реликвия.

Вариант А 41 тестовое задание

Вариант В 41 тестовое задание

Вариант С 42 тестовое задание

Вариант D 44 тестовое задание

Какое слово связывает предложение №7 с предыдущим?

- А) Для В) Несмотря на С) Пусть
D) Если E) Хотя

Подстандарт: 9 кл. 3.1.3. Совершенствует собственный и чужой текст, учитывая связь между предложениями, абзацами и частями текста.

Верный ответ: Для

Вариант А 42 тестовое задание

Вариант В 42 тестовое задание

Вариант С 41 тестовое задание

Вариант D 45 тестовое задание

Синонимом выделенного в тексте выражения является слово

- А) отдавать В) оставлять С) заражать
D) исцелять E) принимать

Подстандарт: 9 кл. 2.1.1. Комментирует значение незнакомых слов и выражений в соответствии с контекстом.

Верный ответ: исцелять

Вариант А 43 тестовое задание

Вариант В 44 тестовое задание

Вариант С 45 тестовое задание

Вариант D 41 тестовое задание

Какое предложение должно стоять в тексте под №1?

- А) Знаменитому врачу удалось спасти немало детей.
В) Жили три брата: учёный, врач и почтальон, по имени Марио.
С) Жизнь – это всегда рискованное путешествие.
D) О старом плаще ходило немало легенд.
E) Люди были очень благодарны учёному за его открытия.

Подстандарт: 9 кл. 2.2.2. Расширяет текст, учитывая связь между содержательными частями текста.

Верный ответ: Жили три брата: учёный, врач и почтальон, по имени Марио.

Вариант А 44 тестовое задание

Вариант В 43 тестовое задание

Вариант С 43 тестовое задание

Вариант D 43 тестовое задание

Какие способы использованы для разъяснения лексического значения слов соответственно?

1. *жалованье – зарплата*
2. *талант – выдающиеся врождённые качества*
А) 1 – описание предмета, его признаков;
2 – подбор синонимов
В) 1 – подбор синонимов;
2 – подбор антонимов
С) 1 – подбор синонимов;
2 – описание предмета, его признаков
D) 1 – описание предмета, его признаков;
2 – раскрытие значения частей слова
E) 1 – раскрытие значения частей слова;
2 – подбор синонимов

Подстандарт: 8 кл. 2.1.1. Комментирует значение незнакомых выражений и слов, используя способы разъяснения лексического значения.

Верный ответ: 1 – подбор синонимов;
2 – описание предмета, его признаков

Вариант А 45 тестовое задание

Вариант В 45 тестовое задание

Вариант С 44 тестовое задание

Вариант D 42 тестовое задание

Какой пословицей может быть выражена основная мысль текста?

- А) Добра на худо не меняют.
- В) Своя рубашка ближе к телу.
- С) Не рой другому яму – сам в неё попадёшь.
- Д) Доброе дело два века живёт.
- Е) В здоровом теле – здоровый дух.

Подстандарт: 5 кл. 2.2.3. Определяет основную мысль текста.

Верный ответ: Доброе дело два века живёт.

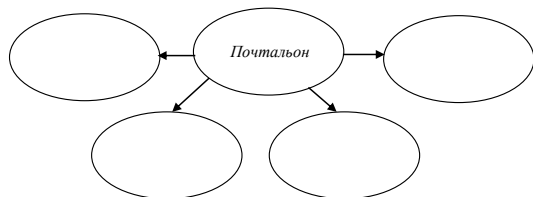
Задания 46 – 50 выполните на «Листах ответов».

46. Прокомментируйте слово *умный*, подобрав подходящий по смыслу фразеологизм (всего 1).

Подстандарт: 8 кл. 2.1.2. Комментирует на примерах прямое и переносное значение слов.

Предполагаемый ответ: *семи пядей во лбу, светлая голова (ума палата, ходячая энциклопедия)*

47. Используя прилагательные, заполните кластер, перечислив черты характера Марио (не использовать слова из текста).

Подстандарт: 6 кл. 2.2.1. Подчёркивает важные моменты с целью выразить основную мысль текста.

Предполагаемый ответ: *терпеливый; добродушный (доброжелательный, великодушный, благодушный, беззлобный); щедрый (нежадный); скромный, бескорыстный; заботливый; независтливый; дружелюбный; честный; добрый (добросердечный, сердечный, душевный); чуткий; стойкий*

48. Какие 2 слова из предложений №23-25 относятся к разговорному стилю?

Выпишите их и рядом укажите общеупотребительные синонимы.

Подстандарт: 11 кл. 2.1.2. Сравнивает и оценивает прочитанные тексты различных стилей с точки зрения соответствующей лексики.

Верный ответ:

Парнишка – мальчик, подросток; холодина – холод

49. Перечитайте текст и ответьте на вопрос (своими словами). *«Почему обыкновенный плащ хранится в музее как реликвия?»*. Обоснуйте ответ двумя примерами.

Подстандарт: 9 кл. 3.1.2. Используя цитаты, подтверждает свои мысли и рассуждения.

Предполагаемый ответ: *Этот старый плащ хранился в музее как реликвия, потому что ценность его в том, что он передавался от одного человека к другому, принося пользу и согревая тело и душу нуждающегося в помощи. В карманах этого плаща для малышей всегда находился какой-то гостинец. А потом плащ стал передаваться по цепочке добра тому, кто в этом нуждался (парень, девочка, дедушка).*

50. В предложениях №26-28 найдите речевую *ошибку* и напишите предложение в исправленном виде.

Подстандарт: 9 кл. 2.1.2. Комментирует, уточняя прямое и переносное значение слов и выражений согласно контексту.

Верный ответ:

1. *Однажды девочка встретила старика, одетого в лохмотья.*
2. *Однажды девочка встретила одетого в лохмотья старика.*

**Прочитайте текст и
выполните задания 51 – 60.**

Уникальный эксперимент

1. Многие русские писатели в определённый момент своего *жизненного пути* начинали беспокоиться о народном образовании: писали статьи, открывали учебные заведения, учили детей. 2. Г.Р. Державин, например, открыл народные училища в Тамбове, сам *экзаменовал учеников*. 3. В.А. Жуковский был придворным педагогом. 4. Н.В. Гоголь преподавал историю. 5. И.С. Тургенев учредил *сельскую школу*, лично следил за успехами учеников, старался повысить качество обучения в школе, составил проект начального образования. 6. Во второй половине XIX века в России возникает школа, до того не похожая на остальные, что даже передовые учителя смущены: а можно ли так учить? 7. Судите сами. 8. Во все училища дети идут как на каторгу – сюда сами сбегаются задолго до начала урока. 9. Во всех школах ребята переживают: вдруг вызовут. 10. А здесь на дом ничего не задают и не вызывают к доске. 11. Везде ученики, стоя навтыжку, встречают педагога. 12. Здесь же ученики радостно *подлетают к* вошедшему в класс *учителю*. 13. Учащиеся начинают слушать его, обступив тесной толпой и затаив дыхание. 14. Если кто-то из учеников блеснёт знаниями, лицо учителя сразу *осветится улыбкой*. 15. А на перемене учитель катается с ребятами на коньках, подтягивается на турнике. 16. Более того, если ученики задолго до конца урока разбегаются по домам, потому что «неохота учиться», педагог не сердится: он считает это нормальным. 17. Ведь его подопечные *завтра* как ни в чём не бывало *вернутся* в школу. 18. Учитель этот считает, что дети – те же взрослые, у них такие же потребности, они так же мыслят, они сами захотят учиться. 19. Нечего их заставлять! 20. Ведь принуждение губит учение, а не поддерживает его! 21. Такую странную школу мог создать поистине уникальный человек. 22. И этим человеком был Лев Николаевич Толстой. 23. Своим уважительным отношением к учащимся и бесценными знаниями, которыми он делился с подрастающим поколением, Л.Н. Толстой повысил интерес народа к образованию. 24. Школа для него была радостью,

«поэтическим делом, от которого нельзя оторваться». 25. ...

Вариант А 51 тестовое задание

Вариант В 52 тестовое задание

Вариант С 54 тестовое задание

Вариант D 53 тестовое задание

С какого предложения начинается основная часть текста?

A) 4 B) 5 C) 11 D) 6 E) 9

Подстандарт: 5 кл. 2.2.2. Различает

содержательные части текста.

Верный ответ: 6

Вариант А 52 тестовое задание

Вариант В 53 тестовое задание

Вариант С 51 тестовое задание

Вариант D 54 тестовое задание

Каким предложением логичнее завершить текст?

A) Для одних преподавание было радостью, для других житейской необходимостью.

B) О чём печётся гимназист, отстаивая свои интересы?

C) Он лишь выступает в защиту детей от разных новшеств.

D) И в то же время была связана с общим его поиском смысла жизни.

E) Они составляли карты и обучающие таблицы.

Подстандарт: 9 кл. 2.2.2. Расширяет текст, учитывая связь между содержательными частями текста.

Верный ответ: И в то же время была связана с общим его поиском смысла жизни.

Вариант А 53 тестовое задание

Вариант В 51 тестовое задание

Вариант С 55 тестовое задание

Вариант D 55 тестовое задание

Характеристики «обучение, просвещение» и

«основать, создать, завести» соответственно относятся в тексте к словам

A) принуждение и преподавать

B) образование и учредить

C) заведение и беспокоиться

D) школа и экзаменовать

E) училище и составить

Подстандарт: 7 кл. 2.1.1. Уточняет значение незнакомых слов по контексту.

Верный ответ: образование и учредить

Вариант А 54 тестовое задание

Вариант В 54 тестовое задание

Вариант С 53 тестовое задание

Вариант D 51 тестовое задание

Какое утверждение *отсутствует* в тексте?

- А) В XIX веке была создана школа, не похожая на остальные.
- В) В школе Л.Н. Толстого можно было убежать с уроков.
- С) Ученикам в школе Л.Н. Толстого не задавали домашних заданий.
- Д) Многие русские писатели занимались обучением детей.
- Е) Передовые учителя хотели продолжить дело Л.Н. Толстого.

Подстандарт: 6 кл. 2.2.3. Выражает своё отношение к суждениям и мыслям, высказанным в тексте.

Верный ответ: Передовые учителя хотели продолжить дело Л.Н. Толстого.

Вариант А 55 тестовое задание

Вариант В 55 тестовое задание

Вариант С 52 тестовое задание

Вариант D 52 тестовое задание

В прямом и переносном значении соответственно употреблены в тексте выражения:

- 1. экзаменовать учеников
- 2. жизненный путь
- 3. подлетать к учителю
- 4. вернуться завтра
- 5. сельская школа
- 6. осветиться улыбкой

А) 2, 3, 4; 1, 5, 6 В) 1, 4, 5; 2, 3, 6

С) 1, 4, 6; 2, 3, 5 Д) 2, 3, 6; 1, 4, 5

Е) 1, 3, 5; 2, 4, 6

Подстандарт: 8 кл. 2.1.2. Комментирует на примерах прямое и переносное значение слов и выражений.

Верный ответ: 1, 4, 5; 2, 3, 6

Задания 56 – 60 выполните на «Листах ответов».

56. Согласны ли вы с тем, что в тексте присутствуют элементы публицистического стиля? Перечислите характерные признаки данного стиля (не менее 2-х) и подтвердите их 2-мя примерами из текста. (Примеры должны относиться к разным признакам.)

Подстандарт: 10 кл. 2.1.2. Определяет стиль читаемого текста, основываясь на словах и выражениях.

Предполагаемый ответ: *Да, согласен (согласна). Воздействие на сознание с целью передачи общественно важной информации – правильного подхода в образовании.*

Признаки: риторический вопрос – предложение № 6; восклицательные предложения № 19, 20; слова в переносном значении (№1 – жизненный путь, №12 – подлетать к учителю, №14 – блеснуть знаниями, осветиться улыбкой); вводные слова (№2 – например); фразеологизм (№13 – затаив дыхание); наличие книжной лексики (№21 – поистине, №23 – бесценный).

57. Исходя из текста, объясните подчёркнутое выражение, раскрыв значение слова *странный*.

Подстандарт: 9 кл. 2.1.1. Комментирует значение незнакомых слов и выражений в соответствии с контекстом.

Предполагаемый ответ: *странный – необычный, непривычный. Необычное учебное заведение (не похожее на остальные). В тексте выражение означает: учебное заведение удивляло своей необычностью. Оно многим отличалось от привычной (обычной) для того времени школы.*

58. Ознакомьтесь с выражением «Учитель должен быть человеком, горячо влюблённым в своё дело». Какую мысль из текста (своими словами) подтверждает данное выражение? Аргументируйте свой ответ примерами из текста.

Подстандарт: 7 кл. 2.2.1. Обосновывает своё отношение к содержанию текста дополнительной информацией и фактами.
9 кл. 3.1.2. Обосновывает свои сформированные мысли и суждения, связывая их с жизнью.

Предполагаемый ответ:

Мысль: Учитель должен любить свою профессию (любить то, чем занимается). Тогда это будет приносить ему радость и счастье.

Аргумент: предложение № 12, 13, 14, 24.

Учитель способен увлечь учащихся (подлетают к нему, слушают замирая дыхание). Кроме того, учитель проводит с учениками время (подтягивается на турнике, катается на коньках). Школа для такого учителя – это радость, «поэтическое дело».

59. Заполните таблицу, исходя из предложений №17-20.

Проблема	Решение проблемы
Детям неохота учиться, и они убегают с уроков	

Подстандарт: 6 кл. 2.2.1. Подчеркивает важные моменты с целью выразить основную мысль текста.

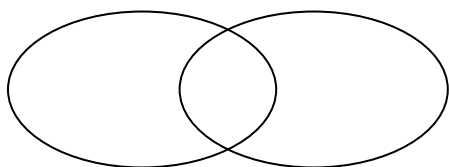
9 кл. 2.2.3. Оценивает выдвинутые мысли текста.

Предполагаемый ответ:

К детям надо относиться как к равным. Принуждение губит учение, а не поддерживает его!

60. Используя информацию из текста, заполните диаграмму Эйлера-Венна, сравнив вклад в народное образование И.С.Тургенева и Л.Н.Толстого.

И.С. Тургенев Л.Н. Толстой

Подстандарт: 8 кл. 2.2.3. Сравнивает и связывает факты и события текста с реальной жизнью.

Предполагаемый ответ:

И.С.Тургенев: отслеживал результаты учащихся; пытался усовершенствовать систему образования; подготовил план для работы в области первоначального этапа обучения.

Л.Н. Толстой: создал в своей школе необычные условия для детей; увеличил заинтересованность людей в получении образования; лично обучал детей (работал с детьми); делился знаниями

Общее: открыли школы (учебные заведения), уделяли время и внимание ученикам.

English

Listen to the passage and answer questions 1 – 6.

Michelle Obama was born in 1964 and grew up in Chicago, Illinois with her parents and older brother. Michelle's mother taught her to read before Michelle had even started kindergarten. She studied at Harvard Law School and after graduating she became a lawyer. Michelle met her husband Barack Obama while working at a law company. They married and had two daughters. At first, Michelle didn't support her husband's political career. She was concerned about how it would affect their daughters. Once her husband, Barack Obama, became a president, Michelle became the first African American first lady. As the first lady, Michelle focused her attention on social issues such as poverty, healthy living and education. Michelle Obama shared the stories and difficulties of young women. She was hoping to encourage countries across the world to educate their young women. She was a role model for girls and women all across the world. Her book called "Becoming" discusses the experience she gained and her life from her childhood to the years she spent in the White House.

A variantı 1 sayılı test tapşırığı

B variantı 3 sayılı test tapşırığı

C variantı 1 sayılı test tapşırığı

D variantı 2 sayılı test tapşırığı

Which statement is true according to the passage?

- A) Michelle learned to read after she started kindergarten.
- B) Michelle grew up with her parents and sister.
- C) After Michelle became a lawyer, she studied at Harvard Law School.
- D) Michelle always supported her husband's career.
- E) Michelle Obama was the first African American first lady.

Standart: 10-1.1.2. Dinlədiyi məndəki fakt və hadisələri qruplaşdırır, ümumiləşdirmələr aparır.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir və mətnə əsasən düzgün fikri seçmək tələb olunur. Verilən fikirlərdən *"Michelle grew up with her parents and sister."* doğru deyil, çünki o, ailəsi və qardaşı ilə birgə böyümüşdü. *"After Michelle became a lawyer, she*

studied at Harvard Law School." fikri də doğru deyil, çünki o, Harvard Hüquq Məktəbini bitirdikdən sonra hüquqşünas olaraq işə başlamışdı; *"Michelle learned to read after she started kindergarten."* fikri də doğru deyildir, çünki Mişel uşaq bağçasına getməzdən öncə də oxumağı bacarırdı; *"Michelle always supported her husband's career."* fikri də doğru deyil, çünki Mişel əvvəllər yoldaşının karyerasını dəstəkləməirdi.

"Michelle Obama was the first African American first lady." fikri isə tamamilə doğrudur, çünki mətnə əsasən Mişel Obama ilk Afro-Amerikan birinci xanım olub.

A variantı 2 sayılı test tapşırığı

B variantı 1 sayılı test tapşırığı

C variantı 2 sayılı test tapşırığı

D variantı 3 sayılı test tapşırığı

The passage is mainly about ...

- A) the life of Michelle Obama in Chicago
- B) one of the inspiring first ladies
- C) the social issues in the world
- D) Michelle Obama's career as a lawyer
- E) the first African American President

Standart: 7-1.1.2. Dinlədiyi məndəki əsas fikri müəyyən edir.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada məndə əsasən nədən bəhs olunduğu soruşulur. Burada verilmiş *"the social issues in the world"*, *"the life of Michelle Obama in Chicago"*, *"Michelle Obama's career as a lawyer"* və *"the first African American President"* fikirləri barədə məndə məlumat verilsə də, mətn əsasən ilhamverən birinci xanımlardan biri haqqındadır. Bu səbəbdən də, test tapşırığının doğru cavabı *"one of the inspiring first ladies"* olan bənddir

A variantı 3 sayılı test tapşırığı

B variantı 2 sayılı test tapşırığı

C variantı 3 sayılı test tapşırığı

D variantı 3 sayılı test tapşırığı

Complete the sentence according to the passage.

Her book called "Becoming" discusses ...

- 1. the experience she gained
 - 2. the difficulties of young lawyers
 - 3. the years Michelle spent in the White House
 - 4. her daughters' interests
- A) 2, 3 B) 2, 4 C) 1, 3 D) 3, 4 E) 1, 2

Standart: 10-1.1.2. Dinlədiyi məndəki fakt və hadisələri qruplaşdırır, ümumiləşdirmələr aparır.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Mətnə əsasən cümləni düzgün tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş yarımqıq cümlə məndə *"Her book called "Becoming" discusses the experience she gained and her life from her childhood to the years she spent in the White House."* kimi olduğu üçün verilmiş birləşmələrdən yalnız 1-ci və 3-cü sırada qeyd olunanlar cümləni tamamlayır. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı 1 və 3 sayılı birləşmələr verilən bənddir.

Fulfil the tasks number 4 – 6 in the "Answer sheets".

A variantı 4 sayılı test tapşırığı

B variantı 4 sayılı test tapşırığı

C variantı 4 sayılı test tapşırığı

D variantı 4 sayılı test tapşırığı

Write the correct answer to the question according to the passage.

What social issues did Michelle focus her attention on as the first lady?

Standart: 6-1.1.1. Müraciətlər zamanı sualları cavablandırır.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş suala mətnə əsasən cavab yazmaq tələb olunur. Verilmiş sualın doğru cavabı **“As the first lady, Michelle focused her attention on social issues such as poverty, healthy living and education.”** cümləsində verilmişdir. Test tapşırığının **doğru cavabı** “poverty, healthy living and education”-dir.

A variantı 5 sayılı test tapşırığı

B variantı 5 sayılı test tapşırığı

C variantı 5 sayılı test tapşırığı

D variantı 5 sayılı test tapşırığı

Complete the sentence according to the passage.

Michelle met her husband Barack Obama while ...

Standart: 7-1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş cümləni dinləmə mətninə əsasən tamamlamaq tələb olunur. Bu yarımçıq cümlə mətnə **“Michelle met her husband Barack Obama while working at a law company.”** kimi verilmişdir. Buna görə də test tapşırığının **doğru cavabı** “working at a law company”-dir.

A variantı 6 sayılı test tapşırığı

B variantı 6 sayılı test tapşırığı

C variantı 6 sayılı test tapşırığı

D variantı 6 sayılı test tapşırığı

Write one adjective from the passage that describes the word “career”.

Standart: 7-1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş **“career”** ismini təsvir edən sifəti yazmaq tələb olunur. Mətnə verilmiş **“At first, Michelle didn't support her husband's political career.”** cümləsinə əsasən, test tapşırığının **doğru cavabı** “political” sifətidir.

A variantı 7 sayılı test tapşırığı

B variantı 11 sayılı test tapşırığı

C variantı 9 sayılı test tapşırığı

D variantı 15 sayılı test tapşırığı

Make up a sentence.

1. the wood
2. fifteen minutes
3. the boy
4. in the garden
5. has been cutting
6. for

A) 1, 4, 5, 6, 2, 3	B) 6, 2, 5, 3, 4, 1
C) 1, 4, 6, 5, 2, 3	D) 3, 5, 1, 4, 6, 2
E) 3, 5, 4, 1, 2, 6	

Standart: 5-4.1.1. Verilmiş sözləri məna və qrammatik cəhətdən əlaqələndirərək cümlələr qurur.

Bölmə: Cümlə düzəltmə

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş sözləri müvafiq ardıcılıqla düzməklə cümlə qurmaq tələb olunur. Verilmiş sözlərin doğru ardıcılığı 3, 5, 1, 4, 6, 2 kimidir və bu ardıcılıq olan bənd test tapşırığının **doğru cavabıdır**.

A variantı 8 sayılı test tapşırığı

B variantı 19 sayılı test tapşırığı

C variantı 12 sayılı test tapşırığı

D variantı 11 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant.

Christmas is celebrated on December 25, ... ?

A) didn't it	B) isn't it	C) doesn't it
D) is it	E) did it	

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Sual cümlələri

İzah: Verilən sual cümləsi ayırıcı suallar (tag questions) növünə aiddir. Ayırıcı suallar birinci tərəfi nəqli, ikinci tərəfi isə qısa ümumi sual olmaqla iki hissədən ibarətdir. Birinci tərəf təsdiqdirsə, ikinci tərəf inkarda və ya əksinə olur. Verilən cümlədə birinci tərəfdə köməkçi feil **“is”** – təsdiqdədir, deməli ikinci tərəf inkarda **“isn't”** olmalıdır. Cümlənin mübtədası **“Christmas”** isə cansız və təkdə olan isim olduğu üçün onu əvəz edən əvəzlilik isə **“it”** olacaq. **Doğru cavab** “isn't it?” olan bənddir.

A variantı 9 sayılı test tapşırığı

B variantı 17 sayılı test tapşırığı

C variantı 13 sayılı test tapşırığı

D variantı 19 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant.

The tiger is as ... as the lion.

A) strongest	B) stronger	C) strong
D) the strongest	E) more stronger	

Standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

Bölmə: Sifət

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq üçün müvafiq sifəti seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, eyni keyfiyyətə malik olan isimləri və hərəkəti müqayisə edərkən **“as ... as, not as (so) ... as”** bağlayıcılarından istifadə edilir və onların arasındakı sifət və ya zərflərin dərəcədə olması. Verilmiş cümlədə də **“as ... as”** bağlayıcısının arasında yalnız adi dərəcədə olan **“strong”** sifəti işləmə bilər. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** “strong” sifəti olan bənddir.

A variantı 10 sayılı test tapşırığı

B variantı 7 sayılı test tapşırığı

C variantı 18 sayılı test tapşırığı

D variantı 22 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant.

... policemen's bravery spread all over the town, didn't ... ?

A) That, they	B) These, it	C) Each, they
D) Some, they	E) This, it	

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Əvəzlilik

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş sual cümləsində boşluqları müvafiq əvəzliliklərlə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş cümlədə **“policemen's bravery”** ifadəsində **“policemen”** sözü cəmdədir. Ona görə də **“each”, “this”** və **“that”** əvəzlilikləri olan bəndlər səhv cavablardır. Verilən söz birləşməsinin əsas tərəfi

olan **"bravery"** sözü isə təkdə olduğu üçün test tapşırığının **doğru cavabı** "These, it" əvəzliliklərinin olduğu bənddir.

A variantı 11 sayılı test tapşırığı

B variantı 8 sayılı test tapşırığı

C variantı 16 sayılı test tapşırığı

D variantı 12 sayılı test tapşırığı

Choose the correct exclamatory sentences.

1. What amazing shoes you have!
 2. How amazing your shoes are!
 3. What amazing shoes have you got!
 4. How amazing shoes have you got!
- A) 3, 4 B) 2, 3 C) 2, 4 D) 1, 2 E) 1, 3

Standart: 9-4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.

Bölmə: Nida cümlələri

İzah: Bu test tapşırığında doğru nida cümlələrini seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, **"what"** ilə başlayan nida cümlələrində **"what"** -dan sonra isim və ya sifət- isim birləşməsi və sonra isə verilən cümlənin mübtədası və xəbəri gəlir. **"How"** ilə başlayan nida cümlələrində isə **"How"**-dan sonra sifət və ya zərf gəlir və cümlə mübtəda və xəbərlə tamamlana bilər. **"What amazing shoes have you got!"**

"How amazing shoes have you got!" olan bəndlər səhv cavablardır. Çünki, 1-ci cümlədə köməkçi feil mübtədanın qarşısında gəlmişdir. 2-ci cümlədə isə **"How"**-dan sonra ismi birləşmə gəlmişdir və köməkçi feil mübtədanın qarşısındadır.

Bu səbəbdən də, verilmiş cümlələrdən yalnız **"1. What amazing shoes you have! 2. How amazing your shoes are!"** doğrudur.

A variantı 12 sayılı test tapşırığı

B variantı 21 sayılı test tapşırığı

C variantı 22 sayılı test tapşırığı

D variantı 9 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant.

- I am looking forward to ... from you soon.
- A) heard B) hearing C) will hear
D) hear E) hears

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Feilin şəxssiz formaları. Cerund

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni feilin müvafiq forması ilə tamamlamaq tələb olunur. Cümlədə olan **"to look forward to"** feilindən sonra tamamlıq funksiyasında feilin şəxssiz forması olan Cerund işlənir. Ona görə də test tapşırığının doğru cavabı **"hearing"** olan bənddir.

A variantı 13 sayılı test tapşırığı

B variantı 22 sayılı test tapşırığı

C variantı 17 sayılı test tapşırığı

D variantı 10 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant.

1. the chess player's mistake
 2. the womans' hats
 3. the children's rights
 4. two hour's work
 5. tomorrow's forecast
- A) 1, 3, 5 B) 1, 2 C) 2, 3, 4
D) 3, 4 E) 1, 2, 5

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: İsim

İzah: Bu test tapşırığında ismin yiyəlik halında verilmiş düzgün söz birləşməsini seçmək tələb olunur. Təkdə olan və cəm forması **"-s"** çəkicisi ilə düzəlməyən isimlərin yiyəlik halı sonlarına apostrof (') s artırmaqla düzəlir. **"the womans' hats"** birləşməsinin doğru variantı **"the women's hats"**, **"two hour's work"** birləşməsinin doğru variantı isə **"two hours' work"** kimidir. Ona görə də, test tapşırığının **doğru cavabı** **"the chess player's mistake"**, **"the children's rights"** və **"tomorrow's forecast"** ifadələrinin olduğu bənddir.

A variantı 14 sayılı test tapşırığı

B variantı 9 sayılı test tapşırığı

C variantı 15 sayılı test tapşırığı

D variantı 21 sayılı test tapşırığı

Which adjectives are close in meaning?

1. devoted 2. proud 3. fearful
 4. faithful 5. fairy
- A) 3, 4 B) 2, 5 C) 3, 5 D) 1, 4 E) 1, 2

Standart: 6- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

Bölmə: Sinonimlər (sözün mənası)

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş sifətlər arasında mənaca yaxın olan sifətləri seçmək tələb olunur. Bu sifətlər içərisindən **"proud"** – "qürurlu", **"fearful"** – "qorxaq", **"fairy"** – "sehirli" mənalarını ifadə edir, **"devoted"** və **"faithful"** sifətlərinin hər ikisi isə **"sadiq"** demək olduğu üçün test tapşırığının **doğru cavabı** 1 və 4 sayılı sifətlərin olduğu bənddir.

A variantı 15 sayılı test tapşırığı

B variantı 15 sayılı test tapşırığı

C variantı 14 sayılı test tapşırığı

D variantı 14 sayılı test tapşırığı

Choose the correct modal verb.

- I ... to wash the dishes.
- A) should B) have C) must
D) haven't E) can

Standart: 6- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: Feil. Modal feillər

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq modal feil ilə tamamlamaq tələb olunur. Cümlədə modal feildən sonra məsdər **"to"** hissəciyi ilə verilmişdir. Variantlar arasında yalnız **"have"** modal feilindən sonra məsdər **"to"** hissəciyi ilə işlənir. Ona görə də **"have"** olan bənd test tapşırığının doğru cavabıdır.

A variantı 16 sayılı test tapşırığı

B variantı 18 sayılı test tapşırığı

C variantı 11 sayılı test tapşırığı

D variantı 7 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant.

Cattle ... considered sacred in India.

1. are
 2. were
 3. was
 4. is
- A) 1, 2 B) 2, 3 C) 2, 4 D) 1, 4 E) 1, 3

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Mübtəda ilə xəbərin uzlaşması

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümlənin mübtədasını xəbəri ilə uzlaşdırmaq üçün uyğun feil formalarını seçmək tələb olunur. Cümlənin mübtədası *"cattle"* *"mal-qara"* mənasını ifadə edən topluluq bildirən isim olduğu üçün cümlənin xəbəri də onunla uzlaşmalı və cəmdə olmalıdır. Verilmiş köməkçi feillərdən *"was"*, *"is"* feilləri təkdə olduğu üçün səhv, *"are"* və *"were"* cəmdə olduğu üçün **doğru** cavablardır.

A variantı 17 sayılı test tapşırığı

B variantı 16 sayılı test tapşırığı

C variantı 20 sayılı test tapşırığı

D variantı 13 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant.

Sarah is looking ... the book that once belonged ... her father.

- A) for, at B) after, with C) –, at
D) in, to E) for, to

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Sözlərin

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümlədə buraxılmış sözlərin əlavə etməklə cümləni tamamlamaq tələb olunur. Verilən cümlədən məlum olur ki, *"Sara atasına məxsus olan kitabı axtarır"*. Ona görə də, *"to look"* feilindən sonra *"for"* sözləri işlənməlidir, *"to belong"* – məxsus olmaq ifadəsi özündən sonra gələn tamamlığı *"to"* sözləri ilə tələb edir. Beləliklə test tapşırığının **doğru** cavabı *"for, to"* sözlərləri olan bənddir.

A variantı 18 sayılı test tapşırığı

B variantı 10 sayılı test tapşırığı

C variantı 7 sayılı test tapşırığı

D variantı 18 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant.

We ... to the country on Sunday if the weather ... windy.

- A) won't go, is B) went, will be
C) will go, will be D) will go, was
E) go, will be

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Feilin zaman formaları

İzah: Bu test tapşırığında feilin düzgün zaman formasını tapmaq tələb olunur. Burada verilmiş cümlə şərt budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlədir. Şərt budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlədə şərt budaq cümləsinin xəbəri, baş cümlədəki hərəkət gələcək zamana aid olsa belə, heç vaxt gələcək zamanda işlənmir. Verilmiş cümlədə baş cümlə budaq cümlədən əvvəl gəlir. Əgər baş cümlədəki hərəkət gələcək zamanda verilmişsə, budaq cümlənin xəbəri indiki sadə zamanda verilir. Bu səbəbdən *"will go, will be"*, *"go, will be"* və *"went, will be"* cavabları olan bəndlər səhvdir. *"will go, was"* cavabında isə zamanların uzlaşması pozulmuşdur. Beləliklə, **doğru** cavab *"won't go, is"* olan bənddir.

A variantı 19 sayılı test tapşırığı

B variantı 13 sayılı test tapşırığı

C variantı 21 sayılı test tapşırığı

D variantı 20 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant.

... Washington is a state in the Pacific Northwest region of ... United States, which is bordered on the west by ... Pacific Ocean.

- A) –, the, the B) The, –, – C) –, –, the
D) The, the, the E) –, the, –

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Artikl

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq artikllərlə tamamlamaq tələb olunur. İngilis dilində şəhər, ölkə və ştat adları qarşısında *"the"* müəyyənlik artıqlı işlənmir: *"Washington"* burada ştat adıdır və artiklsız işlənməlidir. Əgər ölkə adları *"state"*, *"republic"*, *"united"* və digər sözlərlə işlənersə, onların qarşısında *"the"* müəyyənlik artıqlı işlənir.

"Lake" sözü istisna olmaqla su hövzələrinin qarşısında da *"the"* müəyyənlik artıqlı işlənir. Beləliklə, verilmiş cümlədə coğrafi adlar *"Washington"*, *"the United States"* və *"the Pacific Ocean"* şəklində verilməlidir. Buna görə də test tapşırığının **doğru** cavabı *"–, the, the"* verilən bənddir.

A variantı 20 sayılı test tapşırığı

B variantı 14 sayılı test tapşırığı

C variantı 10 sayılı test tapşırığı

D variantı 17 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant.

... she ... her sister lived in New Orleans.

- A) Neither, or B) Not only, but C) Both, and
D) Either, nor E) Both, or

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Bağlayıcı

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq bağlayıcılar ilə tamamlamaq tələb olunur. Verilən cüt bağlayıcılar içərisində yalnız *"Both, and"* doğrudur, çünki digər cüt bağlayıcılar qrammatik cəhətdən səhv ifadə olunmuşdur. Beləliklə, test tapşırığının **doğru** cavabı *"Both, and"* olan bənddir.

A variantı 21 sayılı test tapşırığı

B variantı 20 sayılı test tapşırığı

C variantı 8 sayılı test tapşırığı

D variantı 16 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant.

– Mr. Smith has to go to the conference.

– ...

- A) So do I. B) So have I.
C) Neither have I. D) Neither do I.
E) But I do.

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: *"So do I. Neither do I."* tipli cümlələr.

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləyə uyğun düzgün qısa cavabı seçmək lazımdır. Cümlənin xəbəri *"to have to"* modal feili ilə indiki zamanda və təsdiqdə

ifadə olunmuşdur. Ona görə də, bu feilə uyğun köməkçi feil olan qısa cavabı seçmək lazımdır. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı “So do I” olan bənddir.

A variantı 22 sayılı test tapşırığı

B variantı 12 sayılı test tapşırığı

C variantı 19 sayılı test tapşırığı

D variantı 8 sayılı test tapşırığı

Choose the correct Passive Voice version of the sentence.

Jane teaches English at this lyceum.

A) English taught by Jane at this lyceum.

B) Jane is taught English at this lyceum.

C) Jane was taught English at this lyceum.

D) English was taught by Jane at this lyceum.

E) English is taught by Jane at this lyceum.

Standart: 9-4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.

Bölmə: Məchul növ

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümlənin məchul növdə düzgün variantını tapmaq tələb olunur. Məlum növdə olan cümlənin tamamlığı “English” məchul növdə mübtədə, hərəkətin icraçısı olan “Jane” isə məchul növdə “by” sözünü ilə işlənərək cümlənin tamamlığı olur. Məchul növün strukturu “to be + participle 2”-dur. Verilmiş cümlə indiki sadə zamanda olduğu üçün xəbərdə köməkçi feil kimi “to be” feilinin indiki zaman forması işlənilməlidir. Beləliklə **doğru cavab** “English is taught by Jane at this lyceum.” cümləsi olan bənddir.

Read the passage and answer questions 23 – 30.

1. Morocco, situated in North Africa, is a colourful country with a diverse history and amazing culture. The origin of the name of the country comes from the Berber language, which means “Land of God”. Chefchaouen, also known as the Blue Pearl of Morocco, is one of the most beautiful cities in this country. The entire city is painted in pale blue and it is one of the most popular tourist destinations. There is also a “red city”, which is called Marrakesh, in Morocco. The red colour of the city comes from the clay and red sandstone which were used to construct most of the old buildings in Marrakesh.

2. Moroccan food is usually well-cooked. Knowing how to cook with spices is the most important part of the cuisine. The Moroccan cuisine is mainly influenced by other nations’ cultures. The cuisine is typically a mixture of Arabic, Mediterranean and Andalusian cuisine with some European influence.

3. Besides Hollywood, Morocco is one of the most popular places to film major action movies. In fact, if you have seen a movie, or even a part of a movie set in a desert, then it was probably filmed in Morocco.

A variantı 23 sayılı test tapşırığı

B variantı 24 sayılı test tapşırığı

C variantı 26 sayılı test tapşırığı

D variantı 24 sayılı test tapşırığı

The passage is mainly about

A) the mixture of Arabic and Andalusian cuisine

B) the city built of red sandstone

C) a Moroccan city painted in pale blue

D) a country with a great history and culture

E) the origin of the name “Morocco”

Standart: 7-3.1.4. Mətdəki əsas fikri müəyyən edir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və mətnin əsasən nədən bəhs etdiyi soruşulur. Verilmiş variantlardan “a Moroccan city painted in pale blue”, “the city built of red sandstone”, “the mixture of Arabic and Andalusian cuisine” və “the origin of the name Morocco” fikirləri mətdə verilsə, mətnin əsas məzmununu təşkil etmirlər. Mətn, əsasən, Morokkodan bəhs etdiyi üçün test tapşırığının **doğru cavabı** “a country with a great history and culture” olan bənddir.

A variantı 24 sayılı test tapşırığı

B variantı 26 sayılı test tapşırığı

C variantı 23 sayılı test tapşırığı

D variantı 26 sayılı test tapşırığı

Choose the correct answer to the question according to the passage.

What is the crucial part of Moroccan cuisine?

A) including some parts of European cuisine

B) using mainly local products

C) serving half-cooked dishes

D) mixing Arabic and Andalusian cuisine

E) using spices in cooking properly

Standart: 5-3.1.4. Mətnin məzmununa uyğun suallara cavab verir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətnə əsasən verilən sualın düzgün cavabını tapmaq tələb olunur. Verilmiş sualdan aydın olur ki, Morokko mətbəxinin ən mühüm hissəsinin nə olduğunu seçmək lazımdır. Mətnin II paragrafında bu sualın cavabını tapmaq mümkündür: “Moroccan food is usually well cooked. Knowing how to cook with spices is the most important part of the cuisine.” Bu cümlələrdən aydın olur ki, test tapşırığının **doğru cavabı** “using spices in cooking properly” olan bənddir.

A variantı 25 sayılı test tapşırığı

B variantı 23 sayılı test tapşırığı

C variantı 25 sayılı test tapşırığı

D variantı 25 sayılı test tapşırığı

Choose the correct variant to complete the sentence according to the passage.

The old buildings of Marrakesh

A) were constructed by the Europeans

B) make the city look red

C) were built of blue stones

D) are restored by the government

E) are used for filming movies

Standart: 8- 3.1.4. Mətdəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətnə əsasən cümlənin düzgün sonluğunu tapmaq tələb olunur. Verilmiş yarımqıq cümləni tamamlamaq üçün mətnin I paraqrafının son cümlələrinə nəzər yetirmək lazımdır: **“The red colour of the city comes from the clay and red sandstone which were used to construct many of the old buildings in Marrakesh.”** Buradan aydın olur ki, Mərakeşdəki köhnə binalar şəhərə qırmızı rəng verir. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** “make the city look red” olan bənddir.

A variantı 26 sayılı test tapşırığı

B variantı 25 sayılı test tapşırığı

C variantı 24 sayılı test tapşırığı

D variantı 23 sayılı test tapşırığı

Which statements are true according to the passage?

1. The city of Marrakesh is entirely painted in pale blue.
2. Morocco is situated in the northern part of the continent.
3. The word “Morocco” is derived from the Berber language.
4. The city of Chefchaouen is built of red sandstone.

A) 2, 3 B) 1, 3 C) 2, 4 D) 1, 2 E) 3, 4

Standart: 8- 3.1.4. Mətdəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və mətnə əsasən düzgün fikirləri seçmək tələb olunur. Mətni diqqətlə oxuduqdan sonra görürük ki, **“The city of Marrakesh is entirely painted in pale blue.”** və **“The city of Chefchaouen is built of red sandstone.”** fikirləri səhvdir.

“Morocco is situated in the northern part of the continent.”, **“The word Morocco derives from the Berber language.”** fikirləri isə mətdə öz əksini tapmışdır. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** 2 və 3 sayılı fikirlər olan bənddir.

Fulfil the tasks number 27 – 30 in the “Answer sheets”.

A variantı 27 sayılı test tapşırığı

B variantı 27 sayılı test tapşırığı

C variantı 27 sayılı test tapşırığı

D variantı 27 sayılı test tapşırığı

Which word from paragraph 1 best fits the following definition “to build something or make something such as a road, building or machine”?

Standart: 5- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada izahı verilmiş sözü paraqraf 1-də tapıb, yazmaq tələb olunur. İzahı verilən söz “(to) construct” feilidir.

A variantı 28 sayılı test tapşırığı

B variantı 28 sayılı test tapşırığı

C variantı 28 sayılı test tapşırığı

D variantı 28 sayılı test tapşırığı Write the synonym of the word “an effect” from paragraph 2.

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada “an effect” sözünün paraqraf 2-də sinonimini tapıb, yazmaq tələb olunur. Bu test tapşırığının doğru cavabı “(an) influence” sözüdür.

A variantı 29 sayılı test tapşırığı

B variantı 29 sayılı test tapşırığı

C variantı 29 sayılı test tapşırığı

D variantı 29 sayılı test tapşırığı

Complete the sentence by changing at least 2 words according to the passage.

After Hollywood, Morocco

Standart: 8- 3.1.4. Mətdəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır; 9-3.1.4. Oxuduğu mətnin məzmununa münasibət bildirir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada verilmiş cümləni mətnə əsasən ən azı 2 sözü dəyişməklə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş cümləni “is one of the most famous places to make action films” şəklində tamamlamaq mümkündür.

A variantı 30 sayılı test tapşırığı

B variantı 30 sayılı test tapşırığı

C variantı 30 sayılı test tapşırığı

D variantı 30 sayılı test tapşırığı

Answer the question by expressing your opinion.

Write at least three sentences.

Which country is the most beautiful in the world and why?

Standart: 7- 4.1.2. Müxtəlif əşya və hadisələri təsvir edir. 9- 4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır. 10-4.1.3. Cümlələri və abzasları düzgün əlaqələndirmək üçün bağlayıcı vasitələrdən istifadə edir.

İzah: Bu açıq tipli suala öz fikrini ifadə etməklə ən azı üç cümlə ilə cavab yazmaq tələb olunur. Cavab yazarkən birləşdirici vasitələrin köməyi ilə fikirləri əlaqəli və ardıcıl şəkildə ifadə etmək, fikirlər arasında məntiqi rabitəni təmin etmək, müxtəlif qrammatik forma və strukturlardan (sadə və mürəkkəb cümlələr) düzgün və yerində istifadə etməklə zaman uzlaşmasını gözləmək və mövzuya uyğun söz və söz birləşmələrindən yerində və düzgün şəkildə istifadə etmək tələb olunur. Bu suala nümunə cavab aşağıdakı kimi ola bilər:

“I think the most beautiful country in the world is my motherland – Azerbaijan. Azerbaijan is a combination of old and new, modern and ancient, and our country has deep historical roots. It has a rich cuisine and there are a lot of places of interest in Azerbaijan.”

Rus dili

Прослушайте текст и выполните задания 1 – 6.

Конное поло считается самой древней командной игрой в мире. Эта игра появилась более двух тысяч лет назад и была широко распространена в Персии и Индии. Само слово «поло» пришло из Индии. Интересно, что в этой стране в поло играют не только на лошадях, но и на слонах. Именно в Индии с игрой в поло познакомились офицеры английской армии.

Благодаря англичанам поло стало не просто популярной народной игрой, а видом спорта со своими правилами. Эти правила позволяли проводить различные соревнования, в том числе и международные. Первая, документально подтвержденная игра в поло в Англии, состоялась в 1869 году. Сначала англичане называли этот вид спорта «хоккеем на коне».

Поле для конного поло намного больше футбольного. В состав каждой команды входят четыре спортсмена. Их цель – забить мяч в ворота соперника. Для игры используют специальную породу лошадей. Стоимость каждой такой лошади около 50 000 долларов. При этом, у каждого спортсмена несколько лошадей, которых можно менять во время игры.

В настоящее время конное поло популярно более чем в 70 странах мира. Лидерами являются такие страны, как Аргентина, Англия, Австралия, США, Индия.

A variantı 1 sayılı test tapşırığı

B variantı 2 sayılı test tapşırığı

C variantı 2 sayılı test tapşırığı

D variantı 3 sayılı test tapşırığı

Укажите **неверное** утверждение по тексту.

- A) Во время игры в поло каждому спортсмену полагается одна лошадь.
- B) Сегодня конное поло популярно более чем в 70 странах.
- C) Игра в поло появилась более двух тысяч лет назад.
- D) Забить мяч в ворота соперника – основная цель игроков в поло.
- E) Каждая лошадь, которую используют в поло, стоит около 50 тысяч долларов.

Standart: 10-1.1.2. Dinlədiyi mətndəki fakt və hadisələri qruplaşdırır, ümumiləşdirmələr aparır.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir və mətnə əsasən **yanlış fikri seçmək tələb olunur**. Verilən fikirlərdən biri “Сегодня конное поло популярно более чем в 70 странах” *sualın doğru cavabı deyil, çünki mətnə əsasən həmin oyun həqiqətən də 70-dən çox ölkədə məşhurdur*. “Игра в поло появилась более двух тысяч лет назад” *fikri də sualın doğru cavabı deyil, çünki polo oyunu iki min il əvvəl yaranmışdır*. Digər bənddəki fikir də doğru deyil: “Забить мяч в ворота соперника – основная цель игроков в поло”. Мətnə əsasən oyunçuların əsas məqsədi rəqibin qapısına qol vurmaqdır və “Каждая лошадь, которую

используют в поло, стоит около 50 тысяч долларов” *fikri olan bənd də tapşırığa əsasən doğru cavab deyil*. Oyundakı atın dəyəri mətnə görə əlli min dollara yaxındır. Beləliklə, “Во время игры в поло каждому спортсмену полагается одна лошадь” *fikri verilən bənd isə tamamilə doğrudur, çünki mətnə əsasən, oyun zamanı hər bir idmançı bir neçə at dəyişə bilər*.

A variantı 2 sayılı test tapşırığı

B variantı 1 sayılı test tapşırığı

C variantı 1 sayılı test tapşırığı

D variantı 2 sayılı test tapşırığı

Определите верный ответ на вопрос «Какие изменения произошли в игре благодаря англичанам?».

- A) Поло стало видом спорта со своими правилами.
- B) В поло стали играть на слонах.
- C) В поло стали использовать различные породы лошадей.
- D) Состав команды увеличился в два раза.
- E) Поле для игры в поло стало намного больше футбольного.

Standart: 6-1.1.2. Dinlədiyi mətndəki yeni informasiyanı müəyyən edir.

İzah: Burada verilmiş suala mətnə əsasən cavab yazmaq tələb olunur. Verilmiş sualın doğru cavabı dinləmə mətnində “Благодаря англичанам поло стало не просто популярной народной игрой, а видом спорта со своими правилами” *cümləsində verilmişdir*. Digər bənddə verilən “В поло стали играть на слонах”, “В поло стали использовать различные породы лошадей”, “Состав команды увеличился в два раза” və “Поле для игры в поло стало намного больше футбольного” *fikirlər ingilislərin oyuna gətirdikləri yeniliyə aid deyil*. Beləliklə, “Поло стало видом спорта со своими правилами” *olan bənd doğru cavabdır*.

A variantı 3 sayılı test tapşırığı

B variantı 3 sayılı test tapşırığı

C variantı 3 sayılı test tapşırığı

D variantı 1 sayılı test tapşırığı

Определите основную мысль текста.

- A) Ещё в древние времена поло было широко распространено в Персии и Индии.
- B) В Англии впервые состоялась документально подтвержденная игра в поло.
- C) В Индии в поло играют не только на лошадях, но и на слонах.
- D) В состав команды игры в поло входят четыре спортсмена.
- E) Конное поло считается самой древней командной игрой в мире.

Standart: 7-1.1.2. Dinlədiyi mətndəki əsas fikri müəyyən edir.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada mətnin əsas fikrini müəyyən etmək tələb olunur. Burada verilmiş “Ещё в древние времена поло было широко распространено в Персии и Индии”, “В Англии впервые состоялась документально

подтверждённая игра в поло”, “В Индии в поло играют не только на лошадях, но и на слонах” və “В состав команды игры в поло входят четыре спортсмена” fikirləri barədə mətnə məlumat verilsə də, mətn əsasən sözü gedən oyun (Конное поло) dünyada ən qədim komanda oyunlarından biridir. Bu səbəbdən də, test tapşırığının doğru cavabı “Конное поло считается самой древней командной игрой в мире” olan bənddir.

Выполните задания номер 4 – 6 на “Листе ответов”.

A variantı 4 saylı test tapşırığı

B variantı 4 saylı test tapşırığı

C variantı 4 saylı test tapşırığı

D variantı 4 saylı test tapşırığı

Дополните предложение словами из текста.

Именно в Индии с игрой в поло познакомились ...

Standart: 7-1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş cümləni dinləmə mətninə əsasən tamamlamaq tələb olunur. Bu yarımcıq cümlə mətnə “Именно в Индии с игрой в поло познакомились офицеры английской армии” kimi verilmişdir. Buna görə də test tapşırığının doğru cavabı “офицеры английской армии”-dir.

A variantı 5 saylı test tapşırığı

B variantı 5 saylı test tapşırığı

C variantı 5 saylı test tapşırığı

D variantı 5 saylı test tapşırığı

Напишите ответ на вопрос «Как англичане изначально называли конное поло?».

Standart: 6-1.1.1. Müraciətlər zamanı sualları cavablandırır.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş suala mətnə əsasən cavab yazmaq tələb olunur. Verilmiş sualın doğru cavabı “Сначала англичане называли этот вид спорта “хоккеем на коне” cümləsində verilmişdir.

A variantı 6 saylı test tapşırığı

B variantı 6 saylı test tapşırığı

C variantı 6 saylı test tapşırığı

D variantı 6 saylı test tapşırığı

Напишите одно прилагательное из текста, которое характеризует слово «порода».

Standart: 7-1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: Açıq tipli bu test tapşırığında mətnə istifadə olunan “порода” ismini təsvir edən sifəti yazmaq tələb olunur. Mətnə verilmiş “Для игры используют специальную породу лошадей” cümləsinə əsasən, test tapşırığının doğru cavabı “специальная” sifətidir.

A variantı 7 saylı test tapşırığı

B variantı 22 saylı test tapşırığı

C variantı 11 saylı test tapşırığı

D variantı 15 saylı test tapşırığı

В каких словах пропущена одна и та же буква?

1. ц...нить, восп...тать

2. прох...дять, см...треть

3. б...роться, всп...минать

4. г...ворить, дог...даться

5. ар...ндовать, защ...щать

6. бр...дять, разв...дять

A) 1, 5 B) 5, 6 C) 2, 3, 6 D) 2, 3, 4 E) 1, 2

Standart: 6-4.1.3. Sözləri orfoqrafiya qaydalarına uyğun yazır.

Bölmə: Orfoqrafiya

İzah: Bu test tapşırığında orfoqrafiya qaydalarına uyğun olaraq eyni hərfi buraxılmış sözlər olan bəndlər seçilməlidir. Birinci bənddə verilən “ц...нить, восп...тать” sözləri fərqli saitlər “e” və “u” (ценить, вспомн...ть) ilə yazılır; ikinci bənddə verilən “прох...дять, см...треть” sözlərdə eyni “o” saiti yazılır (прох...дуть, см...треть); üçüncü bənddə də “б...роться, всп...минать” sözlərdə eyni “o” saiti yazılır (бор...ться, вспо...минать); dördüncü bənddə “г...ворить, дог...даться” sözlər fərqli saitlər “o” və “a” (гов...рять, дог...даться) ilə yazılır; beşinci bənddə “ар...ндовать, защ...щать” sözlərdə fərqli saitlər “e” və “u” (арен...довать, защи...щать) ilə yazılır. Sonuncu bənddə “бр...дять, разв...дять” sözlərdə eyni “o” saiti yazılır (брод...дуть, развод...дуть). Beləliklə, 2, 3 və 6 olan bənd test tapşırığının doğru cavabıdır.

A variantı 8 saylı test tapşırığı

B variantı 9 saylı test tapşırığı

C variantı 17 saylı test tapşırığı

D variantı 8 saylı test tapşırığı

Выберите правильный вариант.

Сестра вернулась из поездки ... конце сентября.

A) к B) с C) в D) от E) на

Standart: 9-3.1.1. Söz və ifadələrin qrammatik-semantik xüsusiyyətlərini izah edir.

Bölmə: Sözlər

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümlədə buraxılmış sözlərin əlavə etməklə cümləni tamamlamaq tələb olunur. Beləliklə, “... вернулась из поездки (когда?) в конце сентября” cümləni tamamlamaq üçün sual və hələ görə “в” sözünün işlənməsi məqsəduyğundur. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı “в” sözünü olan bənddir.

A variantı 9 saylı test tapşırığı

B variantı 17 saylı test tapşırığı

C variantı 20 saylı test tapşırığı

D variantı 19 saylı test tapşırığı

Укажите пару антонимов.

A) добрый – мягкий B) высокий – широкий

C) веселье – радость D) любовь – ненависть

E) говорить – думать

Standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: Leksikologiya (Antonimlər)

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş sözlər arasında əksmənalı olanları seçmək tələb olunur. “Добрый – мягкий” (xoşxasiyyət-mülayim), “веселье – радость” (şənlik-sevinc), “говорить – думать” (demək-düşünmək) və “высокий – широкий” (hündür-enli) sözlər olan bəndlər antonim sözlər deyil. Beləliklə, doğru cavab “любовь – ненависть” (məhəbbət-nifrət) sözlərinin olduğu bənddir.

A variantı 10 sayılı test tapşırığı

B variantı 10 sayılı test tapşırığı

C variantı 14 sayılı test tapşırığı

D variantı 10 sayılı test tapşırığı

Дополните предложение.

Из окна нашей квартиры открывается ... вид на Каспий. Особенно ... Каспий бывает во время восхода и заката солнца.

A) великолепный, красивым

B) огромный, долгим C) большой, важным

D) высокий, сильным E) прекрасный, частым

Standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir; 6-4.1.3. Sözləri orfoqrafiya qaydalarına uyğun yazır.

Bölmə: Sifət, orfoqrafiya

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq üçün müvafiq sifətləri seçmək tələb olunur. Verilmiş cümlədə: *Вид (какой?) великолепный* və *Каспий бывает (каким?) красивым* suallarını vermək olar. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı *“великолепный, красивым”* kimidir və bu ardıcılıq olan bənd test tapşırığının doğru cavabıdır.

A variantı 11 sayılı test tapşırığı

B variantı 14 sayılı test tapşırığı

C variantı 21 sayılı test tapşırığı

D variantı 14 sayılı test tapşırığı

В переносном значении употреблены выделенные слова в словосочетаниях:

1. светлый костюм

2. болеть за команду

3. участвовать в бою

4. чистые отношения

5. выписать слова

A) 3, 4 B) 2, 3 C) 1, 2 D) 1, 5 E) 2, 4

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Leksikologiya

İzah: Verilmiş test tapşırığında kursiv ilə verilmiş sözlərin məcazi mənada istifadə olunduğu bəndləri qeyd etmək tələb olunur. Beləliklə, *“болеть за команду”* və *“чистые отношения”* söz birləşmələrində *“болеть”* və *“чистые”* sözləri burada məcazi mənada işlənir.

A variantı 12 sayılı test tapşırığı

B variantı 21 sayılı test tapşırığı

C variantı 9 sayılı test tapşırığı

D variantı 17 sayılı test tapşırığı

На вопрос *как?* отвечают слова в словосочетаниях:

1. поехать сегодня

2. засмеяться громко

3. возвращаться домой

4. посмотреть внимательно

A) 2, 3 B) 1, 4 C) 3, 4 D) 2, 4 E) 1, 2

Standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrini seçir və qruplaşdırır.

Bölmə: Morfologiya (zərf)

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş söz birləşmələrində hansı sözlər *“как?”* sualına cavab verdiyi soruşulur. *“Как?”* (necə?) sualına cavab verən *“засмеяться”*

громко” və *“посмотреть внимательно”* olan bəndlərdir. *“Поехать сегодня”* (когда?) və *“возвращаться домой”* (куда?) suallarına cavab verir. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı 2 və 4 qeyd olunduğu bənddir.

A variantı 13 sayılı test tapşırığı

B variantı 16 sayılı test tapşırığı

C variantı 18 sayılı test tapşırığı

D variantı 11 sayılı test tapşırığı

В каком слове буква я обозначает два звука?

A) мягкость B) ячмень C) десять

D) тяжёлый E) всякий

Standart: 5 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: Fonetika

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş sözlər arasında *“я”* hərfinin iki səs ilə ifadə olunduğu sözü seçmək tələb olunur. *“Ячмень”* sözündə qeyd olunan hərф sözün əvvəlində gəlidiyi üçün iki səs ifadə edir. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı *“ячмень”* qeyd olunduğu bənddir.

A variantı 14 sayılı test tapşırığı

B variantı 12 sayılı test tapşırığı

C variantı 8 sayılı test tapşırığı

D variantı 18 sayılı test tapşırığı

Укажите лишнее слово.

A) тигр B) волк C) заяц

D) обезьяна E) рыба

Standart: 5-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

Bölmə: Leksikologiya (isim)

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş sözlərdən leksik-semantik mənasına əsasən artıq olanı seçmək tələb olunur. Verilmiş sözlərin leksik mənalарına nəzər saldıqda, *“тигр, волк, обезьяна, заяц”* isimləri quruluqda yaşayan heyvanların adı olduğunu qeyd edə bilirik. *“Рыба”* (balıq) isə su heyvanı olduğu üçün, test tapşırığının doğru cavabı *“рыба”* olan bənddir.

A variantı 15 sayılı test tapşırığı

B variantı 15 sayılı test tapşırığı

C variantı 15 sayılı test tapşırığı

D variantı 21 sayılı test tapşırığı

Составьте текст.

1. Сегодня в галерее хранится более двух тысяч картин.

2. Это одна из крупнейших картинных галерей столицы Англии.

3. Лондонская Национальная галерея знаменита на весь мир.

4. В их число входят произведения великих художников мира.

A) 2, 4, 1, 3 B) 4, 3, 2, 1 C) 3, 2, 1, 4

D) 2, 3, 4, 1 E) 3, 4, 1, 2

Standart: 7- 3.1.3. Mətnin tərkib hissələri arasındakı məntiqi ardıcılığı müəyyən edir.

Bölmə: Sintaksis

İzah: Bu test tapşırığında mətnin tərkib hissələri arasındakı məntiqi ardıcılığı müəyyən etmək tələb olunur. Verilmiş cümlələrə nəzər saldıqda

“Лондонская Национальная галерея знаменита на весь мир” (London Milli qalereyası dünyada tanınmışdır) cümləsinin birinci işlənməsi məqsəduyğun sayılır. Daha sonra “Это одна из крупнейших картинных галерей столицы Англии” (İngiltərənin ən böyük rəsm qalereyalarından biridir); “Сегодня в галерее хранится более двух тысяч картин” (Bu gün qalereyada iki mindən çox rəsm əsəri saxlanılır) və “В их число входят произведения великих художников мира” (Onların arasında tanınmış dünya rəssamlarının əsərləri var) cümlələrin verilməsi düzgün olardı. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı 3, 2, 1, 4 ardıcılığı olan bənddir.

A variantı 16 sayılı test tapşırığı

B variantı 18 sayılı test tapşırığı

C variantı 22 sayılı test tapşırığı

D variantı 12 sayılı test tapşırığı

Укажите пары синонимов.

1. чёткий – ясный
2. удачный – успешный
3. горький – сладкий
4. высокий – низкий
5. редкий – частый
6. дешёвый – дорогой

A) 3, 4 B) 1, 2 C) 4, 5, 6 D) 2, 3, 5 E) 1, 6

Standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

Bölmə: Sinonimlər (sözün mənası)

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş sifətlər arasında mənaça yaxın olan sifətləri (sinonimləri) seçmək tələb olunur. Bu sifətlər içərisindən “чёткий” və “ясный” sifətləri “dəqiq, aydın” mənasını verir; “удачный” və “успешный” sifətlərinin hər ikisi isə “uğurlu” demək olduğu üçün test tapşırığının doğru cavabı 1 və 2 sayılı sifətlərin olduğu bənddir. Digər bəndlərdə verilən sözlər isə bir-birinə əks olan mənanı bildirir.

A variantı 17 sayılı test tapşırığı

B variantı 7 sayılı test tapşırığı

C variantı 16 sayılı test tapşırığı

D variantı 16 sayılı test tapşırığı

Выберите правильный вариант.

Здание принадлежало нефтян... миллионер... Гаджи Зейналабдину Тагиеву и его семье...

- A) -ого, -е, -ей B) -ому, -у, -ю C) -ому, -у, -е
D) -ым, -ом, -е E) -ого, -а, -я

Standart: 11- 4.1.3. Orfoqrafiya qaydalarına əməl edir

Bölmə: Orfoqrafiya

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq üçün sifət və isimlərin düzgün formada istifadə edilməsi tələb olunur. Verilmiş cümlədə: Принадлежало (кому?) Дательный падеж) миллионеру в семье. Миллионеру (какому?) нефтяному olduğda, test tapşırığının doğru cavabı -ому, -у, -е ardıcılığı olan bənddir.

A variantı 18 sayılı test tapşırığı

B variantı 20 sayılı test tapşırığı

C variantı 10 sayılı test tapşırığı

D variantı 22 sayılı test tapşırığı

Выберите правильный вариант.

Известная певица азербайджанской оперы Шовкет Мамедова окончила музыкальное училище в 1910 ...

A) год B) годом C) году D) года E) годов
Standart: 7-3.1.1. Söz və söz birləşmələrinin morfoloji xüsusiyyətlərinə görə qruplaşdırır; 11-4.1.3. Orfoqrafiya qaydalarına əməl edir.

Bölmə: Morfologiya, orfoqrafiya

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq üçün “год” sözünün düzgün formada işlədilməsi tələb olunur. Verilmiş cümlədə: “Известная певица азербайджанской оперы Шовкет Мамедова окончила музыкальное училище в 1910 ...”. “Год” sözü “zody” formasında yazılmalıdır. Beləliklə, “zody” qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 19 sayılı test tapşırığı

B variantı 19 sayılı test tapşırığı

C variantı 7 sayılı test tapşırığı

D variantı 13 sayılı test tapşırığı

Составьте диалог.

1. Потому что там особый климат: очень тепло и почти не бывает зимы.
 2. Самир, ты из Астарты?
 3. Я хотел узнать, почему Астара считается субтропической зоной?
 4. А что там выращивают?
 5. Да, Октай, я там родился.
 6. Чай, овощи, цитрусовые.
- A) 2, 3, 1, 5, 4, 6 B) 2, 5, 3, 1, 4, 6
C) 2, 5, 6, 1, 3, 4 D) 3, 1, 4, 6, 5, 2
E) 3, 4, 6, 1, 5, 2

Standart: 6-4.1.1. Verilmiş cümlələr əsasında kiçikhəcmli mətnlər qurur.

Bölmə: Mətn. Dialoq.

İzah: Bu test tapşırığında dialoqu qurmaq üçün bir sıra cümlələrin ardıcılığını müəyyən etmək lazımdır. Verilmiş cümlələrə nəzər saldıqda “Самир, ты из Астарты?” (Samir, sən Astaradansan?) cümləsinin birinci işlənməsi məqsəduyğundur. Bu sualın cavabı “Да, Октай, я там родился” (Bəli, Oktay, mən orada doğulmuşam) məntiqlidir. Daha sonra, “Я хотел узнать, почему Астара считается субтропической зоной?” (Bilmək istərdim ki, niyə Astara subtropik bölgə hesab olunur?), “Потому что там особый климат: очень тепло и почти не бывает зимы” (Çünki orada çox isti olur və demək olar ki, qış olmayır), “А что там выращивают?” (Bəs orada nə becərilir?) və “Чай, овощи, цитрусовые” (Çay, tərəvəz və sitruslar) dialoqda cümlələrin verilməsində ardıcılıq qorunmalıdır. Beləliklə, 2, 5, 3, 1, 4, 6 qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 20 sayılı test tapşırığı
B variantı 13 sayılı test tapşırığı
C variantı 13 sayılı test tapşırığı
D variantı 9 sayılı test tapşırığı

Укажите **лишние** слова в логическом ряду.

1. тренер
2. волейбол
3. плавание
4. футбол
5. спортсмен
6. гимнастика

A) 2, 5 B) 1, 5 C) 1, 6 D) 3, 6 E) 2, 4

Standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

Bölmə: Leksikologiya

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş sözlər arasında leksik-semantik mənasına əsasən artıq olanı seçmək tələb olunur. Verilmiş sözlərin leksik mənaalarına nəzər saldıqda, “**волейбол** (voleybol), **плавание** (üzgüçülük), **футбол** (futbol), **гимнастика**” (gimnastika) isimlərinin idman növlərinin adları olduğunu görmək olar. “**Тренер**” (məşqçi) və “**спортсмен**” (idmançı) sözləri isə idmanla məşğul olan insanların adlarını bildirir. Beləliklə, “**тренер**” və “**спортсмен**” sözləri olan bəndlər doğru cavab sayılır.

A variantı 21 sayılı test tapşırığı
B variantı 8 sayılı test tapşırığı
C variantı 19 sayılı test tapşırığı
D variantı 7 sayılı test tapşırığı

Слово **вежливость** означает

- A) распространение значений
- B) отсутствие желания действовать
- C) активное участие в беседе
- D) проявление хорошего тона
- E) очень близкие отношения

Standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

Bölmə: Leksikologiya

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş “**вежливость**” (nəzakətlilik) sözünün leksik mənasını müəyyən etmək tələb olunur. Verilmiş sözün leksik mənası “**проявление хорошего тона**” (ədab qaydalarını gözləmə) hesab edilir. Digər bəndlərdə verilən izahlar “распространение значений” (mənaaların paylanması), “отсутствие желания действовать” (hərəkət etməyə həvəsin olmaması), “активное участие в беседе” (söhbətdə fəal iştirak) və “очень близкие отношения” (çox yaxın münasibətlər) doğru deyil. Beləliklə, “проявление хорошего тона” olan bənd **doğru cavabdır**.

A variantı 22 sayılı test tapşırığı
B variantı 11 sayılı test tapşırığı
C variantı 12 sayılı test tapşırığı
D variantı 20 sayılı test tapşırığı

Выберите правильный вариант.

Поэт

1. известный, знаменитый
2. популярный, человеческий
3. выдающийся, современный
4. светлый, известный

A) 1, 3 B) 3, 4 C) 1, 4 D) 2, 3 E) 2, 4

Standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: Sifət

İzah: Bu test tapşırığında “**поэт**” sözünün hansı sifətlərlə istifadə edilə bilməsi tələb edilir. Birinci və üçüncü bəndlərdə verilən “**известный, знаменитый**” və “**выдающийся, современный**” sözləri ilə “**поэт**” sözü istifadə edilə bilər. İkinci bənddə isə olan “**популярный**” sifəti ilə “**поэт**” sözü işlənə bilər, “**человеческий**” sifəti ilə işlənə bilməz; dördüncü bənddə isə “**поэт**” sözü “**светлый**” sifəti ilə işlənə bilməz, “**известный**” sözü ilə isə işlənə bilər. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı 1 və 3** qeyd olunduğu bəndlərdir.

Прочитайте текст и выполните задания 23 – 30.

Русские народные сказки знакомят читателя с волшебными созданиями, которые обладают невероятными способностями. Одним из таких персонажей является Жар-птица, внешне напоминающая павлина.

Жар-птица пьёт живую воду и питается яблоками, которые дарят ей вечную молодость, бессмертие и красоту. А волшебные песни этой сказочной птицы сопровождаются появлением молний и жемчужин из её клюва.

Хвост Жар-птицы состоит из перьев, которые излучают яркий свет. В тёмное время суток свет от её хвоста заменяет тысячи источников освещения, поэтому Жар-птица считается символом огня. Обладать ею могут только смелые люди, которые убеждены, что эта птица приносит счастье и удачу.

В древности существовало поверье, что пение Жар-птицы может исцелить от болезней и подарить долгие годы жизни хозяину. Поэтому многие мечтали поймать Жар-птицу и посадить её в клетку. Но даже золотая клетка не привлекает Жар-птицу, привыкшую к свободе и независимости. Как и любая птица, она боязлива и недоверчива. Но при этом – крайне любопытна!

Жар-птица почти ничего не боится, так как она бессмертна. Завладеть ею очень сложно, так как она излучает жар и способна нанести рану. Сказочные герои ухитряются поймать птицу, положив в клетку её любимое лакомство – волшебные яблоки. Трёх плодов достаточно, чтобы Жар-птица попала в клетку.

A variantı 23 sayılı test tapşırığı
B variantı 24 sayılı test tapşırığı
C variantı 23 sayılı test tapşırığı
D variantı 24 sayılı test tapşırığı

Укажите основную мысль текста.

- A) Жар-птица внешне напоминает павлина.
- B) Жар-птица – это существо, которое обладает невероятными способностями.
- C) Волшебная птица ничего не боится, потому что она бессмертна.
- D) Сказочные герои стараются всеми силами завладеть Жар-птицей.
- E) Русские народные сказки знакомят читателя с волшебными созданиями.

Standart: 7-3.1.4. Mətndəki əsas fikri müəyyən edir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və mətnin əsasən nədən bəhs etdiyi soruşulur. Verilmiş variantlardan “Жар-птица внешне напоминает павлина”, “Волшебная птица ничего не боится, потому что она бессмертна”, “Сказочные герои стараются всеми силами завладеть Жар-птицей” və “Русские народные сказки знакомят читателя с волшебными созданиями” fikirləri mətnə verilsə də, mətnin əsas məzmununu ifadə etmirlər. Mətnə, əsasən, adı çəkilən quşun qeyri-adi bacarıqlara malik olmasından bəhs edildiyi üçün test tapşırığının **doğru cavabı** “Жар-птица – это существо, которое обладает невероятными способностями” olan bənddir.

A variantı 24 sayılı test tapşırığı

B variantı 25 sayılı test tapşırığı

C variantı 24 sayılı test tapşırığı

D variantı 25 sayılı test tapşırığı

Какое утверждение **не соответствует** содержанию текста?

- A) Хвост Жар-птицы светится в темноте.
- B) Жар-птица привыкла к свободе и независимости.
- C) Жар-птица считается символом вечности.
- D) Жар-птица может нанести рану человеку.
- E) Жар-птица боязлива и недоверчива.

Standart: 8 – 3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: Bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş yanlış fikri təyin etmək tələb olunur. Bəndlərdə qeyd olunan “Хвост Жар-птицы светится в темноте”, “Жар-птица привыкла к свободе и независимости”, “Жар-птица может нанести рану человеку” və “Жар-птица боязлива и недоверчива” fikirləri mətnə verilmişdir. “Жар-птица считается символом вечности”, yəni, quş əbədlilik simvolu sayılır, lakin mətnə əsasən adı çəkilən quş od simvolu sayıldığı üçün test tapşırığının **doğru cavabı** “Жар-птица считается символом вечности” olan bənddir.

A variantı 25 sayılı test tapşırığı

B variantı 26 sayılı test tapşırığı

C variantı 26 sayılı test tapşırığı

D variantı 23 sayılı test tapşırığı

Определите правильный ответ на вопрос “Как сказочные герои могут поймать Жар-птицу?”

- A) Используя волшебные слова.
- B) Положив в клетку три яблока.
- C) Рассыпав по клетке жемчуг.
- D) При помощи чудесного пения.
- E) Привлекая её ярким светом.

Standart: 5-3.1.4. Mətnin məzmununa uyğun suallara cavab verir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətnə əsasən verilən sualın doğru cavabını tapmaq tələb olunur. Verilmiş sualda nəgил qəhrəmanları quşu necə tuta bilərlər soruşulur. Mətnin sonunda bu sualın cavabını tapmaq mümkündür: “Сказочные герои ухитряются поймать птицу, положив в клетку её любимое лакомство – волшебные яблоки. Трёх плодов

достаточно, чтобы Жар-птица попала в клетку” Bu cümlələrdən aydın olur ki, test tapşırığının **doğru cavabı** “Положив в клетку три яблока” olan bənddir.

A variantı 26 sayılı test tapşırığı

B variantı 23 sayılı test tapşırığı

C variantı 25 sayılı test tapşırığı

D variantı 26 sayılı test tapşırığı

Дополните предложение информацией из текста “Смелые герои хотят обладать Жар-птицей потому, что ...”.

- A) она приносит удачу и счастье
- B) её перья излучают свет
- C) у неё есть золотая клетка
- D) из её клюва появляются жемчужины
- E) она пьёт живую воду

Standart: 8- 3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətnə əsasən cümlənin düzgün sonluğunu tapmaq tələb olunur. Verilmiş yarımcıq cümləni tamamlamaq üçün mətndəki cümləyə nəzər yetirmək lazımdır: “Обладать ею могут только смелые люди, которые убеждены, что эта птица приносит счастье и удачу”. Buradan aydın olur ki, səadət və uğur gətirən quşu yalnız cəsarətli insanlar tuta bilərlər. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** “она приносит удачу и счастье” olan bənddir.

Выполните задания номер 27 – 30 на “Листе ответов”.

A variantı 27 sayılı test tapşırığı

B variantı 27 sayılı test tapşırığı

C variantı 27 sayılı test tapşırığı

D variantı 27 sayılı test tapşırığı

Напишите синоним слова “храбрые” из текста.

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada “храбрые” sözünün mətnə sinonimini tapıb yazmaq tələb olunur. Bu test tapşırığının doğru cavabı “смелые” sözüdür.

A variantı 28 sayılı test tapşırığı

B variantı 28 sayılı test tapşırığı

C variantı 28 sayılı test tapşırığı

D variantı 28 sayılı test tapşırığı

Выпишите из текста слово, которое означает “действующее лицо в литературном произведении”.

Standart: 5- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada izahı verilmiş sözü mətnə tapıb, yazmaq tələb olunur. İzahı verilən söz “персонаж” sözüdür.

A variantı 29 sayılı test tapşırığı

B variantı 29 sayılı test tapşırığı

C variantı 29 sayılı test tapşırığı

D variantı 29 sayılı test tapşırığı

Дополните предложение информацией из текста, заменив в ответе не менее двух слов.

В древности люди верили, что ...

Standart: 8- 3.1.4. Məndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır; 9-3.1.4. Oxuduğu mətnin məzmununa münasibət bildirir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada verilmiş cümləni mətnə əsasən ən azı 2 sözü dəyişməklə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş cümləni “В древности люди верили, что волшебное пенение Жар-птицы может излечить от болезней” şəklində tamamlamaq mümkündür.

A variantı 30 saylı test tapşırığı

B variantı 30 saylı test tapşırığı

C variantı 30 saylı test tapşırığı

D variantı 30 saylı test tapşırığı

Ответьте на вопрос, выразив своё мнение не менее чем в 3-х предложениях.

Какой ваш любимый сказочный персонаж и почему?

Standart: 7- 4.1.2. Müxtəlif əşya və hadisələri təsvir edir. 9-4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır. 10-4.1.3. Cümlələri və abzasları düzgün əlaqələndirmək üçün bağlayıcı vasitələrdən istifadə edir.

İzah: Bu açıq tipli suala öz fikrini ifadə etməklə ən azı üç cümlə ilə cavab yazmaq tələb olunur. Cavab yazarkən birləşdirici vasitələrin köməyi ilə fikirləri əlaqəli və ardıcıl şəkildə ifadə etmək, fikirlər arasında məntiqi rabitəni təmin etmək, müxtəlif qrammatik forma və strukturlardan (sadə və mürəkkəb cümlələr) düzgün və yerində istifadə etməklə zaman uzlaşmasını gözləmək və mövzuya uyğun söz və söz birləşmələrindən yerində və düzgün şəkildə istifadə etmək tələb olunur. Bu suala nümunə cavab aşağıdakı kimi ola bilər:

“Мой любимый сказочный персонаж – это Тик-тык ханум. Потому что она ищет себе настоящих друзей. В поисках друзей она понимает, что красота и внешний вид не имеют значения. Главное в человеке – это верность и доброта”.

Le français

Écoutez le texte et répondez aux exercices de 1 à 6.

La Suisse est un pays d'Europe centrale. Le territoire de la Suisse est environ 41 000 km². La capitale du pays est Berne et la Suisse a près de 7 millions d'habitants. Plus de 20 % de la population sont francophones. La Suisse comporte quatre régions culturelles et linguistiques, donc quatre langues nationales : l'allemand, le français, l'italien et le romanche. Les trois premières sont les langues officielles. C'est un pays agricole, mais l'industrie est bien développée dans ce pays.

La nature de la Suisse est très belle et variée. Il y a des montagnes couvertes de neige. 60 % de son territoire sont occupés par les montagnes. Le tourisme est une tradition du pays. Le climat permet de faire du ski en été dans les montagnes. Les alpinistes de tous les pays visitent souvent la Suisse. La Suisse a un climat agréable et très bon du point de vue médical.

A variantı 1 saylı test tapşırığı

B variantı 3 saylı test tapşırığı

C variantı 1 saylı test tapşırığı

D variantı 2 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne réponse.

Par quoi la plupart du territoire de la Suisse sont-ils occupés ?

- A) Par un climat agréable
- B) Par les montagnes
- C) Par la population romanche
- D) Par une ville
- E) Par les rivières

Standart: 6 - 1.1.1. Müraciətlər zamanı sualları cavablandırır.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş suala mətnə əsasən cavab yazmaq tələb olunur. “60 % de son territoire sont occupés par les montagnes.” cümləsinə əsasən test tapşırığında “par les montagnes” qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 2 saylı test tapşırığı

B variantı 2 saylı test tapşırığı

C variantı 3 saylı test tapşırığı

D variantı 1 saylı test tapşırığı

Dans le texte il s'agit ...

- A) des traditions
- B) de l'agriculture
- C) des langues officielles
- D) des pays francophones
- E) de la Suisse

Standart: 7- 1.1.2. Dinlədiyi məndəki əsas fikri müəyyən edir.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Məndə əsasən nədən bəhs olunduğu soruşulur. Burada “de l'agriculture”, “des traditions”, “des langues officielles” və “des pays francophones” fikirləri barədə bəzi məlumatlar verilsə də, mətn əsasən İsveçrə haqqındadır. Bu səbəbdən də, test tapşırığında “de la Suisse” qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 3 saylı test tapşırığı

B variantı 1 saylı test tapşırığı

C variantı 2 saylı test tapşırığı

D variantı 3 saylı test tapşırığı

Choisissez l'idée correcte.

- A) La Suisse comporte cinq régions.
- B) Le tourisme a peu de rôles dans le pays.
- C) On utilise seulement deux langues en Suisse.
- D) La Suisse a près de 7 millions d'habitants.
- E) Près de 40 % de la population sont les francophones.

Standart: 10- 1.1.2. Dinlədiyi məndəki fakt və hadisələri qruplaşdırır, ümumiləşdirmələr aparır.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir və mətnə əsasən doğru fikrin seçilməsi tələb olunur. Verilən fikirlərdən “Le tourisme a peu de rôles dans le pays.” doğru deyil, çünki bu ölkədə turizm ölkənin ənənəsinə çevrilmişdi. “La Suisse comporte cinq régions.” fikri də doğru deyil, çünki mətnə əsasən İsveçrə 4 regiondan ibarət idi. “On utilise seulement deux langues en Suisse.” fikri də doğru deyil, çünki burada 4 dil istifadə edilirdi. “Près de 40 % de la

population sont les francophones. ” fikri də doğru deyil, çünki burada əhalinin 20 faizi fransız dilli idi.
“La Suisse a près de 7 millions d’habitants. ” qeyd olunan bənd isə doğru cavabdır.

Faites les exercices de 4 à 6 sur
“La feuille de réponses”.

A variantı 4 sayılı test tapşırığı

B variantı 4 sayılı test tapşırığı

C variantı 4 sayılı test tapşırığı

D variantı 4 sayılı test tapşırığı

Complétez par écrit.

En Suisse le climat permet de

Standart: 7-1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş cümləni dinləmə mətninə əsasən tamamlamaq tələb olunur. Burada verilmiş yarımçıq cümlə mətnə *“En Suisse le climat permet de faire du ski en été dans les montagnes.”* kimidir. Buna görə də test tapşırığında *“faire du ski dans les montagnes”*, *“faire du ski”*, *“faire du ski en été”* cavablardan hər biri doğrudur.

A variantı 5 sayılı test tapşırığı

B variantı 5 sayılı test tapşırığı

C variantı 5 sayılı test tapşırığı

D variantı 5 sayılı test tapşırığı

Répondez par écrit.

Combien de langues nationales y a-t-il en Suisse?

Standart: 6-1.1.1. Müraciətlər zamanı sualları cavablandırır.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilən suala mətnə əsasən cavab yazmaq tələb olunur. Sualın doğru cavabı *“La Suisse comporte quatre régions culturelles et linguistiques, donc quatre langues nationales.”* cümləsində verilmişdir. Buna görə də test tapşırığında *“quatre langues”* və ya *“4 langues”* doğru cavablardır.

A variantı 6 sayılı test tapşırığı

B variantı 6 sayılı test tapşırığı

C variantı 6 sayılı test tapşırığı

D variantı 6 sayılı test tapşırığı

Écrivez un adjectif qui caractérise le mot « la nature ».

Standart: 7-1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Mətnə əsasən *“la nature”* ismini ifadə edən sifəti yazmaq tələb olunur. Mətnə *“La nature de la Suisse est très belle et variée”* cümləsinə əsasən test tapşırığında *“belle”* və ya *“variée”* sifətlərdən hər biri doğru cavabdır.

A variantı 7 sayılı test tapşırığı

B variantı 22 sayılı test tapşırığı

C variantı 18 sayılı test tapşırığı

D variantı 22 sayılı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.

Isabelle ... descendue dans la salle à manger. Elle ... trouvé toute la famille là.

A) est, est

B) as, est

C) a, est

D) est, a

E) a, a

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Feilin zaman formaları

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümlələrə müvafiq zaman formalarını əlavə etməklə tamamlamaq tələb olunur. Burada verilmiş cümlələr mürəkkəb keçmiş zamanda olan sadə cümlələrdir. Testdəki *“descendre”* feili *“être”* köməkçi feili ilə, *“trouver”* feili isə *“avoir”* köməkçi feili ilə təsrif olunduğuna görə tapşırıqda *“est, a”* qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 8 sayılı test tapşırığı

B variantı 18 sayılı test tapşırığı

C variantı 12 sayılı test tapşırığı

D variantı 14 sayılı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.

Ces journaux sont à nous, ce sont ... journaux.

A) tes B) nos C) leurs D) vos E) mes

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Mənsubiyyət sifətləri

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq mənsubiyyət sifəti ilə tamamlamaq tələb olunur. Burada *“journaux”* sözünün hansı şəxsə aid olduğunu seçmək tələb olunur. *“Ces journaux sont à nous”* cümləsinin mənasından aydın olur ki, *“nos”* mənsubiyyət sifətinin qeyd olunduğu bənd doğru cavabdır.

A variantı 9 sayılı test tapşırığı

B variantı 15 sayılı test tapşırığı

C variantı 15 sayılı test tapşırığı

D variantı 20 sayılı test tapşırığı

Complétez.

... du sport le matin elle fait un régime pour maigrir.

A) Faire

B) Fera

C) Faisant

D) Fait

E) En faisant

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Feilin təsriflənməyən formaları.

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni feilin müvafiq formaları ilə tamamlamaq tələb olunur. Feili bağlama tərz-i-hərəkət zərflili funksiyasında işlənərək cümlənin əvvəlində və ya sonunda gələ bilər. Bu cümlə mənasına uyğun olaraq tərz-i-hərəkət anlayışı tələb etdiyi üçün, test tapşırığında *“en faisant”* qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 10 sayılı test tapşırığı

B variantı 20 sayılı test tapşırığı

C variantı 13 sayılı test tapşırığı

D variantı 13 sayılı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.

Voilà nos amis; nous ... présentons les cartes d’invitation pour la soirée de dimanche.

A) leur

B) la

C) lui

D) le

E) les

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Əvəzlilik

İzah: Bu test tapşırığında cümləni müvafiq əvəzliliklə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş *“Nous ... présentons les cartes d’invitation pour la soirée de dimanche”* cümləsinin mənasından asılı olaraq vasitəli tamamlıq rolunda işlənən əvəzlilik seçmək

lazımdır. "Nos amis" cəmdə olduğuna görə test tapşırığında "leur" vasitəli tamamlıq kimi işlənən əvəzliyin qeyd olunduğu bənd doğru cavabdır.

A variantı 11 sayılı test tapşırığı

B variantı 9 sayılı test tapşırığı

C variantı 8 sayılı test tapşırığı

D variantı 7 sayılı test tapşırığı

Choisissez la série des propositions impersonnelles.

1. Il faut que vous fassiez ce travail aujourd'hui.
2. Il a fait son travail et il est rentré chez lui.
3. Il y a des gens qui travaillent la nuit.
4. Il est tard, finissez votre travail et rentrez chez vous.
5. Il a fini son travail très tard et il est rentré chez lui à 8 heures du soir.

- A) 4, 5 B) 1, 3, 4 C) 3, 4, 5
D) 1, 4, 5 E) 2, 3

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələrin qrammatik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: Şəxssiz feillər və şəxssiz cümlələr
İzah: Test tapşırığında şəxssiz cümlələri seçmək tələb olunur. Şəxssiz cümlələrin mübtədası "il" üçüncü şəxs əvəzliyi ilə ifadə olunur, amma bu əvəzlik heç bir real şəxs və ya əşya bildirmir. Bu əvəzlik qrammatik baxımdan formal mübtəda funksiyasını yerinə yetirir. Şəxssiz cümlələrin xəbəri həmişə üçüncü şəxsin təkində olur. Verilmiş test tapşırığında zaman əlaqəsi bildirən "Il est tard", modal çalarları bildirən "Il faut que", mövcudiyyət bildirən "Il y a des gens" şəxssiz cümlələri və ifadəsi işlənmişdir. Buna görə də "1, 3, 4" qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 12 sayılı test tapşırığı

B variantı 14 sayılı test tapşırığı

C variantı 21 sayılı test tapşırığı

D variantı 21 sayılı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.

Elle veut prendre un livre pour lire. Elle va ...

- A) à l'usine B) au musée
C) à l'hôpital D) chez le médecin
E) à la bibliothèque

Standart: 6- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: Leksika

İzah: Birinci cümlənin mənasına uyğun olaraq növbəti cümlənin sonluğunu seçmək tələb olunur. Burada "O, oxumaq üçün kitab götürmək istəyir." Buna görə "à la bibliothèque" qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 13 sayılı test tapşırığı

B variantı 11 sayılı test tapşırığı

C variantı 20 sayılı test tapşırığı

D variantı 8 sayılı test tapşırığı

Choisissez la bonne question.

– ...

– Il y a huit jours.

- A) Quand êtes-vous arrivés à Bakou ?
B) Qu'est-ce que vous avez vu à Bakou ?
C) Pourquoi êtes-vous arrivés à Bakou ?
D) Qu'avez-vous fait à Bakou ?

E) Comment êtes-vous arrivés à Bakou ?
Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələrin qrammatik-semantik mənasını fərqləndirir

Bölmə: Sintaksis

İzah: Test tapşırığında verilən cavabın mənasına uyğun sual cümləsini seçmək tələb olunur. "Il y a huit jours" (Şəkkiz gündür.) cavabına uyğun sual cümləsi "Quand êtes-vous arrivés à Bakou ?" (Siz nə vaxt Bakıya gəlmisiniz?) olduğundan "Quand êtes-vous arrivés à Bakou ?" qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 14 sayılı test tapşırığı

B variantı 19 sayılı test tapşırığı

C variantı 7 sayılı test tapşırığı

D variantı 17 sayılı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.

Cette place est-elle libre? Puis-je ... ici?

- A) me dépêcher B) m'ennuyer C) me réveiller
D) m'asseoir E) me lever

Standart: 6- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: Feil. Modal feillər və pronominal feillər

İzah: Bu test tapşırığında cümlə müvafiq modal feil ilə verilmişdir. Modal feildən sonra işlənən feilin məsdərdə olmasını nəzərə alaraq, cümlənin mənasına uyğun pronominal feili seçmək tələb olunur. Mənaya uyğun "m'asseoir" qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 15 sayılı test tapşırığı

B variantı 21 sayılı test tapşırığı

C variantı 11 sayılı test tapşırığı

D variantı 19 sayılı test tapşırığı

Choisissez l'intrus.

- A) l'océan B) la mer C) la rivière
D) la ville E) le fleuve

Standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: Leksika

İzah: Sözlərin mənasından asılı olaraq digərlərinə uyğun olmayan bəndi seçmək tələb olunur. Burada "l'océan", "la mer", "le fleuve", "la rivière" su anlayışları bildirən sözlərdir, "la ville" isə bunlardan fərqlənir. Buna görə də test tapşırığında "la ville" qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 16 sayılı test tapşırığı

B variantı 13 sayılı test tapşırığı

C variantı 14 sayılı test tapşırığı

D variantı 18 sayılı test tapşırığı

«Oh! Que de monde dans la cantine!» veut dire:

- A) Il y a beaucoup de monde dans la cantine.
B) Il y a peu de monde dans la cantine.
C) Il n'y a qu'une personne dans la cantine.
D) Il n'y a pas beaucoup de monde dans la cantine.
E) On ne voit personne dans la cantine.

Standart: 9-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə izah edir.

Bölmə: Sinonimlər

İzah: Test tapşırığında «Oh! Que de monde dans la cantine!» cümləsi ilə eyni mənada olan fikri seçmək

tələb olunur. Bu cümlə nida cümləsidir və yeməxanada nə qədər çox insanın olduğunu vurğulayır. Mənəyə əsasən "Il y a beaucoup de monde dans la cantine." qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 17 sayılı test tapşırığı

B variantı 7 sayılı test tapşırığı

C variantı 17 sayılı test tapşırığı

D variantı 11 sayılı test tapşırığı

Choisissez la forme passive de la phrase donnée.

On a découvert un nouveau médicament.

- A) Un nouveau médicament était découvert.
- B) Un nouveau médicament a été découvert.
- C) On doit découvrir un nouveau médicament.
- D) On va découvrir un nouveau médicament.
- E) Un nouveau médicament est découvert.

Standart: 9-4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.

Bölmə: Məchul növ

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümlənin məchul növdə doğru variantını tapmaq tələb olunur. Cümləni məlum növdən məchul növə çevirərkən vasitəsiz tamamlıq mübtədaya çevrilir, mübtəda isə məchul növün tamamlığına çevrilir. Amma testdəki mübtəda "on" qeyri-müəyyən şəxs əvəzliyi ilə ifadə olunduğuna görə məchul növ tamamlıqsız işlənir. Məlum növdə verilmiş cümlə mürəkkəb keçmiş zamanda, yəni "passé composé"-də olduğu üçün məchul növdə "être" feili də mürəkkəb keçmiş zamanda işlənməlidir. Beləliklə "Un nouveau médicament a été découvert." cümləsinin qeyd olunduğu bənd doğru cavabdır.

A variantı 18 sayılı test tapşırığı

B variantı 16 sayılı test tapşırığı

C variantı 10 sayılı test tapşırığı

D variantı 16 sayılı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.

Mon cousin a beaucoup ... amis.

- A) du B) des C) d' D) l' E) les

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Artikl

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq artiklla tamamlamaq tələb olunur. Fransız dilində cəm isimlərin qarşısında həm qeyri-müəyyən, həm də müəyyənlik bildirən artikllər cəm halda işlənməlidir. Əgər cəmdə olan ismin qarşısında "beaucoup" miqdar bildirən söz işlənibsə, cəmdə olan ismin artikli "de" və ya "d" ilə əvəz edilməlidir. Verilmiş cümlədə "amis" ismi saillə başladıqına görə "de" əvəzinə "d" yazılmalıdır. Buna görə də test tapşırığında "d" qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 19 sayılı test tapşırığı

B variantı 17 sayılı test tapşırığı

C variantı 22 sayılı test tapşırığı

D variantı 15 sayılı test tapşırığı

Complétez le dialogue.

- Tu connais cette jeune fille ?
- Oui, je la connais, elle est ...

- A) turc B) chinois C) espagnol

D) portugaise E) anglais

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələrin qrammatik-semantik mənasını fərqləndirir

Bölmə: Sifət

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq üçün müvafiq sifəti seçmək tələb olunur. Burada milliyyət bildirən sifəti seçmək üçün onun aid olduğu şəxsin cinsinə diqqət etmək lazımdır. Verilmiş cümlədə də "elle" şəxs əvəzliyi qadın cinsində olduğu üçün test tapşırığında "portugaise" qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 20 sayılı test tapşırığı

B variantı 10 sayılı test tapşırığı

C variantı 19 sayılı test tapşırığı

D variantı 12 sayılı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.

Paul habite près de l'école. Il y va toujours ... pied.

- A) sur B) en C) à D) avec E) de

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Sözlözü

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni buraxılmış sözlözü ilə tamamlamaq tələb olunur. "Aller à pied" "harasa piyada getmək" kimi tərcümə edildiyinə görə test tapşırığında "à" sözlözü qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 21 sayılı test tapşırığı

B variantı 12 sayılı test tapşırığı

C variantı 16 sayılı test tapşırığı

D variantı 9 sayılı test tapşırığı

Choisissez la variante qui convient à "893".

- A) huit cent quatre-vingt-treize
- B) huit cent quatre-vingt-deux
- C) huit cent soixante-trois
- D) huit cent soixante-treize
- E) huit cent quatre-vingt-trois

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Say

İzah: Test tapşırığında rəqəmlə verilmiş sayın qarşılığı olan müvafiq cavabı seçmək tələb olunur. Bu test tapşırığında "huit cent quatre-vingt-treize" qeyd olunan bənd doğru cavabdır.

A variantı 22 sayılı test tapşırığı

B variantı 8 sayılı test tapşırığı

C variantı 9 sayılı test tapşırığı

D variantı 10 sayılı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.

Ma soeur chante bien les chansons françaises, mais Marie chante ... que les autres.

- A) mal B) mieux C) meilleur
- D) bien E) beaucoup

Standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin qrammatik-semantik mənasını fərqləndirir

Bölmə: Zərf

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cavablardan aydın olur ki, cümlənin mənasına uyğun sifət və ya zərf seçmək tələb olunur. Bu cümlədə "que" hissəciyi

olduğuna görə həm sifət, həm də zərflə müqayisə dərəcəsində işlənməlidir. Burada hərəkətin tərzini müqayisə olunduğuna görə sifətin müqayisə dərəcəsi deyil (**meilleur**), zərfin müqayisə dərəcəsi işlənməlidir. Beləliklə, test tapşırığında “**mieux**” zərflə qeyd olunan bənd **doğru cavabdır**.

**Lisez le texte et répondez
aux exercices de 23 à 30.**

Lyon est la troisième grande ville de la France après Paris et Marseille. Elle se trouve au sud-est de la France. Lyon, comme Paris, est formé des quartiers. Chacun des quartiers a une structure particulière. Le vieux Lyon, ou le quartier Saint-Jean, se trouve au bas de la colline de Fourvière. La partie située entre le Rhône et la Saône est le centre de la vie lyonnaise. C'est un lieu très animé où il y a une grande circulation, des boutiques et des monuments historiques.

Beaucoup d'hommes célèbres y sont nés. Parmi eux on peut nommer le mécanicien Jacquard et le grand physicien Ampère.

Lyon est la capitale mondiale de la gastronomie. Paul Bocuse, le célèbre cuisinier originaire de Lyon est élu comme meilleur cuisinier du XXe siècle. Lyon est célèbre par son industrie de soie et de coton, puis les industries chimiques, la métallurgie et la construction des automobiles et des moteurs d'avions. La ville joue un rôle international par ses grands marchés qui attirent les commerçants du monde entier. Lyon accueille plus de 125 000 étudiants, dont environ 13 % sont étrangers.

A variantı 23 sayılı test tapşırığı

B variantı 26 sayılı test tapşırığı

C variantı 23 sayılı test tapşırığı

D variantı 26 sayılı test tapşırığı

Quels mots peuvent remplacer eux souligné dans le texte.

- A) la grande circulation
- B) les grands physiciens
- C) les hommes célèbres
- D) les monuments historiques
- E) le centre de la ville

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətinə görə fərqləndirir.

İzah: Bu test tapşırığında fərqləndirilmiş “**eux**” vurğulu şəxs əvəzliyinin məndəki hansı sözü əvəz etdiyini tapmaq lazımdır, bunun üçün əvvəlki cümləyə diqqət edilməlidir. “**Beaucoup d'hommes célèbres y sont nés. Parmi eux on peut nommer le mécanicien Jacquard et le grand physicien Ampère.**” Bu cümlədən göründüyü kimi “**les hommes célèbres**” qeyd olunan bənd **doğru cavabdır**.

A variantı 24 sayılı test tapşırığı

B variantı 24 sayılı test tapşırığı

C variantı 24 sayılı test tapşırığı

D variantı 24 sayılı test tapşırığı

Choisissez l'idée principale du texte.

- A) La colline de Fourvière
- B) Paris et de ses curiosités
- C) La troisième grande ville de la France

D) Les commerçants du monde entier

E) Le célèbre mécanicien Jacquard

Standart: 7-3.1.4. Məndəki əsas fikri müəyyən edir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətnin əsas fikrini seçmək tələb olunur. Burada “**Paris et de ses curiosités**”, “**Les commerçants du monde entier.**”, “**Le célèbre mécanicien Jacquard**” və “**La colline de Fourvière**” barədə məlumat verilsə də, mətnin əsas fikri Fransanın 3-cü böyük şəhəri olan İsveçrədən bəhs edilməsidir. Bu səbəbdən də, test tapşırığında “**La troisième grande ville de la France**” qeyd olunan bənd **doğru cavabdır**.

A variantı 25 sayılı test tapşırığı

B variantı 25 sayılı test tapşırığı

C variantı 26 sayılı test tapşırığı

D variantı 25 sayılı test tapşırığı

Choisissez la réponse correcte.

Comment est la structure des quartiers de Lyon ?

A) Les quartiers de Lyon ne se distinguent pas.

B) Les quartiers de Lyon sont ordinaires.

C) Tous les quartiers de Lyon ont la même apparence.

D) Les quartiers de Lyon sont modernes.

E) Chaque quartier de cette ville a une architecture spécifique.

Standart: 5-3.1.4. Mətnin məzmununa uyğun suallara cavab verir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətnə əsasən verilən sualın düzgün cavabını tapmaq tələb olunur. Məndə Lionun hər bir məhəlləsinin xüsusi quruluşu olduğu qeyd olunmuşdur. Buna görə də “**Chaque quartier de cette ville a une architecture spécifique**” qeyd olunan bənd **doğru cavabdır**.

A variantı 26 sayılı test tapşırığı

B variantı 23 sayılı test tapşırığı

C variantı 25 sayılı test tapşırığı

D variantı 23 sayılı test tapşırığı

Choisissez l'idée **fausse**.

A) Le tourisme joue un grand rôle en Suisse.

B) Paul Bocuse est le meilleur mécanicien du XXe siècle.

C) Lyon possède des usines de construction des automobiles.

D) Lyon est célèbre par son industrie de soie et de coton.

E) La partie qui se trouve entre le Rhône et la Saône est le centre de la vie lyonnaise.

Standart: 8- 3.1.4. Məndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və mətnə əsasən səhv fikrin seçilməsi tələb olunur. Məndə Paul Bocuse'nin Lionun ən məşhur aşbazı olduğu qeyd olunduğu üçün, “**Paul Bocuse est le meilleur mécanicien du XXe siècle.**” cümləsinin qeyd olunduğu bənd **doğru cavabdır**.

**Faites les exercices de 27 à 30 sur
"La feuille de réponses".**

A variantı 27 sayılı test tapşırığı

B variantı 27 sayılı test tapşırığı

C variantı 27 sayılı test tapşırığı

D variantı 27 sayılı test tapşırığı

Choisissez dans le texte le mot qui a le même sens que recevoir.

Standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. "recevoir" feilinin məndəki sinonimini yazmaq tələb olunur. Tapşırığın doğru cavabı "accueillir" feilidir.

A variantı 28 sayılı test tapşırığı

B variantı 28 sayılı test tapşırığı

C variantı 28 sayılı test tapşırığı

D variantı 28 sayılı test tapşırığı

C'est un lieu où on y vend de différentes choses surtout des vêtements. Qu'est-ce que c'est ?

Standart: 5- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Oxu mətnindən izahı verilən sözü tapmaq tələb olunur. Doğru cavab: une (la) boutique, des boutiques

A variantı 29 sayılı test tapşırığı

B variantı 29 sayılı test tapşırığı

C variantı 29 sayılı test tapşırığı

D variantı 29 sayılı test tapşırığı

Complétez la phrase en utilisant au moins 2 mots qui ne figurent pas dans le texte.

Le physicien Ampère est parmi ... qui sont nées à Lyon.

Standart:

8- 3.1.4. Məndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır

9-3.1.4. Oxuduğu mətnin məzmununa münasibət bildirir.

İzah: Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Cümləni mətnə əsasən ən azı 2 sözü dəyişməklə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş cümləni " les personnes connues", " les gens connus", " les savants connus" şəklində tamamlamaq mümkündür.

A variantı 30 sayılı test tapşırığı

B variantı 30 sayılı test tapşırığı

C variantı 30 sayılı test tapşırığı

D variantı 30 sayılı test tapşırığı

Répondez à la question en exprimant votre opinion au moins 3 phrases.

Comment l'industrie influence-t-elle le développement d'une ville ?

Standart:

7- 4.1.2. Müxtəlif əşya və hadisələri təsvir edir.

9- 4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.

İzah: Bu açıq tipli suala öz fikrini ifadə etməklə ən azı üç cümlə ilə cavab yazmaq tələb olunur. Cavab yazarkən birləşdirici vasitələrin köməyi ilə fikirləri əlaqəli və ardıcıl şəkildə ifadə etmək, fikirlər

arasında məntiqi rabitəni təmin etmək, müxtəlif qrammatik forma və strukturlardan (sadə və mürəkkəb cümlələr) düzgün və yerində istifadə etməklə zaman uzlaşmasını gözləmək və mövzuya uyğun söz və söz birləşmələrindən yerində və düzgün şəkildə istifadə etmək tələb olunur. Bu suala nümunə cavab aşağıdakı kimi ola bilər:

Avec l'industrie la ville devient plus grande. La progression de l'industrie attire les gens à cette ville. Je pense que l'état financier des habitants de la ville, même du pays dépend de l'état de développement de l'industrie.

Deutsch

Hören Sie den Text und antworten

Sie auf die Fragen 1 – 6.

Marion und ihre Freundin Lisa sind in der Innenstadt unterwegs. Sie wollen heute ein passendes Kleid für Marion finden, denn sie ist am Wochenende zu einer Hochzeit eingeladen. Obwohl sie nicht viel Geld ausgeben will, bleiben die beiden vor dem Schaufenster einer teuren Boutique stehen. Marion findet das rote Kleid im Schaufenster sehr schön. Ihre Freundin ist der gleichen Meinung. Sie gehen rein und fragen, ob es dieses Kleid in der passenden Größe gibt. Die Verkäuferin prüft nach und hat eine gute Nachricht für sie, nämlich dass es die passende Größe gibt. Marion probiert das Kleid an und will es sofort kaufen. Ihre Freundin rät ihr aber, dass sie auch passende Schuhe kaufen sollte. Denn zu so einem schicken Kleid, braucht sie auch schicke Schuhe. Am besten passen diese schwarzen Schuhe zu diesem roten Kleid aus Seide. Marion will auch eine Tasche kaufen, aber alle sind schon ausverkauft. Sie bezahlt mit ihrer Kreditkarte und ist sehr glücklich, dass sie so schnell nicht nur ein Kleid, sondern auch Schuhe gefunden hat.

Məndə söhbət toya dəvət olunmuş Lizanın rəfiqəsi Marion üçün alış-verişdən gedir.

A variantı 1 sayılı test tapşırığı

B variantı 1 sayılı test tapşırığı

C variantı 1 sayılı test tapşırığı

D variantı 1 sayılı test tapşırığı

Worum handelt es sich im Text?

A) Um die Bezahlung mit Kreditkarte

B) Um ein altes Kleid für den Verkauf

C) Um den Einkauf für Lisas Freundin

D) Um die teuren Boutiquen in der Stadt

E) Um die Hochzeit von Marion

Standart: 7 – 1.1.2. Dinlədiyi məndəki əsas fikri müəyyən edir.

İzah: Dinləyib-anlama bacarığını yoxlayan bu test tapşırığında məndə söhbətin nədən getdiyi soruşulur. Məndən aydın olur ki, Marion toya dəvət olunub və o, rəfiqəsi Liza ilə paltar almaq üçün şəhərə gedir. Marion paltarla yanaşı ayaqqabı da alır, eyni zamanda çanta almaq istəsə də dükanın bütün çantalar satılıb qurtardığı üçün çanta ala bilmir. Mətnə əsasən "Um

den Einkauf für Lisas Freundin" fikrinin qeyd olduğu bənd tapşırığının **doğru** cavabıdır.

- A variantı 2 sayılı test tapşırığı**
B variantı 3 sayılı test tapşırığı
C variantı 2 sayılı test tapşırığı
D variantı 2 sayılı test tapşırığı

Finden Sie richtige Antwort auf die gestellte Frage.

Was rät Lisa ihrer Freundin?

- A) zur Hochzeit zu gehen
 B) weißes Kleid zu kaufen
 C) mit der Verkäuferin zu sprechen
 D) passende Schuhe zu kaufen
 E) mit Kreditkarte zu bezahlen

Standart: 8 – 1.1.2. Dinlədiyi mətnin məzmununu hissələrə ayırır.

İzah: Bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş sualın doğru cavabının müəyyən edilməsi tələb olunur. Mətnə Lisa Mariona seçdiyi dona yaraşan ayaqqabı almağı məsləhət görür. Buna əsasən tapşırığın **doğru cavabı** "passende Schuhe zu kaufen" fikrinin qeyd olduğu bənddir.

- A variantı 3 sayılı test tapşırığı**
B variantı 2 sayılı test tapşırığı
C variantı 3 sayılı test tapşırığı
D variantı 3 sayılı test tapşırığı

Was ist im Text **nicht** gegeben?

- A) Marion probiert das Kleid an.
 B) Marion will nicht viel Geld ausgeben.
 C) Marion und Lisa treffen sich im Cafe.
 D) Marion findet das rote Kleid sehr schön.
 E) Marion ist zu einer Hochzeit eingeladen.

Standart: 6 – 1.1.2. Dinlədiyi mətndəki yeni informasiyanı müəyyən edir.

İzah: Bu test tapşırığında dinləmə mətnində verilməyən fikrin təyin olunması tələb olunur. Mətnə Marionun toya dəvət olunması, qırmızı donu gözəl hesab etməsi, donu geyinib yoxlanması və çox pul xərcləmək istəmədiyi qeyd olunur. Amma mətnə Lisa və Marionun kafedə görüşməsi haqqında heç bir məlumat verilmir. Buna əsasən tapşırığın **doğru cavabı** "Marion und Lisa treffen sich im Cafe" fikrinin qeyd olduğu bənddir.

Erfüllen Sie die Aufgaben 4 – 6 "auf dem Blatt für die Antworten".

- A variantı 4 sayılı test tapşırığı**
B variantı 4 sayılı test tapşırığı
C variantı 4 sayılı test tapşırığı
D variantı 4 sayılı test tapşırığı

Schreiben Sie ein Adjektiv, welches das Merkmal des Wortes „**Kleid**“ bezeichnet.

Standart: 7 – 1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: Açıq tipli bu test tapşırığında mətnə istifadə olunan „Kleid“ sözünün əlamətini ifadə edən sifəti yazmaq tələb olunur. Tapşırığın **doğru cavabı** "rot" və "passend" sifətləridir.

- A variantı 5 sayılı test tapşırığı**
B variantı 5 sayılı test tapşırığı
C variantı 5 sayılı test tapşırığı
D variantı 5 sayılı test tapşırığı

Ergänzen Sie den Satz nach dem Text.

Die Verkäuferin prüft nach und hat eine gute Nachricht für sie, dass ...

Standart: 7 – 1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: Açıq tipli bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş fikri tamamlamaq tələb olunur. Mətnə əsasən cümləni "es die passende Größe gibt (es passende Größe gibt)" şəklində tamamlamaq olar.

- A variantı 6 sayılı test tapşırığı**
B variantı 6 sayılı test tapşırığı
C variantı 6 sayılı test tapşırığı
D variantı 6 sayılı test tapşırığı

Schreiben Sie die Antwort auf die gestellte Frage. Wo bleiben Marion und Lisa stehen?

Standart: 7 – 1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: Açıq tipli bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş sualı cavablandırmaq tələb olunur. Sualda Marion və Lizanın harada dayandığı soruşulur. Dinləmə mətnindən aydın olur ki, onlar vitrinin qarşısında dayanırlar. Mətnə əsasən bu suala cavab aşağıdakı kimi ola bilər:

"1. Vor dem Schaufenster. 2. Sie bleiben vor dem Schaufenster (einer teuren Boutique) stehen. 3. Sie bleiben vor dem Schaufenster" fikri sualın **doğru cavabıdır**.

- A variantı 7 sayılı test tapşırığı**
B variantı 7 sayılı test tapşırığı
C variantı 7 sayılı test tapşırığı
D variantı 7 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.

Es gibt leider ... Karte mehr. Schade, da kann man ... machen.

- A) keiner, nicht
 B) keine, nichts
 C) nichts, keine
 D) nicht, kein
 E) keinen, keiner

Standart: 9 – 4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.

Bölmə: inkar əvəzliyi

İzah: Bu test tapşırığında doğru inkar sözlərini seçməklə cümləni tamamlamaq tələb olunur. Bildiyimiz kimi, isimləri inkar etmək üçün "kein(e)" inkar əvəzliyindən istifadə olunur. Birinci cümlədə verilmiş "Karte" sözü qadın cinsli isim olduğundan inkar əvəzliyinin "keine" formasından istifadə olunur. İkinci cümləyə isə "nichts" inkar sözü uyğun gəlir. Buna əsasən test tapşırığının **doğru cavabı** "keine, nichts" inkar sözlərinin qeyd olduğu bənddir.

A variantı 8 sayılı test tapşırığı
B variantı 18 sayılı test tapşırığı
C variantı 16 sayılı test tapşırığı
D variantı 18 sayılı test tapşırığı

Welche Variante ergänzt die Aussage richtig?
Die Mutter sitzt im Zimmer. Ihr Kind steht hinter der Tür. Sie ruft es zu sich.

– ...

- A) "Kommt hinaus!" B) "Komm hinunter!"
 C) "Komm herein!" D) "Komm herauf!"
 E) "Kommen Sie herauf!"

Standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: əmr cümləsi

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş fikri düzgün tamamlamaq tələb olunur. Tapşırıqdakı fikirlər müvafiq olaraq aşağıdakı kimi tərcümə olunur

"Ana otaqda oturub. Uşağı qapının arxasında dayanıb. O, (ana) onu (uşağı) yanına çağırır". Verilmiş variantlar arasından ananın məntiqi ardıcılıqla uşağı içəri çağırmasıdır. Buna əsasən tapşırığın **doğru cavabı "Komm herein!"** bənddir.

A variantı 9 sayılı test tapşırığı
B variantı 9 sayılı test tapşırığı
C variantı 12 sayılı test tapşırığı
D variantı 20 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die entsprechende Variante aus.
Das Essen ... von meiner Mutter schnell und gut ...

- A) waren, zubereitet B) wurde, zubereitet
 C) sind, zubereitet D) wurden, zubereitet
 E) wird, zubereiteten

Standart: 9 – 4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.

Bölmə: məchul növ

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümlənin məchul növdə tamamlamaq tələb olunur. Präteritum (Imperfekt) zaman formasında feilin məchul növünü düzəltmək üçün "wurde + Partizip II" strukturundan istifadə olunur. Beləliklə, tapşırığın **doğru cavabı "wurde, zubereitet"** qeyd olunan bənddir.

A variantı 10 sayılı test tapşırığı
B variantı 13 sayılı test tapşırığı
C variantı 17 sayılı test tapşırığı
D variantı 8 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie das entsprechende Modalverb aus.
Wenn ihr das Auto kaufen ..., ... ihr lange sparen.

- A) darfst – könnt B) wollt – müsst
 C) müsst – sollen D) kann – sollst
 E) wollen – dürft

Standart: 6 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: modal feillər

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq modal feillər ilə tamamlamaq tələb olunur. Belə ki, cümlədə mübtədası "ihr" ikinci şəxsin cəm əvəzliyidir. Bildiyimiz kimi, feillər ikinci şəxsin cəmində "-t"

şəkilçisi qəbul edir. Buna əsasən "wollen" və "müssen" modal feilləri ikinci şəxsin cəmində "ihr wollt" və "ihr müsst" olur. Beləliklə, tapşırığın **doğru cavabı "wollt – müsst"** olan bənddir.

A variantı 11 sayılı test tapşırığı
B variantı 17 sayılı test tapşırığı
C variantı 11 sayılı test tapşırığı
D variantı 19 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.

Wir können morgen ... Konzert oder ... Theater gehen.

- A) im, auf B) zur, zur C) zum, zur
 D) am, ins E) ins, ins

Standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Sözönlü

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümlədə buraxılmış sözönlüləri əlavə etməklə cümləni tamamlamaq tələb olunur. Cümlədə verilmiş hər iki söz "Konzert" və "Theater" orta cinsli isimlərdir. Bu tapşırıqda qrammatik qaydaya əsasən ismin təsirlik halında istiqamət bildirən "in - a² - ya²" sözünü "in das = ins" formasına keçdiyi üçün "**ins, ins**" qeyd olunan bənd tapşırığın **doğru cavabıdır**.

A variantı 12 sayılı test tapşırığı
B variantı 19 sayılı test tapşırığı
C variantı 13 sayılı test tapşırığı
D variantı 10 sayılı test tapşırığı

Finden Sie das entsprechende Antonym zum Wort „nah“.

- A) breit B) schnell C) eng
 D) weit E) nervös

Standart: 6 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: antonim

İzah: Verilmiş test tapşırığında qeyd olunmuş "nah – yaxın" sifətinin antonimini seçmək tələb olunur. Yaxın sözünün əks mənası "uzaq - weit" oldığına görə tapşırığın **doğru cavabı "weit"** sifətinin qeyd olunduğu bənddir.

A variantı 13 sayılı test tapşırığı
B variantı 12 sayılı test tapşırığı
C variantı 20 sayılı test tapşırığı
D variantı 13 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.

... berühmte Musiker Ludwig van Beethoven komponierte zu Beginn ... 19. Jahrhunderts meisterhafte Sinfonien.

- A) Das, den B) Der, den C) Den, der
 D) Die, das E) Der, des

Standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: artıqlar

İzah: Verilmiş test tapşırığında müvafiq artıqları seçməklə test tapşırığını tamamlamaq tələb olunur. Belə

ki, test tapşırıqındakı kişi cinsli “Musiker” sözü ismin adlıq halında və orta cinsdə olan “Jahrhundert” ismi isə ismin yiyəlik halında işlənmişdir. Qrammatik qaydaya əsasən adlıq halda müəyyən artıklardan sonra sifətlər „e“, orta cinsli isimlər yiyəlik halda „-(e)s“ şəkilçisini qəbul edir və orta cinsin artıqlı „das“ yiyəlik halda „des“ olur. Buna əsasən tapşırığın **doğru cavabı „der, des“** artıqlarının qeyd olunduğu bənddir.

A variantı 14 sayılı test tapşırığı
B variantı 14 sayılı test tapşırığı
C variantı 21 sayılı test tapşırığı
D variantı 16 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante.
Es ist zwanzig nach zehn.

A) 22. 20 Uhr B) 21. 40 Uhr C) 21. 20 Uhr
 D) 11. 20 Uhr E) 22. 00 Uhr

Standart: 6 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: say

İzah: Verilmiş test tapşırığında vaxtı göstərən „Es ist zwanzig nach zehn - saat 11-ə 20 dəqiqə işləyib“ saatın elektron formasını seçmək tələb olunur. „Nach“ saatlarda işləmək anlayışını ifadə edir. Buna əsasən tapşırığın **doğru cavabı „22. 20 Uhr“** qeyd olunan bənddir.

A variantı 15 sayılı test tapşırığı
B variantı 11 sayılı test tapşırığı
C variantı 19 sayılı test tapşırığı
D variantı 12 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die Substantive im Plural aus.

A) Übung, Wald B) Baum, Kinder
 C) Männer, Jahre D) Aufgabe, Schulen
 E) Fenster, Haus

Standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: isim

İzah: Verilmiş test tapşırığında ismin cəm halında olan sözləri seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, alman dilində ismin cəm forması həm cəm şəkilçiləri ilə, həm də şəkilçisiz də düzəlir. Test tapşırığında „Männer – der Mann; Jahre – das Jahr“ sözlərinin cəm formasıdır. Ona görə də tapşırığın **doğru cavabı „Männer, Jahre“** ismlərinin qeyd olunduğu bənddir.

A variantı 16 sayılı test tapşırığı
B variantı 15 sayılı test tapşırığı
C variantı 15 sayılı test tapşırığı
D variantı 17 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.

Maria hilft immer ... Eltern. Sie macht die Wohnungen sauber oder geht in den Laden.
 A) ihren B) ihrer C) ihre
 D) ihres E) ihrem

Standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: əvəzlilik

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq üçün müvafiq yiyəlik əvəzliyinin yönük halındakı formasını seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, “sie” şəxs əvəzliyinin yiyəlik əvəzliyi “ihr” olduğuna, “helfen-kömək etmək” feili ismin yönük halını tələb etdiyinə görə test tapşırığının **doğru cavabı “ihren”** yiyəlik əvəzliyinin qeyd olunduğu bənddir.

A variantı 17 sayılı test tapşırığı
B variantı 20 sayılı test tapşırığı
C variantı 14 sayılı test tapşırığı
D variantı 11 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die entsprechende Variante des Adjektivs aus.

Murad lernt ... als sein Freund.

A) am besten B) gern C) am liebsten
 D) besser E) gut

Standart: 6 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: sifət

İzah: Bu test tapşırığında sifətin düzgün müqayisə dərəcəsini seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, sifətin müqayisə dərəcəsində müxtəlifliyi müqayisə etmək üçün “als” bağlayıcısından istifadə edilir. Qaydalı sifətlərin müqayisə dərəcəsi sifətin kökünə “-er” şəkilçisi artırmaqla, qaydasız sifətlər isə kökündən dəyişməklə düzəlir. “Gut” sifəti də qaydasız olduğuna görə müqayisə dərəcəsində kökündən dəyişərək “besser” olur. Beləliklə, “besser” verilən bənd test tapşırığının **doğru cavabıdır**.

A variantı 18 sayılı test tapşırığı
B variantı 21 sayılı test tapşırığı
C variantı 10 sayılı test tapşırığı
D variantı 21 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.

Im Moment bin ich nicht zu Hause, ... Sie können eine Nachricht hinterlassen.

A) dass B) weil C) denn
 D) aber E) obwohl

Standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: bağlayıcı

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq bağlayıcı ilə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş cümlə “Im Moment bin ich nicht zu Hause, ... Sie können eine Nachricht hinterlassen. – Hal-hazırda mən evdə deyiləm, ... siz məlumat qoya bilərsiniz” kimi tərcümə olunur. Cümləyə “aber- amma” bağlayıcısı uyğun gəlir. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı “aber”** bağlayıcısının qeyd olunduğu bənddir.

A variantı 19 sayılı test tapşırığı
B variantı 10 sayılı test tapşırığı
C variantı 18 sayılı test tapşırığı
D variantı 14 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.

Anna rennt ... in ihre Klasse.

A) schnell B) schnellsten C) schnellster
 D) schnellste E) schnelllem

Standart: 6 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

Bölmə: zərf

İzah: Bu test tapşırığında cümləni tamamlamaq üçün verilmiş zərfin düzgün formasını seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, zərf hərəkətin tərzini ifadə edir. Bu tapşırıqda da “Anna rennt ... in ihre Klasse - Anna öz sinifə ... qaçır” cümləsinin boşluğuna yalnız “schnell” zərfi uyğun gəlir, çünki digər variantlarda “schnell” sözü təyin rolunda qeyd olunub. Buna görə də tapşırığın **doğru cavabı** “schnell” zərfinin qeyd olunduğu bənddir.

A variantı 20 sayılı test tapşırığı

B variantı 16 sayılı test tapşırığı

C variantı 9 sayılı test tapşırığı

D variantı 9 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.

Antonine ... gerade aus Köln zurückgekommen.

A) hat B) wird C) seid D) wurde E) ist

Standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: feilin zaman formaları

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq zaman formasında köməkçi feili əlavə etməklə tamamlamaq tələb olunur. Bildiyimiz kimi, Perfekt (keçmiş) zaman forması köməkçi “haben” və ya “sein” feillərinin indiki (Präsens) zamanda şəxslərə görə dəyişmiş forması və əsas feilin Partizip II (feili sifət II) forması ilə düzəldilir. Qrammatik qaydaya əsasən hal, vəziyyət, yer, məkan dəyişməni ifadə edən feillərlə Perfekt-də cümlə qurarkən “sein” köməkçi feili istifadə edilir. Verilmiş cümlədəki “zurückkommen” (geri qayıtmaq) feili yer/məkan dəyişməni ifadə etdiyi və Antonine üçüncü şəxsın təkində olduğu üçün test tapşırığının **doğru cavabı** “**ist**” köməkçi feilinin qeyd olunduğu bənddir.

A variantı 21 sayılı test tapşırığı

B variantı 8 sayılı test tapşırığı

C variantı 8 sayılı test tapşırığı

D variantı 15 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.

Ich habe versucht, Japanisch

A) gelernt B) zu lernen C) lerne
D) lernte E) lernen

Standart: 9 – 4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.

Bölmə: məsdər

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq üçün müvafiq məsdər formasını seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, bir cümlədə iki əsas feil işlədildə ikinci feilin məsdər formasının qarşısında “zu” işlədilir. Modal feillər və az sayda feillər “zu”-suz işlədilir, digər hallarda isə “zu” işlədilir. “Versuchen” feili məsdərin “zu” ilə işlədilməsini tələb edən feillərdəndir. Buna əsasən “**zu lernen**” olan bənd test tapşırığının **doğru cavabıdır**.

A variantı 22 sayılı test tapşırığı

B variantı 22 sayılı test tapşırığı

C variantı 22 sayılı test tapşırığı

D variantı 22 sayılı test tapşırığı

Welche Reihe bildet einen Aussagesatz?

1. genau
2. er
3. hat
4. alles
5. mir
6. erklärt

A) 1, 6, 4, 5, 2, 3

B) 6, 4, 3, 1, 2, 5

C) 5, 4, 6, 1, 3, 2

D) 2, 3, 5, 4, 1, 6

E) 3, 5, 4, 2, 6, 1

Standart: 5 – 4.1.1. Verilmiş sözləri məna və qrammatik cəhətdən əlaqələndirərək cümlələr qurur.

Bölmə: cümlə düzəltmə

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş sözləri müvafiq ardıcıl sıralamaqla cümlə qurmaq tələb olunur. Verilmiş sözlərin düzgün ardıcılığı **2, 3, 5, 4, 1, 6 (Er hat mir alles genau erklärt)** kimidir və bu ardıcılıq olan bənd test tapşırığının **doğru cavabıdır**.

Lesen Sie den Text und antworten

Sie auf die Fragen 23 – 30.

Jeder von euch stand einmal vor einem Röntgenapparat. Das war in einem Krankenhaus oder in einer Poliklinik. Erinnert ihr euch daran?

Im Zimmer war es dunkel. Aber wenn ihr vor einem Röntgenapparat steht, wird alles sichtbar. Und so kann der Arzt euch untersuchen. Ihm helfen hier die Röntgenstrahlen. Röntgenstrahlen sind bestimmte elektromagnetische Strahlen, wie auch Licht. Sie haben aber mehr Energie als Licht und ihre Wellen sind viel kürzer. Die Strahlen sind besonders, weil man mit diesen Strahlen die Organe im Körper sichtbar machen kann. Man kann mit Röntgenstrahlen Fotos machen, auf denen man das Innere eines Menschen sehen kann. Die harten Knochen erscheinen weiß, die Organe meist dunkler in verschiedenen grauen Stufen. Und so kann man eine bestimmte Krankheit erkennen.

Die Entdeckung dieser unsichtbaren Strahlen ist mit dem Namen Wilhelm Conrad Röntgen verbunden. Bei einem Experiment mit Strahlung fiel ihm ein Licht auf. Er fand heraus, dass bestimmte Strahlen durch Stoff und Papier gingen. Die Entdeckung gelang Röntgen am Ende des Jahres 1895. Bald wurde sie auf der ganzen Welt bekannt. In vielen Sprachen, vor allem in Europa, hat man die Strahlen nach ihm benannt. 1901 bekam er für diese Entdeckung den Nobelpreis.

Oxuyub-anlama mətnində rentgen şüaları və onun kəşf olunmasından bəhs edilir.

A variantı 23 sayılı test tapşırığı
B variantı 25 sayılı test tapşırığı
C variantı 26 sayılı test tapşırığı
D variantı 23 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie den richtigen Satz aus.

- A) Conrad hat 1895 einen Preis erhalten.
- B) Die Strahlen hatten damals geringe Auswirkung.
- C) Röntgen arbeitete in einem Krankenhaus.
- D) Röntgenstrahlen helfen den Ärzten.
- E) Conrad entwickelte seine wirtschaftliche Tätigkeit.

Standart: 8- 3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: Bu test tapşırığında verilmiş fikirlər arasından mətnə əsasən doğru cümləni seçmək tələb olunur. Mətnin birinci abzasında aydın olur ki, rentgen şüaları həkimlərə işlərində kömək olur. Mətnə əsasən „Röntgenstrahlen helfen den Ärzten“ fikrinin qeyd olunduğu bənd tapşırığın doğru cavabıdır. Digər bəndlərdə mətnlə əlaqəli anlayışlar olmasına baxmayaraq, mətnə əsasən yanlış fikirlərdir.

A variantı 24 sayılı test tapşırığı
B variantı 23 sayılı test tapşırığı
C variantı 25 sayılı test tapşırığı
D variantı 24 sayılı test tapşırığı

Finden Sie richtige Antwort.

Was hat Conrad bei einem Experiment erfunden?

- A) Bestimmte Strahlen weniger Energie zu haben
- B) Die Wellen durch Gegenstände zu bestimmen
- C) Mit Strahlen keine Fotos machen zu können
- D) Einige Strahlen schneller als das Licht zu sein
- E) Einige Strahlen durch Stoff und Papier zu gehen

Standart: 7 – 3.1.4. Mətnin məzmununa uyğun suallara cavab verir.

İzah: Bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş sualın doğru cavabını təyin etmək tələb olunur. Mətnə qeyd olunur ki, Vilhelm Konrad Rentgen eksperiment zamanı müəyyən şüaların parça və kağızdan keçdiyini kəşf edir. Mətnə əsasən „Einige Strahlen durch Stoff und Papier zu gehen“ fikrinin qeyd olunduğu bənd tapşırığın doğru cavabıdır.

A variantı 25 sayılı test tapşırığı
B variantı 26 sayılı test tapşırığı
C variantı 24 sayılı test tapşırığı
D variantı 26 sayılı test tapşırığı

Wählen Sie die **falsche** Variante aus.

- A) Röntgenstrahlen hat man den Namen von Conrad gegeben.
- B) In dem Röntgenapparat wird das Innere des Menschen gesehen.
- C) Die Röntgenstrahlen sind sichtbare Strahlen.
- D) Mit Röntgenstrahlen erscheinen Knochen weiß.
- E) Vor dem Röntgenapparat ist jeder von uns einmal gestanden.

Standart: 8 – 3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: Bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş yanlış fikri təyin etmək tələb olunur. Mətnə qeyd olunur ki, rentgen şüaları görünməyən şüalardır. Bu tapşırığın „Die Röntgenstrahlen sind sichtbare Strahlen“ bəndində isə rentgen şüalarının görünən şüalar olduğu qeyd olunur. Mətnə əsasən bu fikir tapşırığın doğru cavabıdır.

A variantı 26 sayılı test tapşırığı
B variantı 24 sayılı test tapşırığı
C variantı 23 sayılı test tapşırığı
D variantı 25 sayılı test tapşırığı

Worüber wird im Text gesprochen?

- A) Über ein Krankenhaus
- B) Über einen Chemiker
- C) Über einen Künstler
- D) Über eine Krankheit
- E) Über eine große Entdeckung

Standart: 7 – 3.1.4. Mətndəki əsas fikri müəyyən edir.

İzah: Oxuyub-anlama bacarığını yoxlayan bu test tapşırığında mətnə nədən danışıldığı soruşulur. Mətnə rentgen şüalarından və onun kəşf olunmasından bəhs edilir. Mətnə əsasən „Über eine große Entdeckung“ fikrinin qeyd olunduğu bənd tapşırığın doğru cavabıdır.

Erfüllen Sie die Aufgaben 27 – 30 “ auf dem Blatt für die Antworten ”.

A variantı 27 sayılı test tapşırığı
B variantı 27 sayılı test tapşırığı
C variantı 27 sayılı test tapşırığı
D variantı 27 sayılı test tapşırığı

Welches Wort aus dem Text entspricht zur Definition „Das ist ein Ort, wo die Kranken behandelt werden“?

Standart: 6 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

İzah: Açıq tipli bu test tapşırığında „xəstə insanların müayinə olduğu yer“ kimi izahı verilmiş sözü mətnə tapmaq tələb olunur. Tapşırıqda verilmiş izaha mətndəki „die Poliklinik və ya das Krankenhaus“ sözləri uyğun gəlir.

A variantı 28 sayılı test tapşırığı
B variantı 28 sayılı test tapşırığı
C variantı 28 sayılı test tapşırığı
D variantı 28 sayılı test tapşırığı

Finden Sie im Text Synonym zum Wort „unterschiedlich“.

Standart: 7 – 1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: Açıq tipli bu test tapşırığında verilmiş sifətin mətndəki sinonimini yazmaq tələb olunur. Tapşırığın doğru cavabı mətnə bir yerdə istifadə olunan „verschieden“ sifətidir.

- A variantı 29 sayılı test tapşırığı**
B variantı 29 sayılı test tapşırığı
C variantı 29 sayılı test tapşırığı
D variantı 29 sayılı test tapşırığı

Ergänzen Sie den Satz mit eigenen Wörtern.
Verändern Sie mindestens 2 Wörter.
Die Strahlen sind besonders, ...

Standart: 8 – 3.1.4. Məndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: *Bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş fikri ən azı iki sözü dəyişməklə tamamlamaq tələb olunur. Mətnə əsasən bu fikri „... denn man kann mit Strahlen innere Körperteile/Organe sehen/untersuchen“ şəklində iki və daha çox sözü dəyişməklə tamamlamaq mümkündür.*

- A variantı 30 sayılı test tapşırığı**
B variantı 30 sayılı test tapşırığı
C variantı 30 sayılı test tapşırığı
D variantı 30 sayılı test tapşırığı

Beantworten Sie die Frage und äußern Sie Ihre Meinung mindestens mit 3 Sätzen.
Wozu diente die Entdeckung der Röntgenstrahlen?

Standart: 11 – 3.1.4. Məndəki fakt və hadisələri real həyatla əlaqələndirərək şərh edir.

İzah: *Bu açıq tipli suala öz fikrini ifadə etməklə ən azı üç cümlə ilə cavab yazmaq tələb olunur. Cavab yazarkən birləşdirici vasitələrin köməyi ilə fikirləri əlaqəli və ardıcıl şəkildə ifadə etmək, fikirlər arasında məntiqi rəhbəri təmin etmək, müxtəlif qrammatik forma və strukturlardan (sadə və mürəkkəb cümlələr) düzgün və yerində istifadə etməklə zaman uzlaşmasını gözləmək və mövzuya uyğun söz və söz birləşmələrini yerində və düzgün şəkildə istifadə etmək tələb olunur. Bu suala nümunə cavab aşağıdakı kimi ola bilər:*

„Ich denke, dass die Entdeckung der Röntgenstrahlen zur Entwicklung der Medizin diente. Durch diese Strahlen kann man innere Organe des Menschen untersuchen. Und dadurch kann man die Krankheit besser behandeln.“